

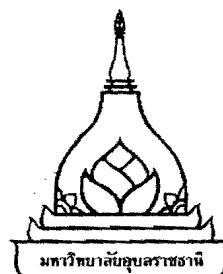
การพัฒนาลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอกรถ
กรรไศกษา บ้านหนองกหอ จังหวัดอํานาจเจริญ

เทพิญ แก้ววรสุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปประยุกต์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

พ.ศ. 2554

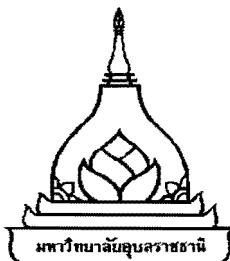
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

**THE DEVELOPMENT OF PATTERN AND PRODUCT DESIGN
FROM KOK WOVEN CASE STUDY BAN NONG NOK HO
AMNATCHAROEN PROVINCE**

THEPIN KAEWVORASOOT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF PHILOSOPHY
MAJOR IN PRODUCT DESIGN
FACULTY OF APPLIED ARTS AND DESIGN
UBON RATCHATHANI UNIVERSITY
YEAR 2011
COPYRIGHT OF UBON RATCHATHANI UNIVERSITY**

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปริญญา ศิลปประยุกต์มนابัณฑิต
สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ

เรื่อง การพัฒนาลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ กกรศึกษา บ้านหนองนกหอ
จังหวัดอํานาจเชริญ

ผู้จัด นางสาวเทพิญ แก้ววรสุตร

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.กัญญา จึงวนิดพันธ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ ชัยศาโรจน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชิติ เยงรัศมี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพล สิงห์คำ)

รักษาการแทนคณบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณวไล อธิวานิพงษ์)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รับรองแล้ว

_____

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ อินทร์ประสิทธิ์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีการศึกษา 2554

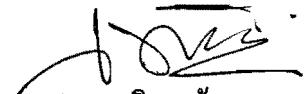
กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคลากรท่าน ซึ่งไม่อาจจะ
นำมากล่าวได้ทั้งหมด ซึ่งผู้มีพระคุณท่านแรกที่ผู้ศึกษาได้รับของ/from อาจารย์วิโรฒ ศรีสุ
โภ ผู้ก่อตั้งคณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ คร.กัญญา จึงวิมุติพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจน
คณะกรรมการที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำตรวจทานและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่
ทุกขั้นตอนเพื่อให้การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยได้รับของ/from พระคุณเป็นอย่า
สูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนางสมศรี จันทรารณ (หัวหน้ากลุ่มศิลป์ที่เสื้อกันหนาวองค์
หอ) นางประยูร บุญมณี นางชุ่น โพสาราช นางทอง พรมศิลป์และนางอมร บุญมณี ผู้ผลิตเสื้อกัน
หนาวองค์หอ ดำเนินคงมายาง จำเกอเลือด้านน้ำ จังหวัดอุบลราชธานีที่อยู่ช่วยเหลือผู้วิจัยด้าน
งานการทดลอง

เพื่อนๆ ที่ทำงานคณะศิลปประยุกต์และการออกแบบที่ให้โอกาส สละเวลาในการ
สนับสนุนการดำเนินการวิจัยและอยู่เป็นกำลังใจให้ก้าวเดินไปตลอดมา

ท้ายนี้ คุณค่าของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่พระคุณของบิราบก.สุเทพ แก้ววร
สูตร นางพิญลักษณ์ แก้ววรสูตร มารดา นายยรรยง สง่าววงศ์ สามีและวงศ์กระถุง โคตรดกผู้ให้โอกาสใน
การวิจัยในครั้งนี้และที่อยู่เบื้องหลังในความสำเร็จที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจ
ตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

(นางสาวเทพิญ แก้ววรสูตร)

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก ก ร ศ วิ ช า
บ้านหนองกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ

โดย : เทพิญ แก้ววรสุตร

ชื่อปริญญา : ศิลปประยุกต์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาเอก : การออกแบบผลิตภัณฑ์

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : ดร.กัญญา จึงวินิตพันธ์

ศักดิ์สำคัญ : ลวดลาย ทอเสื่อ ต้นกอก ภูมิปัญญาชาวบ้าน

การทอเสื่อนับเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของคนในท้องถิ่นอีสาน마ช้านาน ต้นกอกเป็นวัสดุที่ชาวบ้านหนองกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ ใช้ทอเสื่อมาตั้งแต่อดีตจนถึงทุกวันนี้ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกสบายจนทำให้ผู้ทอเสื่อเนื้อyle ลง จากสาเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาและพัฒนาการทอเสื่อ ก ก ร ศ วิ ช า ให้บังคับไว้กับคนรุ่นหลัง ได้รับการทอเสื่อ ก ก ร ศ วิ ช า 1) ศึกษาข้อมูลค้านเอกสารลักษณะท้องถิ่นบ้านหนองกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ ขนาดการทอเสื่อ ก ก ร ศ วิ ช า อันจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 2) พัฒนาลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก ก ร ศ วิ ช า ที่เป็นสินค้าท้องถิ่นให้มีคุณภาพมากขึ้น 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคและประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์จากการกันเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของท้องตลาดในอนาคต วิธีการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปพัฒนาภูมิปัญญาทั้งทางด้านการพัฒนาลวดลายการทอเสื่อ ก ก ร ศ วิ ช า และออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มนูลค่าผลิตภัณฑ์เป็นการสร้างทางเลือกในครุ่นผู้บริโภคให้มากขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้หลักวิชาการในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ตลอดจนการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบใหม่

ผลการวิจัย พบว่าปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากต้นกอกและจัดจำหน่ายในท้องตลาดมีการผลิตและใช้งานยังไม่เหมาะสมท่าให้เกิดปัญหาเรื่องการเกิดเชื้อรานและเป็นของเสียที่หมุดประโยชน์ในที่สุด การแก้ไขปัญหาคือผลิตผลิตภัณฑ์จากกอกในรูปแบบการตกแต่งภายในหลักเลี่ยงการใช้งานภายในอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันผลิตภัณฑ์เปลี่ยนเทคนิคในการทอเสื่อใหม่โดยการสมรรถรูปแบบใหม่ จากผลสรุปการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก ก ร ศ วิ ช า และผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

TITLE : THE DEVELOPMENT OF PATTERN AND PRODUCT DESIGN

FROM KOK WOVEN CASE STUDY BAN NONG NOK HO

AMNATCHAROEN PROVINCE

BY : TAPIN KAEWWORASUT

DEGREE : MASTER OF APPLIED ART

MAJOR : PRODUCT DESIGN

CHAIR : KANYA JUNGVIMUTIPAN

KEYWORDS : PATTERNS / MAT WEAVING / REEDS / FOLK WISDOM

Mat weaving has been part of the Thai north-easterners' folk wisdom for a long time. To this day, reeds are materials which have been used by local people of Ban Nong Nok Ho village, Amnatcharoen province, to weave mats. The advent of modern technology has facilitated people's life and reduced the number of mat weavers. With this in mind, the researcher becomes encouraged to study and develop mat weaving techniques so that this kind of craftsmanship can be preserved for later generations. The study has the following objectives: 1) to study the local characteristics of Ban Nong Nok Hor village, Amnatcharoen province and the mat-weaving process which would provide useful information for local product development, 2) to develop patterns, design and improve the quality of local plaited reed products. As for the research methodology, the researcher participated in helping the local people solve problems regarding pattern development for mats of plaited reed and product design that increase values and provide more choices for the consumers. 3) to assess the consumer's satisfaction with the product formats so that the resulting information can be used in developing and designing products that meet the needs of the market in the future. Income would be generated for the community with the knowledge and principles of product design and development applied to a creative process and product analysis that aim for innovation. The results showed that the products made from reeds available in the markets were produced and used inappropriately, resulting in the products' getting moldy and finally discarded. To solve the problems, newly developed mats of plaited reed were

specifically made to be used for interior decoration and to avoid outdoor uses to maintain good product conditions. New weaving techniques have been developed by mixing materials in a new way. Results from the product evaluation by the producers, the consumers and the experts reflect a high level of satisfaction.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	ณ
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 ข้อมูลพื้นฐานและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ข้อมูลจังหวัดอีสานฯ เจริญ	7
2.2 สัญลักษณ์ประจำจังหวัดอีสานฯ เจริญ	8
2.3 ข้อมูลถุ่มผู้ผลิตผลภัณฑ์จากกอก บ้านหนองนกหอ ตำบลคงมะยาง อีสานฯ จังหวัดอีสานฯ เจริญ	10
2.4 ลวดลายและตีเสื่อ กอก	13
2.5 ขบวนการผลิตเสื่อ กอก	17
2.6 ข้อมูลต้นกอกและขบวนการทอเสื่อ กอก	22
2.7 ข้อมูลผลิตภัณฑ์จากต้นกอก	25
2.8 การทอเสื่อ กอก	28
2.9 ข้อมูลผลิตภัณฑ์จากต้นกอก	34
2.10 สำรวจข้อมูลผลิตภัณฑ์จากการทอ กอก ในท้องตลาด	36

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3 วิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์	
3.1 วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็ง	39
3.2 ความต้องการของผู้บริโภคและพฤติกรรมผู้บริโภค	40
3.3 การทดสอบวัสดุที่เลือก	44
3.4 สรุปแนวทางในการเลือกวัสดุที่เลือก	52
3.5 สรุปแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทดสอบเลือก	53
4 วิธีดำเนินการออกแบบ	
4.1 กรอบแนวคิดในการออกแบบ	55
4.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ	56
4.3 การพัฒนารูปแบบ	65
4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์	80
5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	88
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	90
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	90
เอกสารอ้างอิง	92
ภาคผนวก	
ก การประเมินการออกแบบผลิตภัณฑ์	85
ข ผลการประเมินการออกแบบผลิตภัณฑ์	91
ค ผู้ให้ข้อมูลงานวิจัย	99
ง ข้อมูลการออกแบบผลิตภัณฑ์	102
จ ข้อมูลต้นแบบ	109
ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ลวดลายสีสันและวัสดุที่ใช้ห่อเสื้อกก บ้านหนองนกหอ	13
2 โภนสีเสื้อกกและส่วนผสมของสี	17
3 สรุปจิ่นตอนการห่อเสื้อกก	34
4 ข้อมูลผลิตภัณฑ์บ้านหนองนกหอ ตำบลคงมะยง อำเภอถืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ	35
5 ข้อมูลผลิตภัณฑ์จากการห่อห้องคลาด	37
6 ข้อมูลแสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
7 ข้อมูลแสดงช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
8 ข้อมูลแสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
9 ข้อมูลแสดงรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
10 ข้อมูลแสดงแหล่งที่มาของรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
11 ศึกษาวัสดุเพื่อเป็นแนวทางในการห่อร่วมกับวัสดุก็ที่หาได้ในห้องถีน บ้านหนองนกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ	45
12 วัสดุที่ใช้ห่อร่วมกันที่หาได้ในห้องถีนบ้านหนองนกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ	46
13 การทดลองวัสดุที่ใช้ห่อร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการห่อร่วมกับวัสดุก็ที่หา ได้ในห้องถีนบ้านหนองนกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ	49
14 สรุปแนวทางในการเลือกวัสดุในการห่อเสื้อกก	54
15 การออกแบบลวดลายโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Illustrator	59
16 รูปแบบลายธรรมชาติ	63
17 รูปแบบลายนำ้айл	64
18 รูปแบบลายดอกดาวเรือง	65
19 รูปแบบลายหนองกหอ	66
20 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการห่อเสื้อกก Sketch Idea	67
21 การออกแบบหมอนอิงเพื่องานตกแต่ง (Sketch Design)	70
22 การออกแบบที่ใส่หนังสือ (Sketch Design)	71
23 การออกแบบสตูลนั่งเล่น (Sketch Design)	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	การออกแบบจากก้นสักส่วนของห้อง (Sketch Design)	73
25	การออกแบบแผ่นติดผนังห้อง (Sketch Design)	74
26	รูปแบบภาพแสดงสามมิติ (Perspective)	75
27	ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 1 หมอนอิง	93
28	ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 2 สตูลนั่งเล่น	94
29	ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 3 แผ่นติดผนัง Wall	95
30	ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 4 จากก้นห้อง	96
31	การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 5 แผ่นติดผนังห้อง	97
32	รายชื่อคู่มือผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์จากการทดลองเสื้อกัน (ผู้ให้สัมภาษณ์)	100
33	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบพลาстиภัณฑ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์)	101
34	ลักษณะของกันแต่ละพันธุ์ มี 8 ชนิด	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนที่การเดินทางจากอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีถึงอำเภอสืออำนาจ จังหวัด อรุณาจเจริญ	7
2 พระมงคลมิ่งเมือง	8
3 ดอกงานศีเหมืองและศีสันคอกไม้ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ	8
4 สภาพแวดล้อมบ้านหนองนกหอ ตำบลลดงมะยง อำเภอสืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ	11
5 กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองนกหอ บ้านหนองนกหอ ตำบลลดงมะยง อำเภอสืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ	11
6 พื้นที่ปลูกต้นกลกในนาข้าวเพื่อใช้ในการทอเสื่อ กับบ้านหนองนกหอ	12
7 สีเคมีสำหรับย้อมกอตราช้าวม้าคู่	20
8 การต้มและข้อมสีจากเปลือกต้นกะซุง เปลือกต้นหว้า	21
9 เส้นฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	22
10 การใช้เสื่อในชีวิตประจำวันในสมัยก่อน	23
11 ลักษณะทั่วไปของต้นกลก	24
12 ลักษณะของต้นกลกกลน	24
13 การจักกอก	26
14 การตากกอก	26
15 การศึกษาเส้นกอก	27
16 การย้อมสีกอก	28
17 เส้นเย็นใช้สอนศูฟีมเวลาทอใช้เป็นเส้นยืน	29
18 ฟีมและชีฟีมสำหรับทอเสื่อ	29
19 การทอเสื่อ	29
20 คนทอเสื่อใช้ฟีมในการทอ	31
21 การส่งกอกและกระบวนการเส้นกอก	32
22 การเก็บริมเสื่อ กอก	32
23 เสื่อขาวและเสื่อสีหรือเสื่อลาย	33
24 การสร้างเกรนด์ในปี 2554-2555	57

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
25 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการออกแบบ	58
26 การออกแบบ (Idea Sketch) ที่รองงานพับเก็บได้	103
27 การออกแบบ (Idea Sketch) ชิ้นใส่หนังสือ	104
28 การออกแบบ (Idea Sketch) กระเบื้องสุกภาพสครีฟ	105
29 การออกแบบผลิตภัณฑ์เบาะนั่ง (Sketch Design)	106
30 การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดหมอนสามเหลี่ยม (Sketch Design)	107
31 การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร (Sketch Design)	108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายจากกรมส่งเสริมสหกรณ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นหนึ่งนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยภาครัฐพร้อมที่จะเข้าไปช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากรหรือวัสดุที่มีในท้องถิ่นของตนเองนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพมีจุดเด่นและมีมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศสอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น จากความสำคัญและเป้าหมายของโครงการดังกล่าวตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ สร้างงาน สร้างรายได้ แก่ชุมชนสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้สามารถคิดเองทำเองในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมุยส์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น (กรมพัฒนาชุมชน, 2548)

ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนซึ่งช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น นโยบายรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนให้ชุมชนใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่นพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์มีสร้างเป็นจุดขายของตนเอง โดยตั้งอยู่บนความเชื่อพื้นฐานว่าการให้ชุมชนได้คิดพัฒนาผลิตภัณฑ์ตนเองจะทำให้ชุมชนมีแนวทางในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนฐานราก และสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นในปี 2546-2547 กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีแนวทางที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาวบ้านในจังหวัดอำนาจเจริญ ให้มีประสิทธิภาพในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้กับชาวบ้านและพึ่งตนเองได้ดังนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์อำนาจเจริญร่วมกับโครงการพัฒนาประสิทธิภาพในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริหารการจัดการกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ โดยใช้กระบวนการบริหารเชิงปฏิการซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ทำงานในจังหวัดอำนาจเจริญ คือ กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้าน

หน่องนกหอผลิตผลิตภัณฑ์จัดสถานที่ต้นกอก ปัจจุบันชาวบ้านหน่องนกหอใช้ภูมิปัญญาของตนเองผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากการทอ กอนำต้นกอกที่เป็นวัสดุที่มีในท้องถิ่นนำมาทอเป็นเสื่อให้เกิดลวดลายจนเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เช่น การทอเสื่อสำหรับบันได เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการของชาวบ้าน วัสดุที่ชาวบ้านเคยนำมาทอคือ ต้นกอกจากการสอบถามชาวบ้านวัสดุที่เคยใช้ทอเสื่อมี 2 ชนิด คือ กอกและไหล ในการทอเสื่อชาวบ้านนิยมนำต้นกอกมาทอกันมากกว่าต้นไหล เพราะเมื่อนำต้นกอกมาใช้ทอจะมีความนุ่มนวล คงทน ผิวนี้ความมั่นวางที่สำคัญเมื่อนำมาทอเสื่อจะมีความสวยงามมาก ในอดีตนี้ชาวไทยได้ทอเสื่อ ก็ซึ่งเป็นของใช้ประจำครัวเรือนของคนไทยมาตั้งแต่โบราณรวมทั้งชาวบ้านในภาคอีสานจะทอเสื่อไว้ใช้ในแต่ละครอบครัว เช่นเดียวกันแรกเริ่มเดินที่ชาวบ้านนำต้นกอกที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ตามลำคลอง หนองบึงมาใช้ทอเสื่อปัจจุบันชาวบ้านปลูกและขยายพันธุ์ โดยนำกอกเองนำมาตากแดดให้แห้งแล้วนำมาทอเป็นเสื่อเพื่อปูรองนั่งหรือนอน ในการผลิตเสื่อของบ้านหน่องนกหอชาวบ้านได้แนวความคิดมาจากภูมิปัญญาชาวบ้านแต่ด้วยเดินที่ได้สืบทอดจากปู่ย่า ตายาย อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์จากกอกนี้เนื่องจากความรู้ในอาชีพทำให้เกิดเชื้อร้า ในปัจจุบันยังไม่มีวิธีแก้ไขทำให้ผลิตภัณฑ์กอกลายเป็นของที่ไม่มีคุณค่าต่อมน้ำชาวบ้านได้แปรรูปเสื่อ ก็เพื่อเพิ่มนูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และได้มีการพัฒนาต่อมาการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ใช้สอย อื่นๆ เช่น หมวก กระเป้า หม่อน เป็นต้น นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์กอกใช้เป็นของฝากหรือของที่ระลึกในงานเทศการญี่ต่างๆ ทำให้ผลิตภัณฑ์จากกอกเป็นที่รู้จักในท้องถิ่นและขยายวงกว้าง ไปยังต่างจังหวัด รวมไปถึงการจัดจำหน่ายสินค้าและการแสดงงานต่างๆ หลังจากที่ชาวบ้านได้นำผลิตภัณฑ์จากกอกร่วมแสดงงานออกร้านนั้นทำให้พบปัญหาหลายทางด้านการจัดจำหน่ายหรือการตลาด ดังนี้ชาวบ้านจึงมีความต้องการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกอกให้มากขึ้นรวมถึงความต้องการในการสร้างภาพลักษณ์ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ จากความเป็นมาของผลิตภัณฑ์และความต้องการดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ กอนำต้นกอกให้กับกลุ่มชาวบ้านสตรีสหกรณ์ บ้านหน่องนกหอ บ้านหน่องนกหอ ตำบลลดงมะยาง อำเภอสันติAGO จังหวัดอุบลราชธานีเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตผลิตภัณฑ์จากการทอจากต้นกอก เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่นั้นยังขาดการพัฒนาด้านสีและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกุ่ม ขาดการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับการใช้งาน โดยการพัฒนาและเพิ่มนูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทำให้ชาวบ้านสามารถนำภูมิปัญญาการทอเสื่อที่มีอยู่แล้วสร้างรายได้สร้างงานที่สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความร่วมสมัยมากขึ้นเหมาะสมกับการใช้งานเป็นไปตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนบ้านหน่องนกหอจังหวัดอุบลราชธานีเจริญและประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ทอเสื่อ กอกมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 ศึกษาข้อมูลด้านเอกสารลักษณ์ท้องถิ่นบ้านหนองกหอ จังหวัดอํานาจเจริญ ขบวนการทอเสื่อกและอันจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

1.2.2 พัฒนาลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอที่เป็นสินค้าท้องถิ่นให้มี คุณภาพมากขึ้น โดยเป็นแนวทางการเพิ่มนูลด่าและศักยภาพในการจัดจำหน่าย

1.2.3 ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากการออกแบบที่เป็นแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของ ท้องตลาดในอนาคต

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาข้อมูลด้านวัสดุและเอกสารลักษณ์ท้องถิ่นบ้านหนองกหอ จังหวัดอํานาจเจริญ ขบวนการทอเสื่อกและอันจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมุ่งเน้น การศึกษาการนำวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิ ปัญญาชาวบ้านผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปช่วยชาวบ้านแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักและเป็นการสร้างทางเลือกในกลุ่มผู้บริโภคใหม่ๆ จึงเพื่อสร้างรายได้ให้กับ ชุมชน โดยใช้หลักวิชาการในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เรียกว่า ขั้นตอนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ หมายถึง การทำงานออกแบบอย่างมีลำดับขั้นตอนตามความยากง่ายหรือซับซ้อนต่างกัน ตามคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ วศิน เนียมหอม (2549 : 25) ได้สรุปการออกแบบผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 7 ขั้นตอน คือ

1.3.1 เตรียมรับสภาพ (Accept Situation) เมื่อได้รับปัญหาในการออกแบบต้องทำความ เข้าใจเนื้อหาและธรรมชาติเฉพาะของงานออกแบบนั้นๆ อย่างถ่องแท้พร้อมกับทำการสำรวจความ พร้อมของตนเองที่จะทำงานในด้านต่างๆ

1.3.2 วิเคราะห์ (Analyse) การค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนศึกษาความจริงตลอดจน ข้อคิดเห็นจากผู้รู้ต่างๆ เกี่ยวกับปัญหา โดยการนำปัญหามาแยกส่วนและหาความสัมพันธ์ระหว่าง กันช่วยให้มองเห็นข้อเท็จจริงใหม่ๆ ในปัญหานั้น

1.3.3 กำหนดขอบเขต (Define) เมื่อได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอย่างละเอียดแล้วจะ พนบว่ามีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางกับปัญหานั้น อีกหมายซึ่งไม่สามารถ

จัดการได้ทั้งหมด นักออกแบบจึงจำต้องกำหนดเป้าหมายหลักการทำงานวางแผนของเขตและจุดมุ่งหมายตามความเหมาะสม

1.3.4 คิดค้นออกแบบ (Ideate) การใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหาจำนวนมากๆ สามารถบรรลุเป้าหมายหลัก

1.3.5 คัดเลือก (Select) การพิจารณาวิธีแก้ปัญหาต่างๆ นำมาเปรียบเทียบเพื่อคัดเลือกวิธีการที่ดีที่สุด คือ วิธีที่ง่ายและได้ผลในการใช้งานสูงสุด

1.3.6 พัฒนาแบบ (Implement) การนำเอาแบบที่เลือกแล้วว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดมาปรับปรุงแก้ไขต่อไปจนถึงรายละเอียดเพื่อพัฒนาให้แนวทางที่เลือกนั้นมีความสมบูรณ์เกิดผลลัพธ์สูงสุด

1.3.7 ประเมินผล (Evaluate) การนำผลงานการออกแบบที่ผ่านการพัฒนาแล้วมากทบทวนผลที่เกิดขึ้นวิเคราะห์อย่างตรงไปตรงมาและอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อให้รู้ว่าผลงานนั้นมีข้อดีและข้อบกพร่องทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณตามการเยี่ยงขั้นตอนนี้ ผู้ออกแบบสามารถเรียงลำดับขั้นตอนการทำงานออกแบบได้หลักขั้นตอนของปัญหา เวลา ทุนและความตันดของผู้ออกแบบ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ของการศึกษา

ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่มชาวบ้านหนองกหอ ตำบลลงมะยาง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.2.1 ศึกษาวัฒนธรรม วิถีชีวิตริมแม่น้ำ湄公河 ที่ต้องถูกพัฒนาให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสี ลวดลาย

1.4.2.2 ศึกษาข้อด้านวัตถุคิบตันกอก วัสดุและกระบวนการทอเสื่อ กิ่งกอ ที่ต้องถูกพัฒนาให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสี ลวดลาย

1.4.2.3 ข้อมูลกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากตันกอกของกลุ่มเป้าหมายชาวบ้านหนองกหอ ตำบลลงมะยาง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

1.4.2.4 ศึกษาผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกอกในท้องตลาดที่มีอยู่ในประเทศไทยเพื่อสามารถสร้างผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมถึงคงความต้องการของผู้บริโภคได้

1.4.2.5 ศึกษาเทคนิคการทอลวดลายและวัสดุที่มีในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการทอร่วมกับวัสดุตันกอกที่มีในท้องถิ่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 กลุ่มชาวบ้านสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ตรงตามความต้องการของท้องตลาด
- 1.5.2 กลุ่มชาวบ้านมีรายได้เพิ่มจากการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์
- 1.5.3 กลุ่มชาวบ้านได้เรียนรู้เทคนิคการทอเสื่ออกกที่มีเอกลักษณ์ความสวยงามมีคุณภาพ
เหมาะสมกับการใช้งาน
- 1.5.4 มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคร่วมทั้งเป็นที่
รักและยอมรับมากขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

อก หมายถึง ต้นอก พืชวงศ์อก (ชื่อวิทยาศาสตร์: Cyperaceae; อังกฤษ: Sedge) เป็น
ไม้ล้มลุก มีประมาณ 4,000 ชนิดแพร่พันธุ์กระจายทั่วโลก ชอบที่ชื้นและชื้นในที่ระดับต่ำตามหนอง
บึงท่างระบายน้ำคุน้ำ และโคลนเลน ใน 46 ประเทศจัดพืชวงศ์อกเป็นวัชพืชมีหัวคล้ายข้าวแต่เล็กกว่า
ปลายลำต้นมีดอก แพร่พันธุ์ด้วยหัวที่แตกแขนงเป็นหน่อเป็นพืชเส้นใยที่ปลูกและเจริญงอกงามได้ดี
ในประเทศไทย ต้นอกนำมาทำเครื่องจักสานได้อย่าง เสื่อ กระจาด กระเช้า หมวก

เสื่อ ก หมายถึง เสื่อที่ผลิตหรือทอจากต้นอก ซึ่งเป็นพืชล้มลุกคล้ายหญ้า นำมาตาก
แห้งและจักเป็นเส้นเล็กๆ นำมาทอเป็นผืน นำมาใช้งาน เช่น ปูรองนั่ง ใช้ในพิธีทางศาสนา เป็นต้น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อที่ท้องถิ่นได้สั่งสมและสืบทอด
ต่อกันมาซึ่งเรียนรู้มาจากปู่ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้องและความเชื่อวัฒนาการแต่ละคนหรือผู้มีความรู้
ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่างๆ อันเป็นศักยภาพหรือความสามารถวิธีการเครื่องมือเพื่อใช้ในการป้องกัน
และแก้ปัญหาของการดำรงชีวิตให้มีความสงบสุขของบุคคลในท้องถิ่น ให้อยู่รอดภูมิปัญญาเหล่านี้
เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดมาให้เรา มีวิธีการหลายอย่างที่ทำให้
ความรู้เหล่านี้เกิดประโยชน์แก่สังคมปัจจุบัน

วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความสัมพันธ์ระหว่าง
มนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับธรรมชาติ มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่ง
ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งจนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และ
ก่อให้เกิดผลิตกรรมและผลิตผลทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ พื้นที่
ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างคุณภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ (สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2535)

ประเพล็ง หมายถึง สิ่งที่เตะละสังคมนิยมยึดถือประเพณีปฏิบัติปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็น

แบบแผนที่ดีงาม ทั้งนี้การปฏิบัติตามประเพณีย่อมจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้างคงไว้บ้าง ประเพณีเป็นสิ่งที่แสดงถึงสัญลักษณ์ของชาติไม่ว่าชาติใดก็ตามได้ต้องมีประเพณีประจำท้องถิ่นหรือ ชุมชนประจำชาติของตนสามารถจำแนกประเพณีออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน

การอนุรักษ์ คือ การบำรุงรักษาสิ่งที่ดีงามไว้ เช่น ประเพณีต่างๆ หัตถกรรมและคุณค่า หรือการปฏิบัติดินเพื่อความดั้นพันธ์อันดีกับคนและสิ่งแวดล้อม

การประยุกต์ คือการปรับหรือการผสมผسانความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้าด้วยกันให้ เหมาะสมกับสมัยใหม่ เช่น การใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาลประสานกับการรักษาสมัยใหม่ การ ทำพิธีบวชดันไม้เพื่อให้เกิดสำนึกร่อนุรักษ์ธรรมชาติรักษาป่ามากยิ่งขึ้นการประยุกต์ประเพณีการ ทำบุญข้าวเปลือกที่วัดมาเป็นการสร้างธนาคารข้าวเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลน

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าหรือบริการที่ผู้ประกอบการสามารถผลิตหรือจัดหาเพื่อสนอง ความต้องการของตลาดได้

ผู้ผลิต หมายถึง บุคคลหรือครัวเรือนที่กินหรือใช้สินค้า บริการต่างๆ เพื่อสนองความ ต้องการของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจ

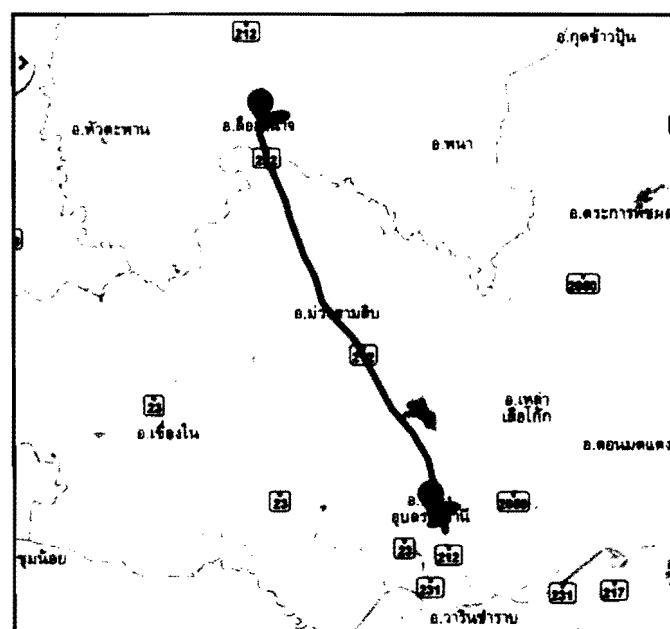
ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลหรือครัวเรือนที่กินหรือใช้สินค้าบริการต่างๆ เพื่อสนองความ ต้องการของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจ

บทที่ 2

ข้อมูลผู้ผลิตและลักษณะของต้นกลก

2.1 ข้อมูลจังหวัดอํานาจเจริญ

อํานาจเจริญเป็นจังหวัดในภาคอีสานตั้งขึ้นหลังสุดเป็นจังหวัดที่ 76 ของประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2536 ประกอบด้วยอำเภอเมืองอํานาจเจริญ อำเภอชานมาน อำเภอป่าทุ่มราชวงศ์ อำเภอพนา อำเภอหัวตะตะพาน อํานาจเสนานคินมและก็อำเภอคลืออํานาจ จังหวัดอํานาจเจริญ ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยติดกับจังหวัดอุบลราชธานีทางทิศเหนือมีพื้นที่การปักครอง 1,975,780 ไร่ การเดินทางจากอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีถึงอำเภอคลืออํานาจ จังหวัดอํานาจเจริญไปทางทิศใต้ถนนชยางกูร เส้นทางหลวงที่ 212 ระยะทาง 54 กิโลเมตร เดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 15 นาที (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

ภาพที่ 1 แผนที่การเดินทางจากอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีถึงอำเภอคลืออํานาจ จังหวัด อํานาจเจริญ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

2.2 สัญลักษณ์ประจำจังหวัดอํานาจเจริญ

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดอํานาจเจริญมี 2 อายุที่สำคัญ คือ พระมงคลมีงเมืองและดอกงานสีเหลืองและสีส้ม

2.2.1 พระมงคลมีง พระมงคลมีงเมืองเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดอํานาจเจริญ ตั้งอยู่ในอําเภอเมือง จังหวัดอํานาจเจริญ

ภาพที่ 2 พระมงคลมีงเมือง (เว็บไกค์ทัวร์ไทยแลนด์ ดอทคอม อําเภอเมืองอํานาจ จังหวัดอํานาจเจริญ,
2548)

2.2.2 ดอกไม้ประจำจังหวัดอํานาจเจริญ ดอกงานสีเหลืองและสีส้มปังชุบันนี้ดอกงานหาดูยากมากแม้ในจังหวัดอํานาจเจริญก็ยังหาดูยาก

ภาพที่ 3 ดอกงานสีเหลืองและสีส้มดอกไม้ประจำจังหวัดอํานาจเจริญ

2.2.3 คำขวัญประจำจังหวัด พระมงคลมิ่งเมือง แหล่งรุ่งเรืองเจิดจรัสน้ำ งานล้ำค่าศักดิ์สิทธิ์ เทพนิมิตพระเหลา เกาะแก่งเขานา闷สาวย เลอคำด้วยผ้าไหม รายภูรลีอ่อนใส่ไฟธรรม

2.2.4 จำนวนประชากร จังหวัดอํานาจเจริญมีประชากร 367,478 คน 89,763 ครัวเรือน เฉลี่ย ครัวเรือนละ 4 คน เฉลี่ยความหนาแน่น 146 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน เขตพื้นที่ชุมชน อําเภอมีองค์การบริหาร โครงสร้างประชากรเป็น ชาวไทยอีสาน มีไทยเชื้อสายจีนเชือ สายลาวและเชื้อสายเวียดนามอยู่เล็กน้อย

2.2.5 ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปจังหวัดอํานาจเจริญเป็นที่สูงมีเนินเขาเตี้ยๆ ลักษณะ ดินเป็นดินร่วนปนทรายและดินถุกรังบางส่วน

2.2.6 สภาพภูมิศาสตร์ สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดอํานาจเจริญซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ ได้ ผ่าน 3 สาย คือ

2.2.6.1 แม่น้ำโขง

2.2.6.2 ลำเซบก

2.2.6.3 ลำนาเชบ้าย

2.2.7 สภาพภูมิอากาศ จังหวัดอํานาจเจริญ มีลักษณะภูมิอากาศแบบแบ่งออกเป็น 3 ฤดู

2.2.7.1 ฤดูฝน เริ่มต้นแต่เดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม

2.2.7.2 ฤดูหนาว เริ่มต้นตั้งแต่เดือนพฤษจิกายนถึงมกราคม

2.2.7.3 ฤดูร้อนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน

2.2.8 หน่วยปกครองจังหวัดอํานาจเจริญ แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อําเภอคือ

2.2.8.1 อําเภอมีองค์การบริหาร

2.2.8.2 อําเภอชาบูนาวน

2.2.8.3 อําเภอปุทุมราชวงศา

2.2.8.4 อําเภอพนา

2.2.8.5 อําเภอเสนาคนิค

2.2.8.6 อําเภอหัวตะพาน

2.2.8.7 อําเภอลืออํานาจ

จังหวัดอํานาจเจริญ มี 56 ตำบล 576 หมู่บ้าน เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาล ตำบล 8 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 55 แห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง

อําเภอลืออํานาจคืออําเภอที่ลงพื้นที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ อําเภอลืออํานาจอยู่ ใกล้กับจังหวัดอุบลราชธานีที่สุด

2.2.9 อาณาเขตต่อ

2.2.9.1 ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดยโสธรที่อำเภอเลิงนกทาและจังหวัดมุกดาหารที่อำเภอคอดอนตาด

2.2.9.2 ทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว ตามแนวฝั่งแม่น้ำโขงผ่านอำเภอชานุมานเป็นระยะทาง 38 กิโลเมตรและติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานีที่อำเภอเบนราฐ อำเภอภูดี อำเภอชุมแสงและอำเภอเมืองอุบลราชธานี

2.2.9.3 ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดยโสธรที่อำเภอป่าติ้วและอำเภอเลิงนกทา

2.2.9.4 ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี ที่อำเภอเมืองอุบลราชธานีและอำเภอเมืองสิงห์บุรี

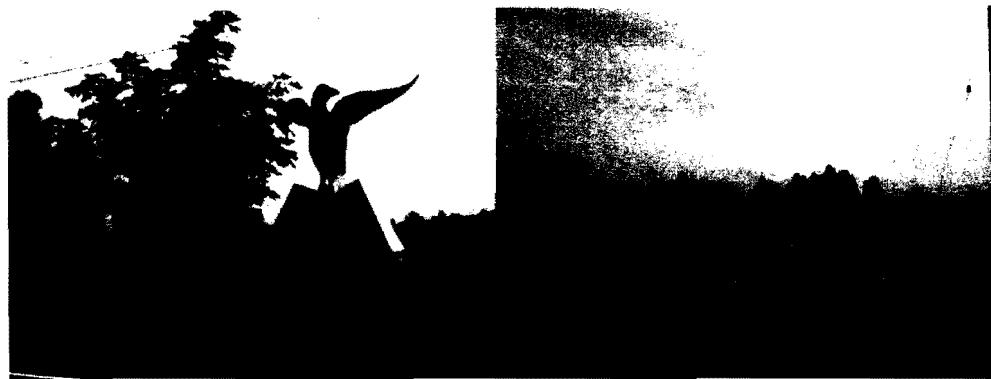
2.2.10 สภาพเศรษฐกิจ

การท่านาพื้นที่ถือครองมีสัดส่วน 869,574 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.10 ของพื้นที่ถือครองทำการเกษตร เป็นพื้นที่เก็บเกี่ยว 558,530 ไร่ ผลผลิตรวม ประมาณ 183,821 ตันการปลูกพืชไว้ มีการปลูกพืชไว้ รวมพื้นที่ประมาณ 7,825 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.65 ของพื้นที่ถือครองทำการเกษตรพืช เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าวเหนียว ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง ปอแก้ว ถั่วถิง การอุดสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าวและอุดสาหกรรมในครัวเรือน โครงการสร้างระบบบริหารส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นในจังหวัดการขัดองค์กรราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีหน่วยราชการที่อยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด คือส่วนราชการต่างๆ ในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ส่วนราชการในระดับจังหวัดเป็นหน่วยงาน 2 ลักษณะ คือ หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดและหน่วยราชการ

2.3 ข้อมูลกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากก๊อก บ้านหนองนกหอ ตำบลคงมะยาง อำเภอถืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

2.3.1 ข้อมูลกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองนกหอ บ้านหนองนกหอ ตำบลคงมะยาง อำเภอถืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

2.3.1.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองนกหอ กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองนกหอได้ก่อตั้งเพื่อใช้ในครัวเรือน จากนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาในหมู่บ้านพบว่า ชาวบ้านมีการนั่งทอเสื่อเกือบทุกครัวเรือนเจ้าหน้าที่จึงซักชวนชาวบ้านที่ทอเสื่ออยู่นั้นรวมตัวเพื่อตั้งเป็นกลุ่มทอเสื่อนับตั้งแต่นั้นมาชาวบ้านจึงยึดการทอเสื่อเป็นอาชีพเสริมหลังการทำงาน ปัจจุบันกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองนกหอมีสมาชิกทั้งหมด 15 คน ประธานกลุ่มนี้คือนางสมศรี จันทรรัตน์ มีหน้าที่ติดต่อประสานงานการทอเสื่อกับชาวบ้านหนองนกหอ

ภาพที่ 4 สภาพแวดล้อมบ้านหนองกหอ ตำบลคลองมะยง อำเภอถิ่นอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

2.3.1.1 ข้อมูลด้านอาชีพและเกษตรกรรม อาชีพหลักของกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองกหอทำนาเป็นอาชีพหลักหลังว่างจากการทำนาชาวบ้านจะมานั่งท่อเสื่อเพื่อเป็นรายได้เสริม โดยจะท่อเสื่อกกอยู่ที่บ้านหัวหน้ากกลุ่มเพียงที่เดียวเนื่องจากสามารถเริ่มน้อยลงการที่ชาวบ้านหันไปขึ้นอาชีพอื่นนั้นเนื่องจากการท่อเสื่อกกนั้นมีรายได้น้อยมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงเลิกจากการท่อเสื่อไปทำอาชีพอื่นที่มีรายได้มากกว่าการท่อเสื่อกก เช่น การค้าขาย การรับจ้างแรงงานเป็นต้น

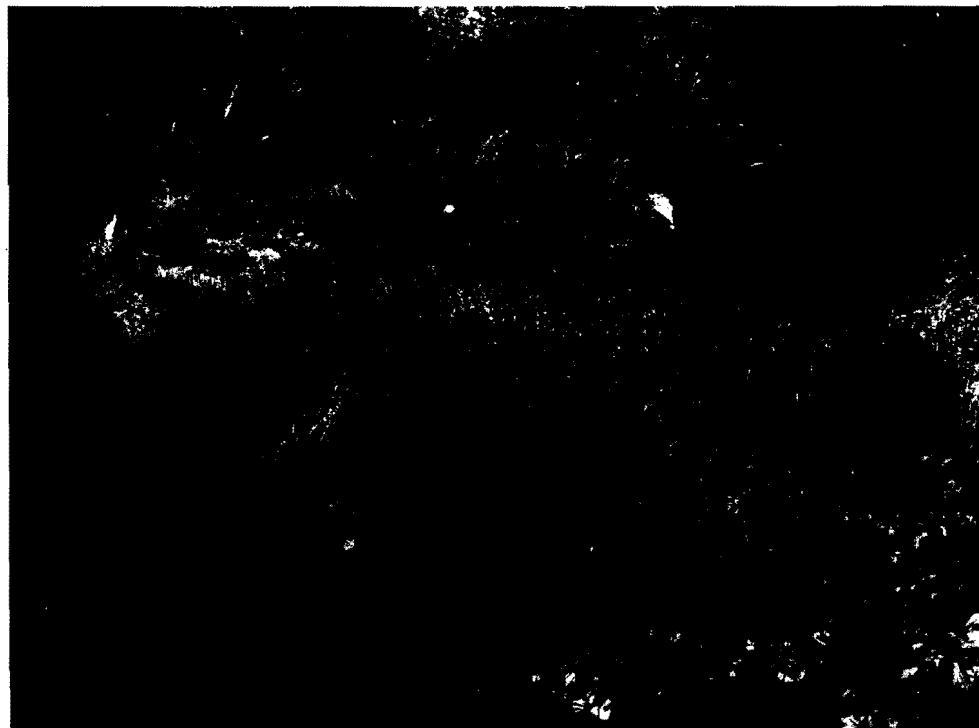
ภาพที่ 5 กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองกหอ บ้านหนองกหอ ตำบลคลองมะยง อำเภอถิ่นอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

2.3.1.2 ทางด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนด้านการตลาด คือ สหกรณ์ จังหวัดอำนาจเจริญ

2.3.1.3 ทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่อเสื่อมีมาแต่รุ่นปู่ย่าตายายถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดต่อกันมาแต่ยังไม่มีการออกแบบລວດຄາຍສີສັນມາກນັກແລະຍັງໄມ້ມີການແປປຽບເສື່ອກຈົກຈະກະທຳໆແມ່ນໍ້ມີບ້ານນາມມົມ້າ ຄໍາເກອນນາມມົມ້າ ຈັງຫວັດອໍານາຈຈົງໃດເຂົ້າມາສອນໃນ

เรื่องการออกแบบລວດຕາຍແລະເຫັນນິກໃນກາຮໂທໄກ້ກັບໜ້ານໜອນກຫອສ່ວນກປແປປູປເລື່ອກັນນີ້
ກລຸ່ມບ້ານຫວັດພານໄດ້ເຂົ້າມາສອນວິທີກປແປປູປ

2.3.1.4 ປັບຫາຂອງວັດຖຸດີນ ກລຸ່ມສຕຣີສທກົມບ້ານໜອນກຫອມີແຫດ່ງປຸງດັນກກ
ນ້ອຍຈຶ່ງທົ່ວໄປຈຶ່ງກັບສມາຊືກໃນໜຸ່ມບ້ານ ພາຍໃນຮາຄາ 1 ກກ. ຮາຄາ 35 ນາທ ແຕ່ຍັງໄມ່ພອໃນກາຮົດ
ແລະກປເດືອກກ ກລຸ່ມສຕຣີສທກົມບ້ານໜອນກຫອຈຶ່ງໄປຂອງຈຶ່ງທີ່ບ້ານໂສກທ່າວັງທິນ ຕຳນັດຫວັດພານ
ຢໍາກອຫວັດພານ ຈັງຫວັດອໍານາຈເຈີຍ ຮາຄາ 1 ກກ. ຮາຄາ 40 ນາທ ດັນຖຸນີ້ອໍານັງແພງ

ກາພທີ່ 6 ພື້ນທີ່ປຸງດັນກກໃນນາຂ້າວເພື່ອໃຊ້ໃນກາຮໂທເລື່ອກັບບ້ານໜອນກຫອ

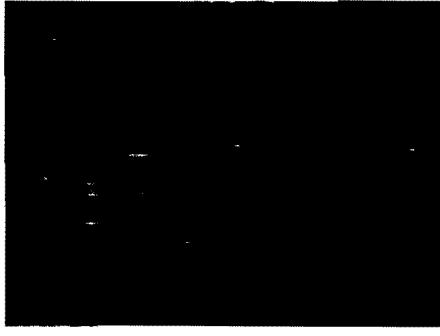
2.3.1.5 ດ້ານພົດຕະກົມທີ່ເນື່ອງຈາກກລຸ່ມນີ້ສມາຊືກນີ້ຍືນດີນີ້ກຳລັງໃນກາຮົດນ້ອຍແລະກາ
ແປປູປກີ່ຍັງນ້ອຍຍູ້ກລຸ່ມຈຶ່ງທົ່ວໄປກປແປປູປເລື່ອກັກໄຫມາກຫຸ້ນ ໂດຍຫາຄນີ້ມີຄວາມຮູ້ທາງດ້ານກາຮົດເຄີຍ
ແລະໃຊ້ຄວິ່ງຈັກໄດ້

2.4 ລວດຕາຍເລື່ອກັກ

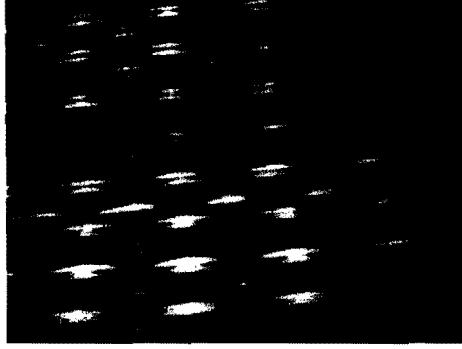
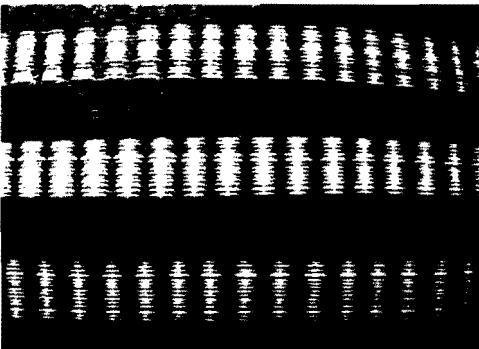
ກາຮໂທເລື່ອກັກມີມາຕັ້ງແຕ່ສມັຍກ່ອນແລະດີອເປັນວິລີ້ຫີວີທີ່ໜ້ານທີ່ສືບສານຕ່ອກັນນານານນັບ
ຮອຍປີຕັ້ງແຕ່ເຮັດເຮັມກາຮໂທເລື່ອນັ້ນຈະໄມ່ມີຄາຍ ໄນມີສີສັນ ໂດຍມີຈຸດປະສົງກີ້ໃນກາຮໂທເລື່ອນັ້ນທອ່ກີ່ກາ

ใช้งานในครอบครัวท่านนี้ ปัจจุบันนอกจากจะมีการหอเสื้อกอกไว้ใช้เอง ชาวบ้านยังหอเพื่อขัดจำกัน่ายให้กับผู้อื่นในราคาก็ถูกมาก ในการทำลวดลายเสื้อกอกนี้ชาวบ้านนำต้นกอกไปข้อมสีทึ้งเส้นแล้วนำมาหอสลับสีตามใจชอบ ในการสร้างลวดลายหอเสื้อชาวบ้านเริ่มคิดลวดลายขึ้นเองเป็นลายขัด โดยมีแรงบันดาลใจในการสร้างลวดลายจากธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมพสมพานกับลวดลายดังเดิม ชาวบ้านส่วนใหญ่หอดลายเสื้อตามกรรมวิธีของชาวบ้านก่อนหอเสื้อที่อื่นๆ ก็เดียงหรือจากการจดจำลวดลายมาจากการหุ่นหอเสื้อที่อื่น การหอดลายจึงไม่มีเอกลักษณ์เป็นของกุ่มเองลายเสื้อที่เห็นส่วนมากเหมือนกันเกือบทุกหมู่บ้านหรือเหมือนกันในหลายๆ จังหวัดในประเทศไทย ลวดลายที่ใช้ในการหอนั้นจะผลิตคละลายกันไปแต่ลายที่ผลิตมากในปัจจุบันคือลายขิดและลายไทยประยุกต์ สาเหตุที่ถูกค้าเลือกซื้อสินค้าที่ไม่มีสีสันมาก เพราะสีที่ชาวบ้านเลือกย้อมหรือหอนั้นเกิดจากภูมิปัญญาของคนเองลวดลายและสีที่ชาวบ้านใช้หอนั้นมีดังนี้ คือ

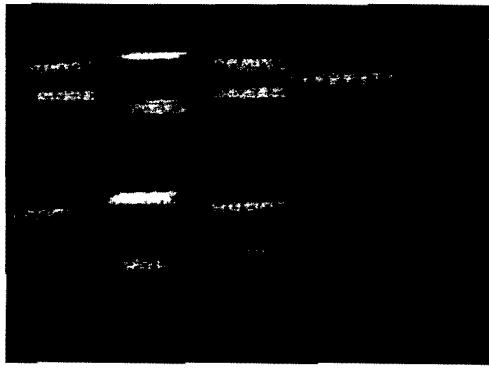
ตารางที่ 1 ลวดลายสีสันและวัสดุที่ใช้หอเสื้อกอก บ้านหนองนกหอ

ลำดับที่	รูปภาพ	ชื่อลวดลาย	สีเสื้อกอก	วัสดุ
1		ลายมัดหมี่	สีน้ำตาล สีดำ	กอก

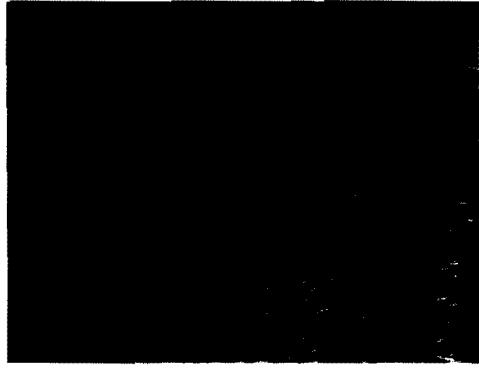
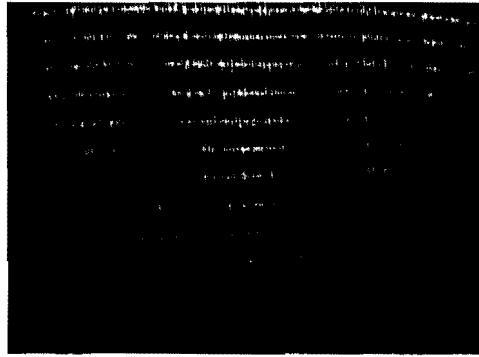
ตารางที่ 1 ลวดลายสีสันและวัสดุที่ใช้ห่อเสื่อ กอก บ้านหนองกอก (ต่อ)

ลำดับที่	รูปภาพ	ชื่อลวดลาย	สีเสื่อ	วัสดุ
2		ลายจับสอง	สีเหลือง สีดำ	กอก
3		ลายจับสี่	สีเหลือง สีแดง สีเขียว	กอก
4		ลายน้ำайл	สีน้ำตาล	กอก

ตารางที่ 1 ลวดลายสีสันและวัสดุที่ใช้ห่อเดือก ก้านหนองนกหอ (ต่อ) \

ลำดับที่	รูปภาพ	ชื่อลวดลาย	สีเดือก	วัสดุ
5		ลายพสม	สีเหลือง สีน้ำตาล	กก
6		ลายมัดหมี่	สีน้ำตาล	กก
7		ลายขนมปีก ปูนเดียว	สีน้ำตาล สีเขียว	กก

ตารางที่ 1 ลวดลายสีสันและวัสดุที่ใช้ทำเสื้ออกก บ้านหนองนกหอ (ต่อ)

ลำดับที่	รูปภาพ	ชื่อลวดลาย	สีเสื้อ กก	วัสดุ
8		ลายขันมีปีกด ปูนแครว	สีน้ำตาล สีแดง สีม่วง	กก
9		ลายไทย ประยุกต์	สีน้ำตาล	กก
10		ลายขิด	สีแดง	กก

2.5 สีสันเสื่อออก

สีสันเสื่อออกเริ่มแรกชาวบ้านนำต้นอกไปข้อมสีจากวัตถุคิบธรรมชาติที่ได้จากเปลือกไม้แต่สีไม่ติดกับเส้นกากชาวบ้านได้ทดลองย้อมสีหลายสีแต่ไม่สำเร็จจนเปลี่ยนการข้อมสีธรรมชาติตามเป็นการใช้สีเคมีจึงปัจจุบันชาวบ้านทอเสื่อออกส่วนมากใช้สีข้อมเคมีหรือสีข้อมอกเท่านั้นเนื่องจากสีข้อมอกนั้นเมื่อนำมาข้อมเส้นกากแล้วติดทนนานสีไม่ลอก สีต้นอกที่ชาวบ้านทอมาที่สุด ได้แก่ สีน้ำตาลเนื้องจากได้รับความนิยมจากกลุ่มค้าหั้งคนไทยและคนต่างชาติ โดยมีเหตุในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีสีน้ำตาลเนื่องจากสีน้ำตาลเป็นสีโทนธรรมชาติคุณภาพดีและไม่น่าเบื่อ ในการเดือกดีอกสีข้อมอกนั้นชาวบ้านไม่มีความรู้ด้านทฤษฎีสีจึงเลือกสีที่ไม่เข้ากันกับงานน้ำหนึ้นชาวบ้านยังขาดความรู้ด้านแนวโน้มสีในแต่ละปีจึงทำให้สีที่ผลิตออกมายานั้นไม่น่าสนใจ

ตารางที่ 2 โทนสีเสื่อออกและส่วนผสมของสี

ลำดับที่	รูปภาพสีข้อมอก	ประเภทสี	ส่วนผสมของสี	อัตราส่วน %
1		สีเหลืองอ่อน	สีเหลือง	3 %
2		สีทอง	สีเหลือง สีแดง สีดำ	3 % 1 % ½ %
3		สีส้ม	สีเหลือง สีแดง	3 % 1 %
4		สีเหลืองแก่หรือสีเหลืองเม็ด	สีเหลือง สีแดง สีน้ำเงิน	3 % 2 % 1 %

ตารางที่ 2 โภนสีข้อมูลและส่วนผสมของสี (ต่อ)

ลำดับที่	รูปภาพสีข้อมูล	ประเภทสี	ส่วนผสมของสี	อัตราส่วน %
5		สีเขียวแก้ว	สีเหลือง สีเขียว สีน้ำเงิน	1% 3% $\frac{1}{2}$ %
6		สีเขียวเข้ม	สีเขียว สีเหลือง สีแดง	3% 2% 2%
7		สีเขียวเตย	สีเขียว สีเหลือง	3% 3%
8		สีเขียวอ่อน	สีเขียว สีเหลือง สีแดง	3% 3% 1%
9		สีเขียวแก่หรือสีเขียวมรกต	สีเขียว สีเหลือง สีแดง	3% 2% 1%
10		สีเขียวแก่	สีเขียว สีน้ำเงิน	3% 1%
11		สีน้ำเงิน	สีน้ำเงิน สีดำ	3% 1%

ตารางที่ 2 โภนสีข้อมูลและส่วนผสมของสี (ต่อ)

ลำดับที่	รูปภาพสีข้อมูล	ประเภทสี	ส่วนผสมของสี	อัตราส่วน %
12	[REDACTED]	สีม่วง	สีน้ำเงิน สีดำ สีแดง	3% 1% 2%
13	[REDACTED]	สีดำ	สีดำ	3%
14	[REDACTED]	สีแดงแก่	สีเหลือง สีแดง	1% 3%
15	[REDACTED]	สีทับทิม	สีเหลือง สีแดง สีเหลืองแก่	1% 3% 2%
16	[REDACTED]	สีชมพู	สีแดง	3%
17	[REDACTED]	สีอ่อน	สีน้ำเงิน สีแดง สีเหลืองแก่	1% 2% 1%
18	[REDACTED]	สีน้ำตาล	สีเหลืองแก่ สีแดง สีน้ำเงิน	1% 2% 1%

ตารางที่ 2 โภนสีข้อมูลและส่วนผสมของสี (ต่อ)

ลำดับที่	รูปภาพสีข้อมูล	ประเภทสี	ส่วนผสมของสี	อัตราส่วน %
19	[REDACTED]	สีบานเย็น	สีแดง สีน้ำเงิน	3% 1%
20	[REDACTED]	สีน้ำเงิน	สีน้ำเงิน สีดำ	2% 1%
21	[REDACTED]	สีฟ้า	สีฟ้า สีน้ำเงิน	2% 1%
22	[REDACTED]	สีเปลือกมังคุด	สีแดง สีน้ำเงิน สีดำ	3% 2% 1%
23	[REDACTED]	สีน้ำตาลแก่ (สี โอ๊ก)	สีเหลืองแก่ สีแดง สีน้ำเงิน	1% 2% 2%

จากการข้อมูลด้วยสิทธิมนตรีนั้นปรากฏว่าสีจากเปลือกไม้ติดเส้นกอน้อยมาก จากนั้น
ชาวบ้านจึงหันมาใช้สีเคมีแทน ชาวบ้านใช้สีเคมีสำหรับข้อมูลคราหัวม้าคู่เท่านั้นเนื่องจากสีชนิดนี้เมื่อ¹
นำมาข้อมัลแล้วทำให้สีติดทนกับเส้นกากมากกว่าสีอื่นในการข้อมูลกษาชาวบ้านข้อมูลเพื่อห่อสีออกก
ห้องหมค 23 สี โดยสีที่ใช้หอนมากที่สุดเรียงตามลำดับความถี่ที่ใช้ในการหอนมีประมาณ 5 สี คือ สีเปลือก
มังคุด สีน้ำตาล สีเขียวแก่ สีชนพูและสีแดง

ภาพที่ 7 สีเคมีสำหรับข้อมูลคราหัวม้าคู่

ภาพที่ 9 เส้นฝ่ายข้อมือธรรมชาติ

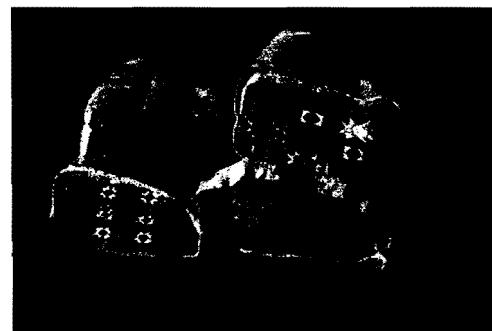
2.6 ข้อมูลต้นกอกและขบวนการทอเสื่อ กอก

2.6.1 ต้นกอกที่ใช้ห่อเสื่อ

กองส่งเสริมเทคโนโลยี (2535 : 1-37) ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์จากกอก “กอก” จัดเป็นพืชเส้นใยชนิดหนึ่งสามารถปลูกขึ้นและเจริญเติบโตได้ดีในประเทศไทย กอกเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญระดับประเทศไทย รักษาภูมิปัญญาที่เป็นสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณนับร้อยปีแล้วและยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าการนำกอกมาใช้ในการทอเสื่อของไทย ดังเดิมมาเป็นอย่างไรแต่ที่พอจะอ้างได้นั้นก็คือเสื่อไട์ผลิตขึ้นในประเทศไทยพากเพียรเชิงก่อนโดยใช้พืชจำพวกต้นหญ้าหรือต้นกอกมาสาน คนจีนเรียกเสื่อว่า เจ้าเซี้ยว หมายถึง ต้นหญ้าที่เมามาสานเป็นผืนตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำจำกัดความไว้ว่า “เสื่อ” น. สาด, เครื่องสานชนิดหนึ่ง สำหรับปูนั่งและนอน” การใช้นิยามว่า “เสื่อ” เป็น “เครื่องสาน” นั้น ยังไม่ตรงกับลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงนัก เพราะการผลิตเสื่ออาจจะใช้สา ank ไถและห่อหอกก็ได้ เสื่อจำพวกกระฐุคที่ทำกันที่ปักษ์ใต้หรือเสื่อหวาย เสื่อคล้าหรือเสื่อล้ำแพนผลิตโดยใช้วัสดุแต่เสื่อ กอกต้องใช้วัสดุ ประเพณีดั้งเดิมของคนไทยตั้งแต่บรรพบุรุษมักจะปลูกต้นกอกและห่อหอกเป็นผืนเอาไว้ใช้งานในครัวเรือน ชาวบ้านจึงพูดคิดปากว่า “เดียงศู-ปูเสื่อ” การทอเสื่อ กอกของคนไทยนั้นใช้เสื่อในด้านประเพณีทางศาสนาพุทธ ชาวศาสนาพุทธนิยมใช้เสื่อเป็นเครื่องอัญเชิญริบารอย่างหนึ่งในพิธีอุปสมบทหรือพิธีทอดผ้ากฐิน ส่วนมากการปลูกกอกห่อเสื่อมักทำเป็นอาชีพเสริมควบคู่ไปกับการทำไร่นาเป็นการช่วยเพิ่มรายได้และใช้แรงงานภายในครัวเรือนในช่วงหลังฤดูหนาว ทำนาหรือเก็บเกี่ยวพืชผลหลักให้เกิดประโยชน์ในบางท้องถิ่นที่นำมันทำกันแพร่หลายจนสามารถจัดกอกเป็นพืชเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นพืชหนึ่งได้ เช่น จังหวัดจันทบุรี เป็นศูนย์กลางไก่เคียงที่ใช้กอกกลมห่อเสื่อ คือ จังหวัดตราด, จังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดสมາสารคาม, จังหวัดกาฬสินธุ์, จังหวัดสกลนคร และจังหวัดชัยภูมิ

ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการบางรายได้นำเส้นพลาสติกมาห่อเป็นเสื่อพลาสติกซึ่งไม่ใช่

วัตถุคิบจากธรรมชาติจึงผลิตได้รวดเร็วกว่าการทอเสื่อ ก็ที่ใช้วัตถุคิบจากจากธรรมชาติซึ่งกรรมวิธีในการผลิตเสื่อ ก็ต้องทำด้วยมือทั้งสิ้นนับตั้งแต่การปักกูก เก็บเกี่ยว การตาก จับเป็นเส้นข้อมือ จนกระทั่ง เป็นผืนเสื่อแล้วนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หากหกลายรูปแบบล้วนสวยงามและคงทนกว่าเสื่อ พลาสติกมาก การทอเสื่อ ก็จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปะอีกด้วยเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมของท้องถิ่นที่มีมาแต่โบราณกาลอีกทางหนึ่ง ส่วนความต้องการในการซื้อเสื่อ นั้น ขึ้นอยู่กับ รสนิยมและความต้องการใช้สอยของแต่ละบุคคล

ภาพที่ 10 การใช้เสื่อในชีวิตประจำวันในสมัยก่อน (วี.พ. พานิชพันธุ์, 2547 : 86)

2.6.2 ลักษณะของต้นกอก

กอก คือวัสดุที่นำมาทอเป็นผืนเสื่อชาวบ้านนิยมใช้กอกกลมกอกที่มีลำต้นกลมบางพันธุ์ เป็นเหลี่ยม กอกเป็นไม้ป่ากอกสิริน้ำ ลำต้นอยู่ใต้ดินเป็นแห้งไวญี่ปุ่นแข็งลำต้นอยู่เหนือดินตั้งตรงใบ เหมือนใบหลังมีช่องออกปลายต้น กอกเป็นไม้ล้มลุกพบอยู่ทั่วโลกรอบความชื้นและเขี้ยวในระดับต่ำตาม หนองบัวทางระบายน้ำและโคลนเลนใน 46 ประเทศจัดกอกเป็นวัชพืชในนาข้าวககறயและกอกหัวแดง พมใน 22 ประเทศมีหลายชนิดใช้เป็นอาหารและหลายชนิดใช้สำาราเดื่อและของใช้เป็นต้น

ลักษณะทั่วไปของต้นกอกมีใน ผล ดอก และลำต้นเป็นสำคัญดังนี้

(1) ใน ใบ เดี่ยวลดรูปเป็นแกลีดหรือเป็นแผ่นสัน้ำตาลหรือเรียงตัวเป็นจุดตามรากน้ำ รอบโคลนต้น

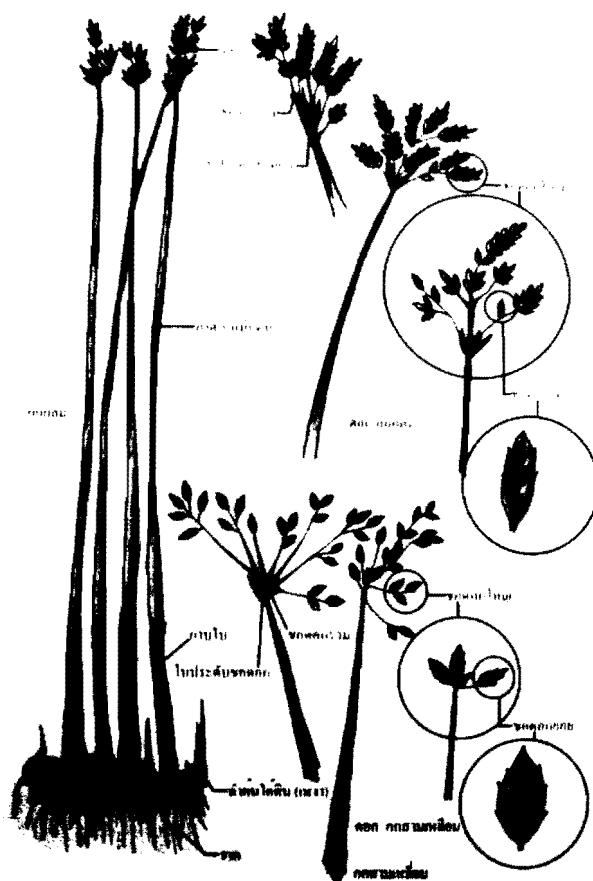
(2) ผล ผลแห้งรูปรีหรือรูปไข่กว้าง 0.4-0.5 มิลลิเมตร ยาว 0.4-1 มิลลิเมตร สีเหลืองอม น้ำตาลเปลือกแข็งมีเมล็ดเดียว

(3) ลำต้น ลำต้นกอกมีลำต้นตันมักเป็นสามเหลี่ยมหรือสามมุมบางชนิดมีหนังกัน เป็นห้องๆ มีการใบอยู่ชิดกัน

(4) ดอก ดอกมีสัน้ำตาลปนแฝงออกเป็นช่อแตกแขนงย่อย 100-200 แขนง ยาว 12-30 เซนติเมตร มีใบรองรับระดับช่อดอก 4-10 ใบ

ภาพที่ 11 ลักษณะทั่วไปของต้นกอก (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาห้องถีนและวิสาหกิจชุมชน กรรมการพัฒนาชุมชน, 2549)

ภาพที่ 12 ลักษณะของต้นกอกกลม (กองส่งเสริมเทคโนโลยี, 2535 : 4)

2.7 การແປງປະເສົາ

ສໍາຫຼັບເສັນກອກທີ່ບຸດເອາໄສ້ອອກມາແລ້ວນັ້ນຈະນຳໄປຝອກຂາວຍົມສີຫອແລະຕັດເຢັບເພື່ອທຳການແປງປະເປັນພລິຕົກລົມທີ່ຕ່ອໄປ ໃນປັງຈຸນນີ້ມີຄົນນຳເສັນກອກໄປໃຊ້ປະໂຍໜ໌ແຕກຕ່າງກັນຕາມລັກຍະນະທີ່ອ່ານີ້ເຊື່ອ

2.7.1 ການຈັກກອກ

ການຈັກກອກມີເຮົາຕັດກອກຈາກນາມແລ້ວເອາມກອງຮຽນໄໝ້ຫຼຸ່ມປຶກກັນແດກປຶ້ອງກັນຕັນກອກເທື່ອວ່າແທ້ງ ຈາກນັ້ນກີ່ນຳຕັນກອກໃນມັນມາຈັກນຳກອກທີ່ທັງໝາຍຕັນນັ້ນມາແກ່ມັດອອກແລ້ວໃຊ້ມີຄົກກົງຕື່ມີລັກຍະນະເປັນມີປາຍແປລົມບານາດເລື່ອຜ່າຕັນກອກອອກເປັນເສື່ອວ່າ ໄກມີບານາດເທົ່າງ ກັນແລ້ວບຸດເອາໄສ້ໃນຂອງກອກອອກການຈັກກອກນີ້ຕ້ອງນຳຕັນກອກທີ່ດຳຕັ້ນມາຜ່າຫຼືອັນດັບ ຂາວບ້ານເຮີຍກວ່າ “ການພື້ນ” ມີວິທີການຈັກກອກ 7 ຊັ້ນຕອນດັ່ງນີ້

2.7.1.1 ຈັກກອດ້ວຍມື້ອື່ນ້າຢ່າຍຕຽບທ່າງຈາກໂຄນປະມານ 1 ຄືບ ດຶງນາໄກດີຕ້ວາ (ບນດັກ)

2.7.1.2 ແທງດ້ວຍໃນມີປາຍຕື່ມີຢູ່ໃນມື້ອື່ນ້າຢ່າຍຕຽບທ່າງຈາກໂຄນປະມານ 1 ຄືບ ດຶງນາໄກດີຕ້ວາ ແລ້ວແກ່ມີຈັກກະແປ່ງໃຫ້ໄດ້ ເນັດຕາມຄວາມໝໍາຍສູງສ່ວນນາກກົກຕັນນັ້ນນີ້ຈາກ ຈັກແປ່ງ 4 ເສັ້ນ ຕັ້ນໄຫ້ແປ່ງ 4-5 ເສັ້ນ

2.7.1.3 ເຫັນມື້ອື່ນ້າຢ່າຍຕຽບໃນມີປາຍແປລົມສູດປາຍກອກທີ່ໄກດີຕ້າງໆ ດຶງນາໄກດີຕ້ວາ ແລ້ວແກ່ມີຈັກກະແປ່ງໃຫ້ໄດ້ ກາກຊ່າຍດ້ວຍຮອບຈັກຈະບາດແແກ່ໄປຕາມເສັ້ນນີ້ອອງຕັນກອກ

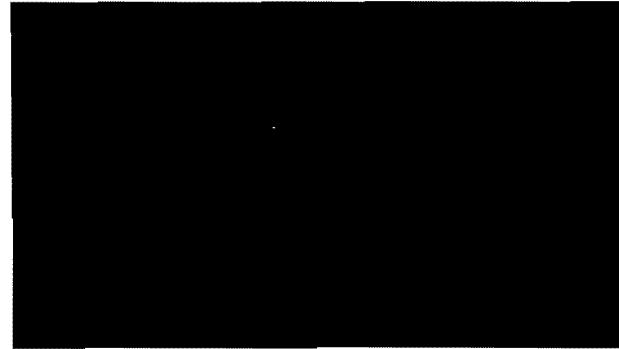
2.7.1.4 ເມື່ອຈັກໄດ້ຮອບຕັ້ນແລ້ວກີ່ຕັດໄສ້ໃນຕຽບທີ່ທ່າງຈາກຮອບແທງກົດປະມານ 1 ຄືບ ທີ່ໄປ

2.7.1.5 ພຸ່ງກອກທີ່ກົດປະມານປາຍສ່ວນປາຍດຳຕັ້ນເສົ່ງແລ້ວນີ້ໄປກອງໄວ້ທາງໜ້າມື້ອື່ນ້າຢ່າຍມີດ້ານໜ້າງຮວມໄວ້ ເປັນກອງກະວ່າ ໄດ້ບານຮວບດ້ານປາຍໄດ້ກຳນົດໄຫ້ແປ່ງແລ້ວຮອບປາຍຜູກດ້ວຍໄສ້ກາໄວ້ເປັນກຳ

2.7.1.6 ເມື່ອກຳນົດດ້ານປາຍໄວ້ເອົາໄປຕາກແດກແລຍແລ້ວກີ່ຕຽບທີ່ທ່າງຈາກຮອບຈັກຕັນກອກສ່ວນທີ່ຍັງເໜືອຕ່ອໄປທ່ານ້ຳຈັນຮັມຕັນກອກທີ່ຕົດມາຄວັງທີ່ງໆ

ກົກບານາດ 6 ຄືບ (1 ຄືບ) ກົດປະມານປາຍສ່ວນປາຍແລະສ່ວນໂຄນປະມານ 25 ວິນາທີ ໂດຍແປ່ງເປັນກົດປະມານ 15 ວິນາທີ ກົດໂຄນ 10 ວິນາທີ

2.7.1.7 ນຳກອກທີ່ກົດປະມານສ່ວນປາຍຮວມໄວ້ນີ້ໄປຕາກຜົ່ງແດກບນຮວາໄມ້ໄຟໂດຍຕາກແວນຄລ່ອມເສັນກອກໄວ້ບນຮວາ

ภาพที่ 13 การจักกอก (กองส่งเสริมเทคโนโลยี, 2535 : 1-37)

2.7.2 การตากอก (การผึ่งเส้นกอกไห้แห้ง)

นำเส้นกอกที่จักแล้วมาผึ่งให้แห้งโดยแผ่เส้นกอกบางๆ ไว้บนพื้นดินและหมั่นพลิกกลับ วันละ 2-3 ครั้ง ตากติดต่อกันประมาณ 3-5 วัน จากนั้นหั่งสันทิชี่สังเกต ได้จากเส้นกอกเปลี่ยนเป็นสีขาว นวล ไม่มีสีเขียวปนเส้นกอกจะมีวนตัวอาจิวคำนอกรอกทำให้คุ้นเป็นมันเรียบสวยงาม กอกที่แห้งสันทิจะเก็บไว้ได้นาน ไม่มีเชื้อร้าย

การผึ่งเส้นกอกในลักษณะต่างๆ กันบางรายใช้ผึ่งเกลี่ยกระจาด ไปบนราวดินไว้ไฝใน แนวนอนหรือบางรายใช้ผึ่งราบบนชานบ้านประเทนมัครวนหัวด้านหนึ่งไว้

กอกที่ผึ่งโดยวิธีขวางนี้เมื่อส่วนหัวแห้งมีสีขาวก็ผูกหัวแล้วแก้ด้านปลายปล่อยให้ กระชาวยอกแล้วขวางผึ่งราวดินโดยเอาหัวขึ้นถ้าแคดดีๆ ประมาณ 5-6 แฉด (วัน) ก็ใช้ได้

กอกแห้งดีแล้วนำกามารวนไว้ตามขนาดมัดเป็นกำๆ เก็บรวมไว้บนข้อบ้านถ้ามีกอกที่ มีอายุตัดได้ออกก็ตัดทำเส้นกอกเก็บไว้เพื่อที่มีโอกาสจะทำได้เพื่อที่จะได้ไว้ห่อในวันข้างหน้า รายหนึ่งๆ เก็บเส้นกอกไว้ห่อไม่ขาดตามฤดูกาลเรือนแต่พวงที่ซื้อเส้นกอกห่อเท่านั้น

ภาพที่ 14 การตากอก (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2549)

2.7.3 การข้อมูลสึก

ขั้นแรกนำก๊อกซึ่งแห้งดีหรือที่มัดเก็บไว้มาคลายมัดให้หัวรวมแล้วนำไปปะแน่น้ำเข็นไว้ประมาณ 12 ชั่วโมงหรือมากกว่าที่ไว้ทั้งคืนก็ได้ ก็จะพองและอ่อนนิ่มกว่าเดิมที่จะใช้ในการขูดกันน้ำ แข็งในถังหรือโถ่หรือบ่อที่มีน้ำในบ่อพอกกระเบื้องแต่จะมีการชนวนบ่อยๆ ที่เห็นสมควร แต่ทางที่ดีควรใช้ก๊อกที่ค่อนข้างโตและสามารถจุกได้ทั่วๆ ไป และลงในน้ำจริงๆ เพื่อให้ก๊อกน้ำเปียกน้ำและอมน้ำทั่วๆ กันจากนั้นก็นำเอาก๊อกที่แห่น้ำไว้ขึ้นมาผึ่งลมให้หัวคน้ำหายใจจนหมดพอหมดๆ จะแบ่งช้อนที่ละครึ่งมัด หรือหั่นมัดกึ่งๆ (มัดละ 5 กก.) แก้มัดแยกให้หัวรวมๆ เหมือนแห่น้ำแต่เฉพาะปลาย ก๊อกต้องมัดให้แน่นตรงหัวแก้ออกให้หมดเพื่อจะได้ติดน้ำสีโดยทั่วถึงกันทุกเส้น เตรียมนำลงใน ก๊อกที่จะใช้ข้อมเมื่อเตรียมมากเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ต้มหัวก๊อกที่จะใช้ข้อม พอน้ำเดือด (ต้มน้ำร้อนให้มีอุณหภูมิประมาณ 60 เซลเซียส) แล้วนำสีที่ผสมตามความต้องการซึ่งเตรียมไว้แล้วไปใน ก๊อกน้ำข้อม โดยให้ใส่สีลงไปทีละน้อยๆ จนหมด

ภาพที่ 15 การต้มเส้นก๊อก (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน, 2552)

ในระหว่างการเติมน้ำสีน้ำไว้ไม่กวนให้สีเข้ากันละลายให้หมดแล้วต้มต่อไปจนน้ำสีเดือด แล้วเติมน้ำส้มสายชู สารส้มหรือไส้เกลือ ผสมน้ำส้มสายชู สารส้มหรือไส้เกลือไส้ลงไปในน้ำข้อม เด็กน้อยแล้วใช้ไม้กวนให้เข้ากัน นำเส้นก๊อกที่เตรียมไว้ใส่ลงไปในน้ำข้อมขณะที่มัดก๊อกต้องให้น้ำเดือด มากๆ เนื่องจากเส้นก๊อกมีน้ำหนักเบาเส้นก๊อกจะลอยตัวขึ้นมาต้องใช้ไม้ขันขนาด 2×28 จำนวน 2 อันสำหรับ คอกดก ก็จะให้จมน้ำหรือใช้ไม้ที่มีน้ำหนักพอสมควรใช้วางทับบนก๊อกที่ทำการข้อมสีอยู่นั้น และต้อง หมุนกลับก๊อกบ่อยครั้ง ประมาณ 5 นาทีต่อครั้ง ในขณะที่กลับก๊อกสีจะได้ขึ้นเส้นก๊อกได้ทั่วถึงกันและสีติด เส้นก๊อกเสมอ ก๊อกที่ติดเส้นก๊อกจะไม่ค้างหรือหากต้องการให้สีน้ำติดเข้มให้เพิ่มเวลาในการต้มให้ก๊อกให้ นานขึ้น โดยใช้เวลาข้อมสีประมาณ 30 นาที ถ้าไม่ต้องการให้สีเข้มใช้เวลาต้มเพียง 10-15 นาที การต้ม

กกลังสำคัญคือควรต้มกอกในเวลาที่เท่าๆ กันทุกครั้งมิฉะนั้นจะทำให้สีค้างหรือสีไม่สม่ำเสมอหัวทั้งเดือน ต้มกอกจนได้กอกสีมีสีสวยงามความหมายตามความเหมาะสมตามต้องการแล้วจึงเอาออกออกจากภาชนะที่ย้อมเสร็จแล้ว นำไปผึ้งแคนดี้ให้เด็นกอกเหยียดตรงหรือผึ้งลง (การผึ้งกอกในแคนด์กับการผึ้งกอกคั่วымแคนด์ต่างกัน เพราะว่าการผึ้งกอกในแคนด์จะทำให้กอกกรอบและหักง่ายซึ่งล้วนใหญ่จึงนิยมผึ้งกอกคั่วымมากกว่า) เมื่อ ตากกอกแห้งแล้วจึงนำกอกไปล้างน้ำเย็น ล้างกอกหลายๆ ครั้งแล้วนำไปตากให้แห้งควรจะตากในที่ร่ม ประมาณ 1-2 วัน พยายามอย่าให้กอกถูกแสงแดดหรือโคนความชื้น เพราะจะทำให้กอกนั้นเกิดราขึ้นได้

**ภาพที่ 16 การย้อมสีกอก (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน, 2552)**

2.8 การห่อเสื่อ กอก

2.8.1 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการห่อเสื่อมีดังนี้

- 2.8.1.1 สีข้อมต่างๆ เช่น สีแดง สีน้ำเงิน สีดำ สีเขียว สีเหลือง เป็นต้น
- 2.8.1.2 เส้นเอื่นปอ ใช้สำหรับเชือกมาจากการนำเนื้อเยื่อของเปลือกกระเจาหรือใช้ในล่อน
- 2.8.1.3 ฟิม คือ เครื่องมือที่กระบวนเส้นกอกให้แน่น ยาวเท่ากับขนาดกว้างของผืนเสื่อที่ห่อ
- 2.8.1.4 ไม้พุงกอก หรือ “กระสวาย” ทำด้วยไม้แบบยาวพอที่จะล่วงเส้นกอกอดเอื่นห่อเสื่อ
- 2.8.1.5 กีทห่อเสื่อ หรือชาวอีสานเรียก “โคง” เป็นโครงไม้ที่ใช้เชือกเอื่นข้าม

2.8.1.6 ไม้หัวหูกเป็นไม้ท่อนกลมที่ໄว้สำหรับมัดอีนหัวเสื่อและใช้สำหรับการร่นพื้นเสื่อ

2.8.1.7 กอกที่มัดเป็นกำๆ แยกขนาดความยาวไว้แล้ว

2.8.1.8 ลิ่มไม้ลิ่งที่เป็นสามเหลี่ยมปลายยาวเพื่อตอกเข้ากับเพื่อเป็นการทำให้อีนตึง

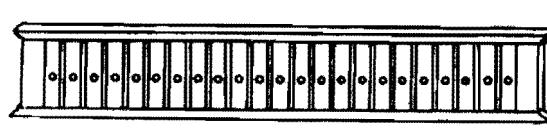
2.8.1.9 เทียน, น้ำมันมะกอกสำหรับทาอีนเพื่อให้เกิดความลื่นของเส้นอีน

2.8.1.10 น้ำ เตรียมໄว้สำหรับชุบ ปลายกอกหั้งสองข้างเพื่อให้เส้นกอกนิ่มสะดวกในการพันกับไม้พุงกอก

2.8.1.11 กระทะช้อมกอก ใช้กระทะใบบัวใบใหญ่สำหรับต้มสีช้อมกอก

ภาพที่ 17 เส้นอีนใช้สอดครูฟีมเวลาทอใช้เป็นเส้นยืน (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนการพัฒนาชุมชน, 2551)

ภาพที่ 18 พีมและซีฟีมสำหรับทอเสื่อ (กองส่งเสริมเทคโนโลยี, 2535 : 1-37)

ภาพที่ 19 การทอเสื่อ (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชนการพัฒนาชุมชน, 2551)

การเริ่มทอกจะเริ่มจากคนทอพลิกฟิมค่าว่าให้เส้นอีนระหว่างคนทอกับหลังฟิมอ้าอกจากกัน หลังจากนั้นคนส่งเส้นก็จะสอดไม้กระสายที่มีปีบประกนเข้าไประหว่างช่องที่อ้า หลังจากเมื่อซักไม้กระสายกลับด้านเพื่อพลิกฟิมให้อยู่ในแนวตั้งจากกับเส้นอีน เมื่อเส้นอีนเรียงเป็นแนวระดับเดียวกันแล้ว ผู้ทอจะทราบฟิมเข้าหาตัวให้ก็อัดแน่นต่อไปจนฟิมขึ้น เมื่อเส้นอีนแยกอ้าออกผู้ส่งเส้น ก็จะส่งกดด้วยไม้กระสายเข้าไปเหมือนการส่งกดในครั้งแรก หลังจากนี้การทอจะสามารถทอตามกระบวนการเรื่อยไป

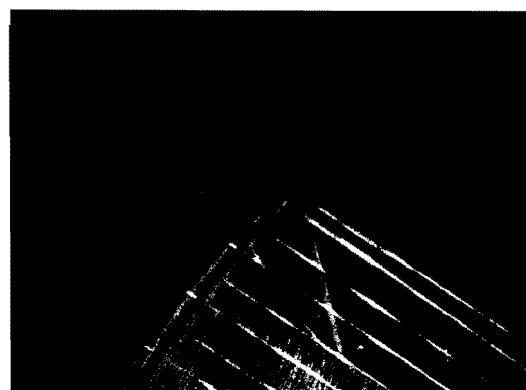

ภาพที่ 20 คนทอเลือใช้ฟิมในการทอ (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2549)

การส่งกดจะต้องสลับหัวกอกเส้นหนึ่งและปลายกอก เส้นกอกเส้นที่หนึ่งจะเรียงเสมอ กัน เมื่อกระทนเส้นกอกแต่ละเส้นให้แน่นแล้วคนทอจะต้องคงข้อมูลปลายกอกด้านโคนให้ขัดกับเส้นอีนริมเลื่องทุกครั้งด้วย การสลับลีดจะลดความของเลื่องขึ้นอยู่กับผู้ส่งกดจะใส่กอกหรือตามความด้วยน้ำ ผู้ทอจะทอ ลดความเลื่องกอกตามผู้ออกแบบ

073W&H17g9A4, 2549)

81W# 22 073W&H17g9A4 (073W&H17g9A4) 073W&H17g9A4

073W&H17g9A4 22 073W&H17g9A4

073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4
073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4
073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4
073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4 073W&H17g9A4

2.8.4 073W&H17g9A4

073W&H17g9A4 073W&H17g9A4

2.8.5 การตกแต่งเสื้อสำเร็จรูป

การตกแต่งเสื้อ ก็ที่ทำการห่อและเก็บริมถักหัวเสื้อเรียบร้อยแล้วให้นำเสื้อที่ห่อแล้วนั้นมาปุ่งบนพื้นเรียบๆ แล้วจึงใช้หินกลม มาประมวล 1 พุ่ต หนักประมาณ 5 กก. บดถูไปถูวนานสัก ตามเส้นกอกให้ทั่วผืนเสื้อ หลังจากนั้นเสื้อหรือเส้นกอกจะมีความเงางามทั้งสองด้าน จากนั้นนำเสื้อไปผึ้งแอดค์ให้แห้งพอสมควร

2.8.6 ชนิดของเสื้อ กอก

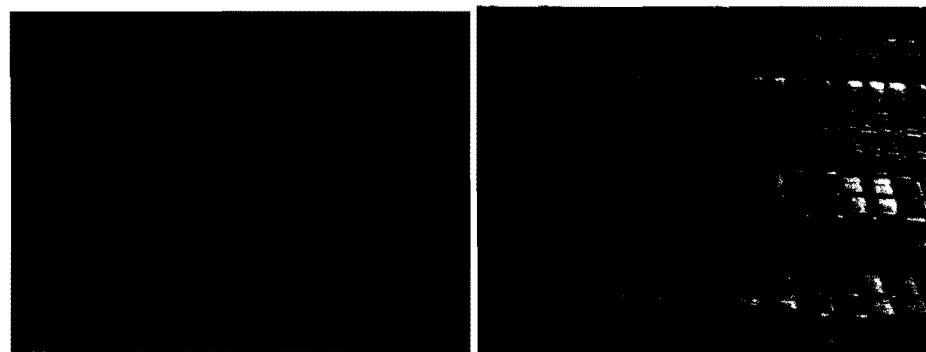
เสื้อกอกมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปตามชนิดซึ่งมีอยู่หลายชนิดถ้าแยกออกตามลักษณะของเนื้อเสื้อและการสืบทอดอย่างแรงจัดหัวดันทบูรีและไกสักคีียง ก้มี 3 ชนิด คือ

(1) เสื้อชั้นเดียวเป็นเสื้อสีเดียวหรือสลับสีเนื้อแน่นเพราเส้นเอ็นถักหัวเสื้อเป็นปีนบ้านหรือหอเป็นผืนยาวสำหรับบุคลาดได้อسانสงฆ์มีขนาดตั้งแต่ 4 คีบ ขึ้นไปจนถึง 10 คีบ เสื้อหากมีความกว้างมากๆ เช่น 9 คีบ 10 คีบ ทอกกากากราคาจำหน่ายจึงสูงกว่าเสื้อขนาด 5-8 คีบ

(2) เสื้อสองชั้นเป็นเสื้อสลับสี (เสื้อจะเป็นรูปสีเหลืองจัตุรัสเด็กๆ สลับสี) เส้นเอ็นของเสื้อจะวางห่างกว่าเสื้อชั้นเดียว ดังนั้นเนื้อเสื้อจึงไม่แน่นเหมือนเสื้อชั้นเดียว

(3) เสื้อยกคอกจะเป็นเสื้อชั้นเดียวหรือสองชั้นแต่ยกเป็นลวดลายคอกดวงหรือเป็นภาพเป็นตัวอักษรตามแบบที่ต้องการ เสื้อชนิดนี้หอยากใช้วลาก่อนนาเพราการสอดเส้นกอกจะต้องสอดเข้าไประหว่างเส้นเอ็นที่ยกขึ้นคลองตามแบบที่กำหนด

(4) เสื้อขาว ล่วนมากจะใช้กอกสามเหลี่ยมหรือกอกหั้งตันไม่ข้อมสีเส้นเอ็นห่างขนาดเสื้อสองชั้นขนาดกว้าง 1-1.20 เมตร (5-6 คีบ) ทอนมากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ชัยภูมิ ขอนแก่นหรืออุบลราชธานีสร้างและจังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้น เสื้อชนิดนี้มีลักษณะเนื้อพื้นผิวหยาบ และราคายุก

ภาพที่ 23 เสื้อขาวและเสื้อสีหรือเสื้อลาย (สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2549)

աւագ 4 զօյամանական լինուահաններ պահպան է լինացաւած գույքը պահպան է լինացաւած գույքը

առաջանությունը 9 լիտրն առ

այսպիսի առաջանությունը պահպան է լինացաւած գույքը պահպան է լինացաւած գույքը

2.9 Քօյամանական լինուահան

այսպիսի առաջանությունը պահպան է լինացաւած գույքը

2.8.7 Այսպիսի առաջանությունը պահպան է լինացաւած գույքը պահպան է լինացաւած գույքը

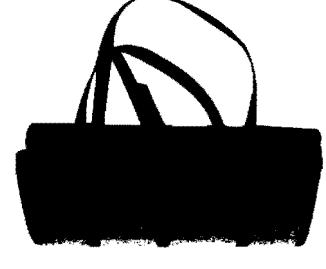
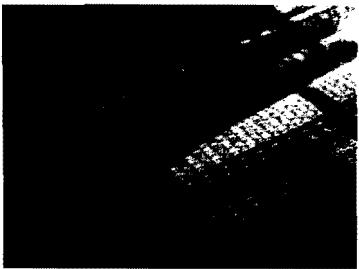
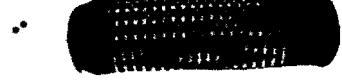
այսպիսի առաջանությունը	6
սւաճան	5
սվախա	4
սւախա	3
սվախա	2
սվախա	1
այսպիսի առաջանությունը	

ավագ 3 այսպիսի առաջանություն

զարգացնելու այլապահությունը

այսպիսի առաջանությունը պահպան է լինացաւած գույքը պահպան է լինացաւած գույքը

(5) ազգայի օրական լազարահանդին ազգայի օրական լազարահանդին

ลำดับ ที่	ชื่อ ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	ขนาด (ซม.)	วัสดุ ผลิต	ราคา (บาท/ชิ้น)	การใช้งาน
1	เดื่อม้วน		100 x 200	- กก - ผ้า	- ไม่มีถุง 150 บาท - มีถุง 200 บาท	ปลัดขาวใช้ สำหรับน้ำ เก็บโดยการ ม้วนยาวมัด เชือก
2	เดื่อพับ		120 x 220	- กก - ผ้า	- ไม่มีถุง 200 บาท - มีถุง 300 บาท	ปลัดขาวใช้ สำหรับน้ำ เก็บโดยการ พับแล้วมัด เชือกมีหูหิ้ว
3	เดื่อน้ำ สามชิ้น		65x70	- กก - ผ้า - โพลี	120	ลดขาวใช้ สำหรับน้ำ เก็บโดยการ พับแล้วมัด เชือกมีหูหิ้ว
4	หมอนข้าง		15x 55	- กก - ผ้า - นุ่น เชือก	120	หมอน สำหรับพิง ผ่อนร่อง ศรีษะหรือ อกแต่งเพื่อ ความ สวยงาม

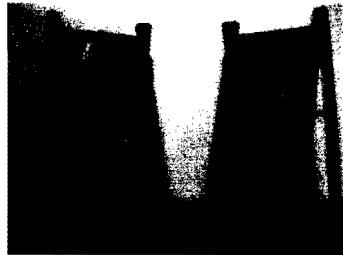
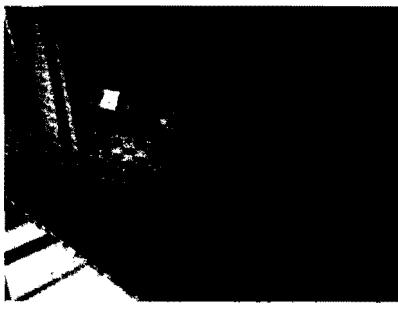
ตารางที่ 4 ข้อมูลผลิตภัณฑ์บ้านหนองกห้อ ตำบลลดงมะยาง อำเภอถืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อ ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	ขนาด (ซม.)	วัสดุ ผลิต	ราคา (บาท/ชิ้น)	การใช้งาน
5	หมอนอิง		32x46	-กก -ผ้า -ซิป	120	หมอน สำหรับรอง ศรีษะเวลา นอนหรือ ตกแต่งเพื่อ ความ สวยงาม
6	ที่รองแก้ว รองจาน		20x39	-กก -ผ้า	120	ใช้สำหรับ รองแก้ว จาน และถ้วยเพื่อ การตกแต่ง สวยงาม
7	ที่รองแก้ว		10x12	-กก -ผ้า	50	ใช้สำหรับ รองแก้วเพื่อ การตกแต่ง สวยงาม
8	กระเบื้อง สะพาย		30x35	-กก -ผ้า -ลูกปัด -เชือก	80	ใช้ใส่เอกสาร หรือสิ่งของ ใช้ส่วนตัว กระเบื้องมี 2 ชั้น เปิด-ปิด ด้วยเชือก ค้างหน้า

2.10 สำรวจข้อมูลผลิตภัณฑ์จากการหอ古今ห้องคลาด

จากการสำรวจข้อมูลผลิตภัณฑ์ในห้องคลาดพบว่าผลิตภัณฑ์มีการออกแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานอยู่เป็นจำนวนมากและยังไม่เหมาะสมต่อการใช้งานจำนวนน้อยดังตัวอย่างตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ข้อมูลผลิตภัณฑ์จากการทอกกในห้องคลาด

ลำดับ ที่	แหล่งที่มา	ประเภท ผลิตภัณฑ์	เทคนิคการ ผลิต	การใช้งาน ผลิตภัณฑ์
1		เดื่อม้วน	ทอ ก ก	ใช้ชั้งห้างในและนอกสถานที่ ปลุก แนะนำบันทึก
2		ชั้นไส้หนังสือ	ทอ ก ก	ใช้สอดไส้หนังสือ ตามช่องหัง 3 ช่อง
3		กระเบื้อง	ทอ ก ก	ใช้ใส่ลิ้งของ ส่วนตัว สำหรับ ผู้หญิง ใช้ถือใช้หัง ในและนอกสถานที่

ตารางที่ 5 ข้อมูลผลิตภัณฑ์จากการทอกกในห้องคลาด (ต่อ)

ลำดับ ที่	แหล่งที่มา	ประเภท ผลิตภัณฑ์	เทคนิคการ ผลิต	การใช้งาน ผลิตภัณฑ์
4		เก้าอี้ (สตูล)	ทอ กอก	ใช้สำหรับนั่งเล่น ภายในบ้าน
5		กล่องใส่ของ เงินกประสงค์	ทอ กอก	ใช้ใส่สิ่งของมีค่า ปิด เปิดปิดได้
6		ถังขยะ	ทอ กอก	ใช้ใส่สิ่งของ หรือเป็นถังขยะ

จากการสำรวจข้อมูลผลิตภัณฑ์จากการทอเดี่ยวกับบ้านหนองกห้อพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ตกแต่งบ้านและของตกแต่งร่างกาย วัสดุที่ใช้ในการทอคือก ลวดลายสีสันนี้ ทั้งความเรียบง่ายและมีสีสันสดใส

บทที่ 3

การวิเคราะห์การอออกแบบผลิตภัณฑ์

3.1 การวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็ง

กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากกสีอกกบ้านหนองนกหอ ทำการสำรวจข้อมูลกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากกสีอกกบ้านหนองนกหอ ตำบลคงมะย่าง อำเภอถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) เพื่อความต้องการทางด้านการตลาดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังนี้

3.1.1 จุดแข็ง (Strength) ผลิตภัณฑ์จากกสีอกก

3.1.1.1 ชาวบ้านหนองนกหามีความรู้และความชำนาญในการทอ漉คลายเสือก

3.1.1.2 วัสดุกหากหาได้่ง่ายในท้องถิน

3.1.1.3 สถานที่ผลิตและหอเสือกมีความเหมาะสม

3.1.2 จุดอ่อน (Weakness) ผลิตภัณฑ์จากกสีอกก

3.1.2.1 ชาวบ้านหนองนกหอขาดความรู้ในการพัฒนา漉คลายที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากกสีอกกเพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย

3.1.2.2 ชาวบ้านหนองนกหอขาดความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกสีอกกที่เหมาะสมต่อการใช้งานในปัจจุบันและรูปแบบผลิตภัณฑ์ล้าสมัยไม่เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

3.1.2.3 ผลิตภัณฑ์เสือกบ้านหนองนกหอผลิตไม่เพียงพอ กับการจำหน่าย

3.1.2.4 จำนวนผู้ผลิตไม่เพียงพอต่อการจัดจำหน่าย

3.1.3 โอกาส (Opportunity) ผลิตภัณฑ์จากกสีอกก

3.1.3.1 ผู้บริโภคต้องการผลิตภัณฑ์เสือกบ้านหนองนกหอจำนวนมากมาก

3.1.3.2 นโยบายของรัฐบาลให้การสนับสนุนการผลิตผลิตภัณฑ์เสือกบ้านหนองนกหอและผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานจำนวนมาก

3.1.4 อุปสรรค (Threat) ผลิตภัณฑ์จากกสีอกกบ้านหนองนกหอ

3.1.4.1 การตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสือกบ้านหนองนกหามีการแข่งขันสูงเนื่องจากปัจจุบันมีชาวบ้านหลายภูมิภาคผลิตผลิตภัณฑ์จากกสีอกกบ้านหนองนกหอจำนวนมากจึงทำให้ช่องทางในการจำหน่ายน้อยลง

3.1.4.2 ขาดแคลนกำลังคนในการทอเสื่อและผลิตผลิตภัณฑ์จากกอก

3.2 ความต้องการของผู้บริโภคและพฤติกรรมผู้บริโภค

จากบทความในการส่งออกสินค้าหัตถกรรม เด่นที่ 21 หนังสือสารานุกรมไทย (2553) กล่าวว่าเครื่องจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทยในลักษณะ อุตสาหกรรมครัวเรือน แหล่งผลิตเพื่อการส่งออกมูลค่าการส่งออกไม่สม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพราะต้อง แบ่งขันกับประเทศผู้ผลิตอื่น โดยเฉพาะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและฟิลิปปินส์ ทั้งในด้าน ราคา และคุณภาพ การส่งออกในพ.ศ. 2535 มีมูลค่า 97.0 ล้านบาท และในพ.ศ. 2537 มีมูลค่าการ ส่งออกลดลงเป็น 68.5 ล้านบาท ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ สาธารณรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมัน ฝรั่งเศส สาธารณรัฐอาณาจักร และชาุคือาระเบีย เป็นต้น

ข้อฉรา ภานุรัตน์ และคณะ (2546 : 178) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จัก สานต้องยึดถือในเรื่องการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคสูงสุด โดย ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการตลาด ศิลปะ การออกแบบ ความเป็นไปได้ในการผลิต การ พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในงานหัตถกรรมสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาด สอดคล้องกับความเป็นไปได้ในการผลิตและผลประโยชน์ที่ได้รับคือ การเพิ่มคุณภาพ ผลิตภัณฑ์ เพิ่มความสามรถในการแบ่งขันด้านการตลาด ผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของ ผู้บริโภค การเพิ่มกำไร การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์และกลุ่มผู้ผลิต

ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากเส้นใยพืชมีมากนัยในท้องตลาด ผลิตภัณฑ์บ้านหนองกห้อซึ่ง มีช่องทางในการผลิตและจัดจำหน่ายจึงลดลงผลิตภัณฑ์จากเส้นก็จะเกิดการแบ่งขันทางด้าน การตลาดมากขึ้น การพัฒนาบวนการผลิตและ prerup ผลิตภัณฑ์จากก็จะเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงข้อมูลภาพรวมของงานด้านหัตถกรรมประเภทจักสานจากก ในท้องตลาดและระดับความต้องการผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสำรวจและ สอบถามความต้องการของชาวบ้านโดยทำการสำรวจกลุ่มผู้ที่เสื่อและผลิตผลิตภัณฑ์จากกกลุ่ม ผู้บริโภค กลุ่มผู้จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมจักสานในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีเชิญชวนมาเป็นรูปแบบ แบบสอบถามรูปแบบสอบถาม

(ธีรยุทธ พึงเทียร, 2543 : 35) ได้แบ่งเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 5.0-5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อย ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อย ที่สุดซึ่งปรากฏผลดังนี้

Աղյուսակ 7 Նկար 30 Եվրոպական բնակչության տարրերը 19 մայիսի 19 թվականին
ԳՐԱՎԱԾՈՒՅՑ 31-53 թիվում հարթակ 50 անդամության տարրերը

Ճշգիտական դիմում (n=50)	Քառակայություն	Ընդունակություն	Տարրեր
21 - 25 թ	3	6.00	
26 - 30 թ	16	32.00	
31 - 35 թ	19	38.00	
36 - 40 թ	6	12.00	
41 - 45 թ	3	6.00	
46 - 50 թ	2	4.00	
ԱՂԱՍԻ 50 թ	1	2.00	
ՃՇԳԻ	50	100	ՃՇԳԻ

Աղյուսակ 7 Գործառականի արժեքը 30 անդամության տարրերը

3.2.2 Խորհրդական գործառականի արժեքը 26 անդամության տարրերը

Պահպանության 26.00 անդամության տարրերը 74.00 անդամության 13 մայիսի 19 թվականին տարրերը 37 անդամության 26.00 անդամության 13 մայիսի 19 թվականին 6 աղյուսակ 30 անդամության տարրերը 74.00 անդամության 37 անդամության 26.00 անդամության 13 մայիսի 19 թվականին տարրերը

ՃՇԳԻ	Ընդունակություն	Տարրեր	ՃՇԳԻ
26.00	13	74.00	
ՀՎԵ	37	74.00	
ՀԳԵ	50	100	ՀԳԵ
ՃՇԳԻ	50	100	ՃՇԳԻ

Աղյուսակ 6 Գործառականի արժեքը 30 անդամության տարրերը

3.2.1 Խորհրդական գործառականի արժեքը 26 անդամության տարրերը

ละ 38.00 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 26-30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับ สรุปผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-35 ปี

3.2.3 แบบสอบถามผู้บุริโภคด้านข้อมูลแสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 8 ข้อมูลแสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษา	ผู้กรอกแบบสอบถาม	
	จำนวน ($n=50$)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	5	10.00
มัธยมศึกษา	9	18.00
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	21	42.00
ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท	15	30.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 8 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 50 คน ปรากฏว่าเป็นผู้จบการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ประถมศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 สรุปผู้ตอบแบบสอบถามด้านข้อมูลแสดงรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

3.2.4 แบบสอบถามผู้บุริโภคด้านข้อมูลแสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 9 ข้อมูลแสดงรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้	ผู้กรอกแบบสอบถาม	
	จำนวน ($n=50$)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท	3	6.00
3,001 - 6,000 บาท	7	14.00
6,001 - 10,000 บาท	21	42.00
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป	19	38.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 9 กลุ่มตัวอย่างที่กรอกแบบสอบถามจำนวน 50 คน ปรากฏว่ามีรายได้ 6,001-10,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไปจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับ สรุปข้อมูลแสดงรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ระหว่าง 6,001-10,000 บาทมากที่สุด

3.2.5 แบบสอบถามผู้บริโภคด้านข้อมูลแสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 10 ข้อมูลแสดงแหล่งที่มาของรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	ผู้กรอกแบบสอบถาม	
	จำนวน ($n=50$)	ร้อยละ
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	7	14.00
ลูกจ้างทั่วไป	8	16.00
พนักงานหรือผู้ประกอบการ	19	38.00
อื่นๆ	16	32.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 10 กลุ่มตัวอย่างที่กรอกแบบสอบถามจำนวน 50 คน ปรากฏว่ามีแหล่งที่มาของรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ลูกจ้างทั่วไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 พนักงานหรือผู้ประกอบการ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และรายได้อื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับ สรุปข้อมูลแสดงรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงแหล่งที่มาของรายได้มาจากพนักงานหรือผู้ประกอบการ จำนวน 19 คน มากที่สุด

สรุปข้อมูลแสดงค่าเฉลี่ยของผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ปรากฏว่าส่วนใหญ่ผู้กรอกแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-35 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 การศึกษาสูงสุดปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รายได้ 6,001-10,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 อาชีพพนักงานหรือผู้ประกอบการ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 จากข้อมูลค่าเฉลี่ยดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางด้านข้อมูลผู้พูด呱ใจจากการทบทวนต่อไป

3.3 การทดสอบวัสดุทดสอบกอก

แนวการพัฒนาผลิตภัณฑ์จัดสถานที่ต้องอาศัยอุปกรณ์ในเรื่องการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคสูงสุด โดยต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการตลาด ศึกษา การออกแบบ ความเป็นไปได้ในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การนำวัสดุในห้องถ่ายมาใช้ในงาน หัตถกรรมสอดคล้องกับความต้องการของตลาด สอดคล้องกับความเป็นไปได้ในการผลิตและผลประโยชน์ที่ได้รับคือ การเพิ่มคุณภาพผลิตภัณฑ์ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาด ผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค การเพิ่มกำไร การเพิ่มนูลค่าผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์และกลุ่มผู้ผลิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สำรวจวัสดุที่หาได้ในห้องถ่ายนี้ สามารถนำมาทดสอบร่วมกับวัสดุกอกได้ในมีนาคมนี้ในห้องถ่าย

3.3.1 วัสดุที่ใช้ทดสอบร่วมกับที่หาได้ในห้องถ่าย

แหล่งที่มาของวัสดุที่หาได้ในห้องถ่ายบ้านหนองนกหอ จังหวัดอําเภอบ้านเจริญนั้น ส่วนมากหาซื้อได้บริเวณใกล้เคียงกับบ้านหนองนกหอ จังหวัดอําเภอบ้านเจริญ วัสดุนี้หาซื้อที่บริเวณหน้าตลาดสำเภาเมืองอําเภอบ้านเจริญ สำเภาอยู่ทางทิศใต้ จังหวัดอุบลราชธานีและจากหมู่บ้านใกล้เคียง บ้านหนองนกหอ จังหวัดอําเภอบ้านเจริญ เช่น อําเภอหัวตะพาน จังหวัดอําเภอบ้านเจริญ เป็นต้น

การศึกษาวัสดุเพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบร่วมกับวัสดุกอกที่หาได้ในห้องถ่ายบ้านหนองนกหอ จังหวัดอําเภอบ้านเจริญได้แก่ เส้นฝ้าย ไนมพร หนังเทียม ด้ายเย็บผ้า เศษผ้า เชือกปอ เชือกฟาง เชือกไนлон เชือกไนลอน เชือกซู เชือกสี เป็นต้น วัสดุที่ได้ศึกษาและ

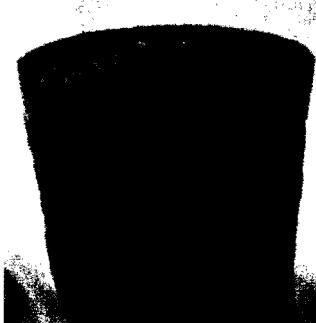
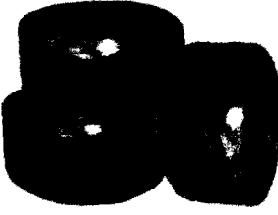
ตารางที่ 11 ศึกษาวัสดุเพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบร่วมกับวัสดุกอกที่หาได้ในห้องถ่ายบ้านหนองนกหอ จังหวัดอําเภอบ้านเจริญ

ลำดับ ที่	ชื่อวัสดุ	ภาพวัสดุ	แหล่งที่มาของวัสดุ	ลักษณะของวัสดุ	
				ข้อดี	ข้อเสีย
1	เส้นฝ้าย		- บ้านหัวตะพาน อําเภอหัวตะพาน จังหวัดอําเภอบ้านเจริญ - ร้านสังฆภัณฑ์ใน ตลาดสำเภา จังหวัดอําเภอบ้านเจริญ	เส้นขาว คงทน มีหัวฝ้าย หอมร้อน และฝ้าย สวยงาม	เส้นเก็ก ขาดง่าย มีสีเดียว หรือต้อง ปูมสีเอง

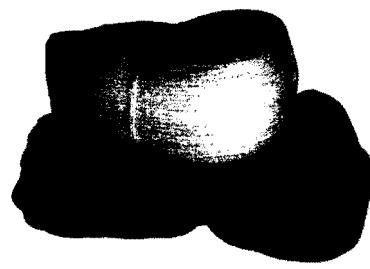
4					
3	ՀՀԱ միջնական առարկա	ՀՀԱ միջնական առարկա	ՀՀԱ միջնական առարկա	ՀՀԱ միջնական առարկա	PVC
2	ՀՀԱ մասնակից գործադրություն	ՀՀԱ միջնական առարկա	ՀՀԱ միջնական առարկա	ՀՀԱ միջնական առարկա	ՎԵՐ
1		ՀՀԱ միջնական առարկա	ՀՀԱ միջնական առարկա	ՀՀԱ միջնական առարկա	
5	ՀՀԱ մասնակից գործադրություն				

Բարեկարգ պատճենները համարվում են այս աշխատանքում առաջարկված պահանջման համապատասխան աշխատանքում առաջարկված պահանջման համապատասխան:

ตารางที่ 12 วัสดุที่ใช้ทดสอบก่อที่หาได้ในห้องถีนบ้านหนองก่อ จังหวัดอํานาจเจริญ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อวัสดุ	ภาพวัสดุ	แหล่งที่มาของวัสดุ	ลักษณะของวัสดุ	
				ข้อดี	ข้อเสีย
5	เศษผ้า		- บ้านหัวตะพาน อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอํานาจเจริญ - บ้านไก่คำ อำเภอสืออํานาจ จังหวัดอํานาจเจริญ	ไม่ต้องซื้อ หาได้ใน ห้องถีน	ขนาดไม่ ความ กว้าง/ยาว ไม่เท่ากัน ขอบผ้า ไม่เรียบ
6	เชือก ปอ		- ร้านเวิร์คจักร ตลาดอําเภอ เมืองอํานาจ อํานาจเจริญ	เส้นยาว เหนียว ทนทาน เสมอ กันนี หลาย ขนาด มีสีเดียว	ไม่ทนต่อ ความชื้น ขึ้นราเร็ว ราคาแพง หาซื้อ ยาก
7	เชือก ฟาง		- ตลาดอําเภอเมือง อํานาจเจริญ อํานาจเจริญ จังหวัดอํานาจเจริญ	เส้นยาว เหนียว 逵ะแข็ง ทนทาน น้ำหนัก เบา มี หลายสี ราคาถูก หาซื้อง่าย	เส้น แข็งตัว ย่อยสลาย ยาก

ตารางที่ 12 วัสดุที่ใช้ก่อร่วมกันที่หาได้ในห้องถีนบ้านหนองนกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อวัสดุ	ภาพวัสดุ	แหล่งที่มาของวัสดุ	ลักษณะของวัสดุ	
				ข้อดี	ข้อเสีย
8	เชือก ไนлон		- ตลาดอำเภอเมือง สามสิน อำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ	เด่นยาว เหนียว คงทน ทน ความชื้น	เนคไท น้อย เด่น ใหญ่ ราคาแพง
7	เชือกคู่		- ตลาดอำเภอเมือง อำนาจ จังหวัด อำนาจเจริญ - ร้านเวิร์คจักร ตลาดอำเภอเมือง อำนาจ จังหวัด อำนาจเจริญ	เด่นยาว มีหลาย ขนาด	มีสีเดียว ราคาแพง หายใจ ยาก
8	เชือกสี		- ตลาดอำเภอเมือง อำนาจเจริญ อำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ	เด่นยาว เหนียว คงทน ทน ความชื้น	เนคไท น้อย เด่น ใหญ่มาก ราคาแพง

การศึกษาและวิเคราะห์คุณสมบัติของวัสดุที่ได้จากห้องถีนบริเวณใกล้เคียงบ้านหนองนกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อเป็นแนวทางในการหอร่วมกับวัสดุก่อที่หาได้ในห้องถีนบ้านหนองนกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ ลักษณะวัสดุที่ได้ศึกษาและนำมาวิเคราะห์ส่วนมากเป็นวัสดุที่มีลักษณะเด่น มีความเหนียวทนทานเมื่อนำไปปอกเป็นผืนໄได้

3.3.2 การทดลองวัสดุที่ใช้ห่อร่วมกัน

จากการศึกษาวัสดุที่มีอยู่ในห้องถังน้ำดื่มน้ำหนอนของหอผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่าวัสดุที่สามารถนำมาห่อร่วมกับกอกได้ วัสดุที่ใช้ห่อร่วมกับกอกพิจารณาความเหมาะสมของวัสดุเกี่ยวกับความคงทนราคาไม่แพง ลักษณะเส้นมีความยาววัสดุมีหลายขนาดและวัสดุหาได้ง่ายในห้องถังน้ำดื่ม ไม่มีขาดตลาด จากการวิเคราะห์เบื้องต้นผู้วิจัยได้สรุปการเลือกวัสดุที่สามารถนำมาห่อร่วมกับกอก 5 รูปแบบดังนี้

3.3.2.1 วัสดุเส้นฝ้าย นำเส้นฝ้ายมาข้อมสีธรรมชาตินำเส้นฝ้ายมาเรียงต่อกัน 5 เส้น พันเป็นเกลียวจากนั้นนำไปห่อร่วมกับเส้นกอก

3.3.2.2 วัสดุเส้น ไนลอนพรอมเลือกสีที่ต้องการห่อหงส์เส้นสลับกับเส้นกอก

3.3.2.3 วัสดุหันงเทียม PVC นำหันงหงส์แผ่นมาตัดแบ่งเป็นเส้นเท่าๆ กันนำไปห่อร่วมกับเส้นกอกสลับกัน

3.3.2.4 วัสดุเส้นเหล็กผ้าเลือกเศษผ้าที่ยาวที่สุดนำมาพันเป็นเกลียวให้แน่นจากนั้นนำไปห่อร่วมกับเส้นกอก

3.3.2.5 วัสดุเส้นเชือกคู่นำเส้นเชือกสีขาวขาดเส้นเล็กมาห่อหงส์เส้นสลับกับเส้นกอก

ตารางที่ 13 การทดลองวัสดุที่ใช้ห่อร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการห่อร่วมกับวัสดุกอกที่หาได้ในห้องถังน้ำดื่มน้ำหนอนกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ

ลำดับ ที่	เทคนิค การห่อ	ภาพ漉漉ลาย	ลวดลาย/ สีสัน	ข้อดี	ข้อเสีย
1	เส้นกอก กับเส้น ฝ้าย		ลายตุ้ม เส้น กอกสีเลือก มังคุด เส้น ฝ้ายสีขาว และสี น้ำตาล	แข็งแรง พื้นผิวนิ่ม ลึก-นูน ลาย มีสองคัน ตีต่างกัน ลายมีความ ละเอียด	ใช้เส้นฝ้าย จำนวน มากกว่า 1 เส้น เพิ่ม ขั้นตอน การพัน เส้นฝ้าย

ตารางที่ 13 การทดลองวัสดุที่ใช้หอร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการหอร่วมกับวัสดุถูกที่หาได้ในห้องจีนบ้านหนองกห้อ จังหวัดอำนาจเจริญ (ต่อ)

ลำดับที่	เทคนิคการหอ	ภาพลดลาย	ลวดลาย/ สีสัน	ข้อดี	ข้อเสีย
2	เส้นกอก กับเส้นไหน พรมพู		ลายคอ ก ช้อน เส้น กากสีส้ม เส้นไหน พรมสี น้ำตาล	การขิด เส้นกอกขึ้น ด้านบน เห็นเส้น กากชัดเจน	เส้นกอกผิว ไม่เรียบ งอ ชุขระ
			ลายคอ ก ช้อน สีกอก ธรรมชาติ เส้นไหน พรมสีเขียว แก่	เส้นไหน พร้อมโอด เด่นและ นิ่ม ลายมี ความ ละเอียด มาก มีมิติ	ใช้ไหน พรม จำนวน มาก
			ลายขัด สีกอก ธรรมชาติ เส้นไหนสี ขาวสลับสี เทา	เส้นไหน โอดเด่น นิ่ม ผิวสัมผัส ที่มนุษย์	เส้นไหน พร้อมตุ่มน้ำ ราคายัง

ตารางที่ 13 การทดลองวัสดุที่ใช้ทดสอบกับเพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบกับวัสดุก่อที่หาได้ในห้องถีนบ้านหนองกหอ จังหวัดอำนาจเจริญ (ต่อ)

ลำดับที่	เทคนิคการทดสอบ	ภาพคลอดลาย	ลวดลาย/สีสัน	ข้อดี	ข้อเสีย
3	เส้นกอก กับเส้นหนัง เทียม และเส้นไนлон พร้อม		ลายขัดสามเส้น กอกสี ธรรมชาติ เส้นไนlon พร้อมสีเทา ลดับสี น้ำตาล	รูปแบบพื้นผิว หลากหลาย มีมิติมาก	ใช้เวลาในการตัดเส้นวัสดุ หนักหนาน
4	เส้นกอก กับเศษผ้า		ลายขัด เส้น กอกสี ธรรมชาติ และเศษผ้า ฝ้าย	รูปแบบพื้นผิว หลากหลาย ห่างกัน	ใช้เวลาในการพันเส้นวัสดุ ผ้านาน เศษผ้าไม่สม่ำเสมอ
5	เส้นกอก กับเส้นเชือกคู่		ลายนก เส้น กอกสีเปลือก มังคุด เชือก คู่สีขาว	พื้นผิวมีความ ละเอียด ลายมีมิติ	วัสดุเชือกคู่มีราคาแพง

3.3.3 สรุปการทดลองเทคนิคการทดสอบวัสดุอื่นร่วมกับกอก

การทดลองการทดสอบร่วมกับวัสดุอื่นที่มีในห้องถีนนี้ผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับชาวบ้านโดยผู้วิจัยเป็นผู้ออกแบบและคิดขึ้นการทดลองวัสดุส่วนชาวบ้านเป็นผู้ทดสอบ ในการทดลองการทดสอบนี้เป็นการนำลวดลายและสีสันจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่เคยทดลองก่อน เช่น ลายบักจับ ลายขิด ลายขัด ลายขวาง เป็นลายไทยประยุกต์และลายดิบเป็นต้น ส่วนสีสันนี้ชาวบ้านใช้สีเคมีซึ่งห้องราชการห้ามนำเข้ามาคู่ชื่อมากก็ติดทนดีมากการซ้อมสีก็ได้สีต่างๆ เช่น สีแดง สีชมพู สีเขียว สีเหลือง สีม่วง สีเปลือกมังคุดและสีดำ เป็นต้น สรุปผลการทดลองวัสดุที่ใช้ทดสอบกับเส้นกอกดังนี้

3.4 สรุปแนวทางในการเลือกวัสดุในการทดลองเสื่ออ ก

สรุปค้านการออกแบบ栝คลายสีสันและการออกแบบผลิตภัณฑ์เสื่อ กดังนี้ เสื่อ กดันบ้า นกหนองนกหอในครั้งนี้เป็นการนำเอกสารลักษณะและวิธีชีวิตที่เรียบง่ายมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ การออกแบบ栝คลายเสื่อ กดันให้นำเอกสารลักษณะที่มีในหมู่บ้านและ栝คลายดังเดิมที่ชาวบ้าน เคยหอนามพสมพานกัน เช่น ลายนกหอ ลายไทย ลายดอกดาวเรือง ลายข้อสี และลายประยุกต์เป็นต้น จากการสำรวจพื้นที่บริเวณหมู่บ้านหนองนกหอมีวัสดุ栝ลายชนิดที่สามารถนำมาหอร่วมกับเสื่อก ก การนำวัสดุที่มีในห้องถินมาหอร่วมกับเสื่อกนั้นเป็นการสร้างเอกสารลักษณะและเป็นการหอรูปแบบ ใหม่ให้กับชาวบ้านหนองนกหอ วัสดุที่ใช้ในการทดลองหอร่วมกับ ก เป็นวัสดุที่มีในห้องถินได้แก่ เสื่อฝ้าย เสื่อไห้พรอมชนิดต่างกัน เศษผ้า เครื่องประภพต่างๆ และหนังเทียมเป็นต้น จากการทดลอง หอกรร่วมกับวัสดุดังกล่าวพบว่า การหอกรร่วมกับวัสดุ ไห้พรอมพื้นผิวนิ่มและละเอียด ปราณีมากที่สุด จากการสำรวจ栝ฯ ไห้พรอมเพงกว่าวัสดุอื่น วัสดุฝ้ายเมื่อหอร่วมกับประภูว่า เสื่อฝ้ายเป็นลักษณะเสื่อ เสื่อกลายเสื่อนำมาพันกันเป็นเสื่อใหญ่จึงทำให้ใช้เวลาในการหอนากกว่าวัสดุไห้พรอม เสื่อฝ้ายนั้น มีในห้องตลาดไม่มีสีสันชาวบ้านจึงนำฝ้ายมาข้อมสี การข้อมสีฝ้ายเป็นการข้อมสีธรรมชาติไม่ใช้สี เคี่ยน การหัววัสดุผ้านั้นจะต้องคัดเศษผ้าที่มีความขาวเทา กันนำมาพันให้เป็นลักษณะเสื่อบางๆ สามารถหอได้ การหอกรร่วมกับเศษผ้าจึงใช้เวลาในการหอนากกว่าไห้พรอมและฝ้าย วัสดุเสื่อที่ใช้ ทดลองเป็นเรือกุศลีษาไม้ข้อมสี วัสดุเชือกมีราBOSE แหงและหาซื้อได้ยากกว่าวัสดุอื่น 栝คลายที่ ทดลองหอร่วมกับ ก นั้นประภูว่า 栝คลายมีความละเอียดน้อยกว่าวัสดุไห้พรอมและฝ้าย การ ทดลองหอกรร่วมกับหนังเทียนประภูว่า วัสดุหนังเทียนหาซื้อได้ยากมากกว่าวัสดุอื่น ราBOSE แหงและ เพิ่มขึ้นตอนในการผลิตมากกว่าวัสดุอื่น

ลักษณะความหมายของระดับความคิดเห็นมีดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตารางที่ 14 สรุปแนวทางในการเลือกวัสดุในการทอเสื่อออก

ลำดับที่	วัสดุใช้ทอทอ	วัสดุเหมาะสม					ความประณีตเหมาะสม					ราคามาตรฐาน					ระยะเวลาในการทอเหมาะสม				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	กอกกับผ้าย																				
2	กอกกับไนพรน																				
3	กอกกับหนัง																				
4	กอกกับเศษผ้า																				
5	กอกกับเชือกคู่																				

สรุปแนวทางในการเลือกวัสดุในการทอเสื่อออกแบบเพื่อเป็นการพัฒนาเทคนิคการทอรูปแบบใหม่ จากการวิเคราะห์ตารางดังกล่าวปรากฏว่า วัสดุที่เหมาะสมในการทอนมากที่สุดคือ เส้นผ้าย และเส้นไนพรนความประณีตเหมาะสมมากที่สุดคือ เส้นผ้ายและเส้นไนพรนราคามาตรฐานที่เหมาะสมมากที่สุดคือ เส้นผ้ายและเศษผ้า ระยะเวลาในการทอเหมาะสมที่เหมาะสมมากคือ เส้นผ้ายเส้นไนพรนและเส้นเชือกคู่จากการวิเคราะห์วัสดุดังกล่าวจัดเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลายต่อไป

3.5 สรุปแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอออก

จากแบบสอบถามการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้านงานหัตถกรรมและผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากกลุ่มจำนวน 10 คน คำถามทั้งหมด 6 ข้อ จากการสอบถามการสัมภาษณ์ดังกล่าวสรุปความต้องการในการดำเนินการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอออกดังตารางต่อไปนี้

3.5.1 รูปแบบของผลิตภัณฑ์และการจัดจำหน่ายควรเป็นแบบของตกแต่งบ้านผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 6 คน ที่เหลือตอบของที่ระลึกผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 3 คน ของตกแต่งร่างกายผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 1 คน

3.5.2 ควรจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกินในลักษณะจำหน่ายในประเทศไทยผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 6 คน ที่เหลือตอบจำหน่ายต่างประเทศผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 4 คน

3.5.3 ผู้บริโภคเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อซื้อไปใช้เอง ผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 5 คน ที่เหลือตอบจำหน่ายต่างประเทศผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 4 คน ซื้อเพื่อเป็นของฝากผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 3 คนซื้อเพื่อการจำหน่ายต่อ ผู้ต้องแบบสอบถามที่สนใจจำนวน 2 คน

3.5.4 ผลิตภัณฑ์จากการมีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไรผู้ต้องแบบสอบถามระบุข้อดีที่คล้ายกันและมากที่สุดดังนี้ กก เป็นวัสดุธรรมชาติที่ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมควรแก่การพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่อไปผู้ต้องแบบสอบถามระบุข้อเสียที่คล้ายกันและมากที่สุดดังนี้ กก เป็นวัสดุที่ไม่ทนต่อความชื้นวัสดุชิ้นงานเร็วมากควรพัฒนาการออกแบบให้เหมาะสมต่อการใช้งานพร้อมการคุ้มครองภัยผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการให้รูปแบบทันสมัยมากขึ้น

3.5.5 ผลิตภัณฑ์จากการทอกรถวัสดุพัฒนาเรื่องสีหรือไม่ควรพัฒนาสีอะไรมาก ผู้ต้องแบบสอบถามจำนวน 7 คนระบุควรพัฒนาต่อไปโดยระบุว่าการทอกรถใหม่สีที่มีเอกลักษณ์ของห้องถินตนเองผู้ต้องแบบสอบถามจำนวน 3 คนระบุไม่ควรพัฒนาต่อไปโดยไม่ระบุเหตุผล

3.5.6 ผลิตภัณฑ์จากการทอกรถวัสดุพัฒนาเรื่องลวดลายหรือไม่ควรพัฒนาอย่างไร ผู้ต้องแบบสอบถามระบุควรพัฒนาให้มีเอกลักษณ์ของห้องถินผู้ต้องแบบสอบถามจำนวน 9 คน ผู้ต้องแบบสอบถามระบุไม่ควรพัฒนาจำนวน 1 คน

จากการสรุปการตอบแบบสอบถามที่ได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้านงานหัตถกรรมและผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากการจำนวน 10 คน คำตามทั้งหมด 6 ข้อดังกล่าวนั้นจัดเป็นข้อมูลเพื่อดำเนินการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่อไป

บทที่ 4

วิธีดำเนินการออกแบบ

4.1 ครอบแนวความคิดในการออกแบบ

การศึกษาข้อมูลด้านวัสดุและเอกสารลักษณะท้องถิ่นบ้านหนองกหอ จังหวัดอัมนาเจริญ ขบวนการท้องถิ่นออกแบบและอันจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมุ่งเน้น การศึกษาการนำวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิปัญญา ชาวบ้าน ผู้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปช่วยชาวบ้านแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่รู้จักและเป็นการสร้างทางเลือกในกลุ่มผู้บริโภคให้มากขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้หลักวิชาการในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์ตลอดจน การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบใหม่เรียกว่า ขั้นตอนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ หมายถึง การทำงานออกแบบอย่างมีลำดับขั้นตอนตามความยากง่ายหรือซับซ้อนต่างกัน ตามคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ (นวัตกรรม บุญวุฒิ, 2542 : 23) ได้สรุปการออกแบบผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็น 7 ขั้นตอน คือ

4.1.1 เตรียมรับสภาพ (Accept Situation) เมื่อได้รับปัญหาในการออกแบบต้องทำ ความเข้าใจเนื้อหาและธรรมชาติเฉพาะของงานออกแบบนั้นๆ อย่างถ่องแท้พร้อมกับทำการสำรวจ ความพร้อมของตนเองที่จะทำงานในด้านต่างๆ

4.1.2 วิเคราะห์ (Analyse) การค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนศึกษาความจริงตลอดจน ข้อคิดเห็นจากผู้รู้ต่างๆ เกี่ยวกับปัญหา โดยการนำปัญหามาแยกส่วนและหาความสัมพันธ์ระหว่าง กันช่วยให้มองเห็นข้อเท็จจริงใหม่ๆ ในปัญหานั้น

4.1.3 กำหนดขอบเขต (Define) เมื่อได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอย่างละเอียดแล้วจะ พบว่ามีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางกับปัญหานั้นอีกมากmanyซึ่งไม่สามารถ จัดการได้ทั้งหมดนักออกแบบจึงจำต้องกำหนดเป้าหมายหลักการทำงานวางแผนขอบเขตและจุดมุ่งหมาย ตามความเหมาะสม

4.1.4 คิดค้นออกแบบ (Ideate) การใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างทางเลือกรือวิธีการ แก้ปัญหาจำนวนมากซึ่งสามารถบรรลุเป้าหมายหลัก

4.1.5 คัดเลือก (Select) การพิจารณาวิธีแก้ปัญหาต่างๆ นำมาเปรียบเทียบเพื่อคัดเลือก

วิธีการที่ดีที่สุดคือ วิธีที่ง่ายและ ได้ผลในการใช้งานสูงสุด

4.1.6 พัฒนาแบบ (Implement) การนำเอาแบบที่เลือกแล้วว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด มาปรับปรุงแก้ไขต่อไปจนถึงรายละเอียดเพื่อพัฒนาให้แนวทางที่เลือกนั้นมีความสมบูรณ์เกิดผล ลัพธ์สูงสุด

4.1.7 ประเมินผล (Evaluate) การนำผลงานการออกแบบที่ผ่านการพัฒนาแล้วมา ก าหนดทวนผลที่เกิดขึ้นวิเคราะห์อย่างตรงไปตรงมาและอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อให้รู้ว่าผลงานนั้นมีข้อดีและ ข้อบกพร่องทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณตามการแบ่งขั้นตอนนี้ ผู้ออกแบบสามารถเรียงลำดับ ขั้นตอนการทำงานออกแบบได้หลายลักษณะขึ้นกับความซับซ้อนของปัญหา เวลา ทุน และความ สนใจของผู้ออกแบบ

4.1.8 ผลงานการออกแบบ (Final Design) คือผลงานการออกแบบที่สมบูรณ์แล้ว

4.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

4.2.1 แนวโน้มการออกแบบ (Trend Design)

จากการศึกษาตลาดและผลิตภัณฑ์จากการทอกก พบร้าผู้บริโภค ประเภทที่ชอบของตกแต่งบ้านนิยมรูปแบบสีสันและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้นการศึกษา แนวโน้มการออกแบบตามกระแสแฟชั่นจะมีอิทธิพลต่อแนวทางในการออกแบบตลาดและ ผลิตภัณฑ์เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคบุคปัจจุบัน ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (2553) ได้กล่าวถึงเรื่องการสร้างเทรนด์ เทรนด์ (Trend) หมายถึง แนวโน้มในการออกแบบในแต่ละ ฤดูกาลトレนด์มีอิทธิพลต่อทุกวิธีการออกแบบในทุกช่วงสมัย เพราะトレนด์เป็นตัวกำหนดให้เห็น ถึงความเป็นไปของความนิยมความชื่นชมในรูปแบบหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง ในปี 2554-2555 กระแส เトレนด์หลักๆ มีอิทธิพลต่อผู้คนทั่วโลกจะเป็นไปในทิศทางในการทำธุรกิจหรือการออกแบบในทุก ด้านกระแสเทรนด์ปีในปี 2554-2555 จากนิตยสารต่างประเทศ 16 เล่มควบคู่กับประสบการณ์ของ นักออกแบบผู้ประกอบการทั่วไปและประเทศและต่างประเทศการคุยก็สนับสนุนกันเรียนรู้ศึกษาร่วมถึง ข้อมูลข่าวสารการออกแบบและธุรกิจสร้างสรรค์ พบร้าトレนด์หลักปีหน้าจะอยู่บนพื้นฐาน

5 แนวคิดหลักประกอบด้วยความธรรมดานิยามใหม่ คิดวาก ธรรมชาติ ความคิดสร้างสรรค์และ วัฒนธรรมพื้นถิ่นเทรนด์มีอิทธิพลต่อวงการด้านการออกแบบเทคโนโลยี วัสดุ สี พื้นที่และการใช้ ชีวิตของผู้บริโภคที่นักออกแบบต้องเข้าใจเพื่อให้เกิดความคิดในการต่อยอดการออกแบบซึ่งมี แนวทางออกแบบดังนี้

4.2.1.1 แนวทางความธรรมดานิยามใหม่ เป็นการใช้ชีวิตคืนกลับสู่ความเรียบง่าย เป็นความรู้สึกสมดุลเปรียบกับคนอายุ 40 ซึ่งมีเป้าหมายที่เน้นอน ลินค้าหรือบริการที่สอดรับคนที่มี

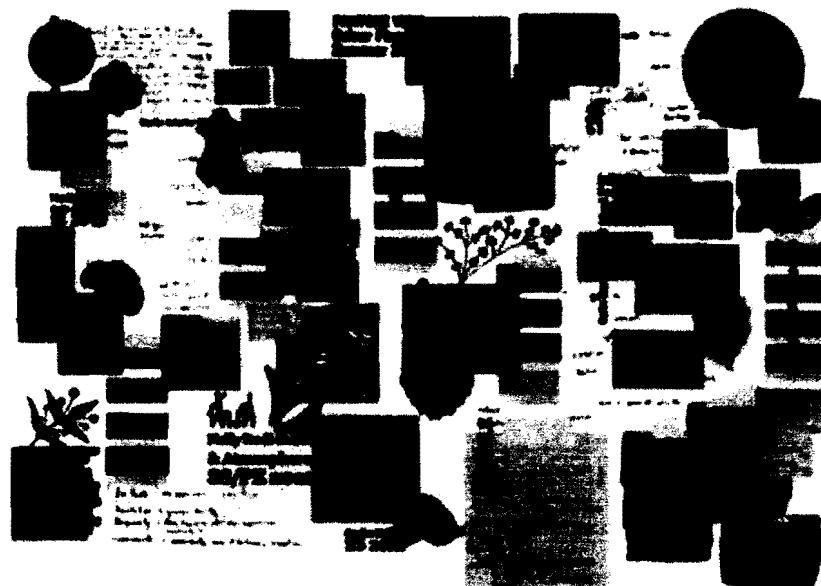
แนวคิดนี้จะต้องเน้นเรื่องของประโยชน์ใช้สอยควบคู่ไปกับความสวยงามและไม่นิยมสินค้าที่มีความซับซ้อนในการใช้งานกลุ่มคนที่มีแนวคิดนี้ยอมรับว่า เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต แต่ "ไม่ใช่" ทุกอย่างในชีวิต การออกแบบสินค้าต้องให้ทั้งความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันได้จริง

4.2.1.2 แนวทางคิดบวกเป็น กลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น และให้ความสำคัญกับสังคมมาก เน้นเรื่องจิตใจและไลฟ์สไตล์ก่อตัวแข็งแกร่งส่วนเทคโนโลยีต้องเข้าถึงง่ายขึ้น

4.2.1.3 แนวทางธรรมชาติ ถ้าเป็นแฟชั่นมักเล่นกับสีสันรูปทรงธรรมชาติรวมถึงการนำกลับมาใช้ใหม่หรือวัสดุย่อยสลายได้

4.2.1.4 แนวทางความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานของพลังที่ขับเคลื่อนวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่เดินไปด้วยความสนุกสนาน ไร้เดียงสา ก้าวท้าทาย ที่ก้าวออกนอกกรอบจุดประกายให้นักออกแบบสร้างสรรค์งานฝ่ามือกันทั่วโลกหรือรูปแบบการทำธุรกิจแบบใหม่ที่มีความเป็นอิสระ

4.2.1.4 แนวทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น จากความหลากหลายที่ทำให้ผู้คนขาด "อัตลักษณ์" ย้อนกลับไปใส่ใจในรากเหง้า ย้ำคำว่าออกแบบให้ชัดเจนรู้สึกชื่นชอบงานทำมือ ศิลปะแบบชนเผ่า มาสร้างเป็นรูปอัตลักษณ์ใหม่ที่เรื่อมโยงวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมสมัยใหม่

ภาพที่ 24 การสร้างแบรนด์ในปี 2554-2555

จากแนวโน้มเทренด์หลักปี 2554-2555 มีแนวความคิดหลักประกอบด้วยความธรรมชาติ นิยามใหม่ คิดบวก ธรรมชาติ ความคิดสร้างสรรค์และวัฒนธรรมพื้นถิ่นจะเป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์รวมถึงเทคโนโลยี วัสดุ สี พื้นที่และการใช้ชีวิตของผู้บริโภคดังกล่าว

4.2.2 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการออกแบบออกแบบ (Inspiration Design)

แนวคิดในการออกแบบงานวิจัยครั้งนี้คือ “ได้แนวคิดจากภูมิปัญญาการท่องเที่ยวกองชาวน้ำหนอนกหอการชีวภาพทางวัฒนธรรมเช่น บุญคุณลานที่จัดทุกปีรวมถึงการเข้าวัด ปฏิบัติธรรมทุกวันพระหรือชาวบ้านเรียกว่า วันศีล ชาวบ้านหนองกหอจะเก็บดอกไม้ เช่น ดอกดาวเรือง ดอกพุท เป็นต้น ดอกไม้ที่ชาวบ้านปลูกเองอยู่บริเวณหน้าบ้านเก็บอบทุกหลังคารือน้ำวิถีชีวิตที่เรียบง่าย จากการที่คือ “ได้เข้าไปสัมผัสใกล้ชิดกับชาวบ้านนั้นทำให้เกิดแนวคิดในการออกแบบดังภาพแรงบันดาลใจในการออกแบบ (Inspiration Design) ต่อไปนี้”

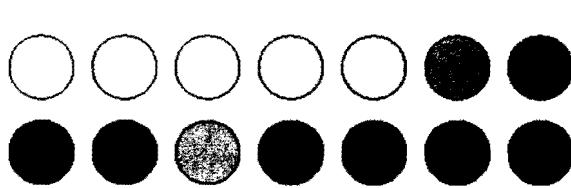
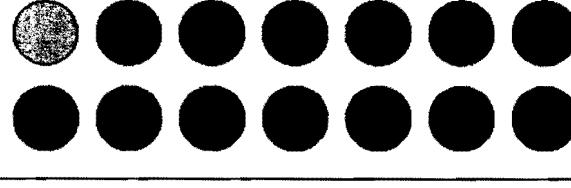
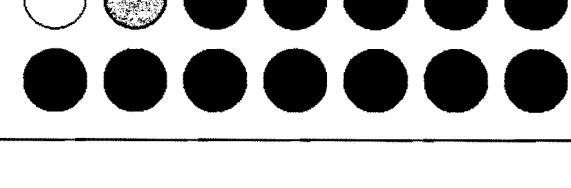
ภาพที่ 25 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการออกแบบ (Inspiration Design)

4.2.3 เทคนิคการออกแบบลวดลายและสี

จากการแปรรูปบันดาลใจในการออกแบบดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิดในการออกแบบลวดลายซึ่งการออกแบบนั้นมาจากชาวบ้านที่ใช้วิถีชีวิตในหมู่บ้านหนองนกหอประกอบกับแนวคิดเรื่องแนวโน้มในการออกแบบและแนวคิดแรงบันดาลใจในการออกแบบ จากแนวความคิดเบื้องต้นนี้นำไปสู่กระบวนการออกแบบลวดลาย ที่มาในการออกแบบได้จากนก หนองน้ำ ต้นไม้ นาข้าว ดอกไม้ประจำจังหวัดอำนาจเจริญและดอกไม้ในชุมชนเป็นต้น การสร้างสีสันที่จะนำไปสู่กระบวนการทางเสือกที่มีรูปแบบเทคนิคใหม่ เช่น สีของธรรมชาติ สีเขียว สีน้ำตาล สีเทา สีเหลือง เป็นต้น

4.2.3.1 สีที่ใช้ในการออกแบบสีที่ใช้ในการออกแบบมีที่มาจากรธรรมชาติและวิถีชีวิตในชุมชนท้องถิ่นบ้านหนองนกหอ ได้แก่ สีน้ำตาล สีเทา สีเขียว สีเหลือง สีส้ม เป็นต้น โภนกถุ่มนี้จะนำไปสู่การออกแบบลวดลายต่อไป

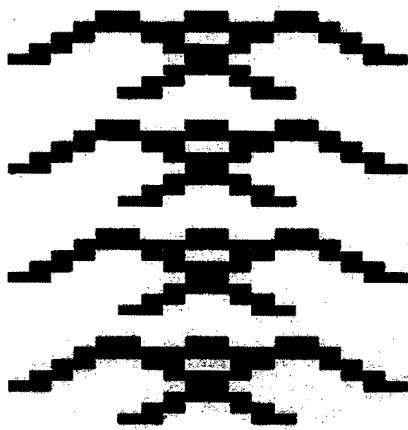
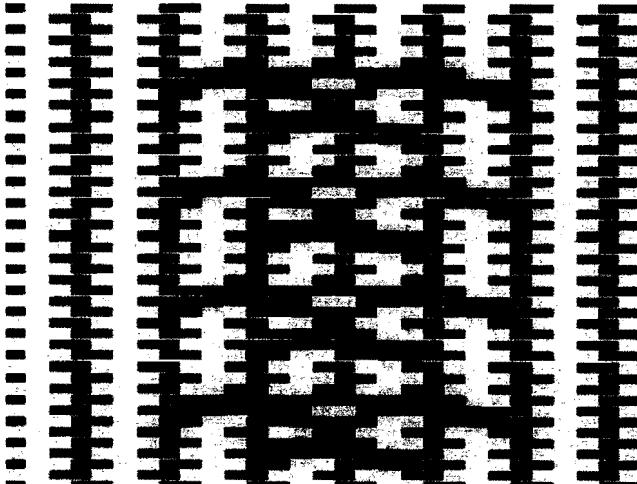
ตารางที่ 15 การออกแบบลวดลายโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Illustrator

ลำดับที่	ภาพสี	ประเภทสี	แนวความคิด
1		โภนสีเหลือง	ดอกไม้ในท้องถิ่น และเอกลักษณ์ของจังหวัดอำนาจเจริญ
2		โภนสีเขียว	ต้นไม้ เป้า ต้นหญ้า นาข้าว
3		โภนสีน้ำตาล	ความแห้งแล้ง เป็นฤดูแล้ง ไม่มีฝนตก ความเก่าแก่ ภูมิหลัง

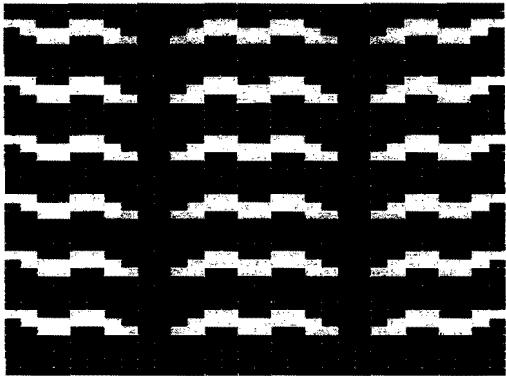
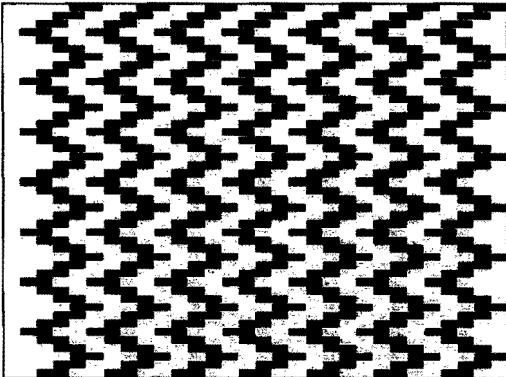
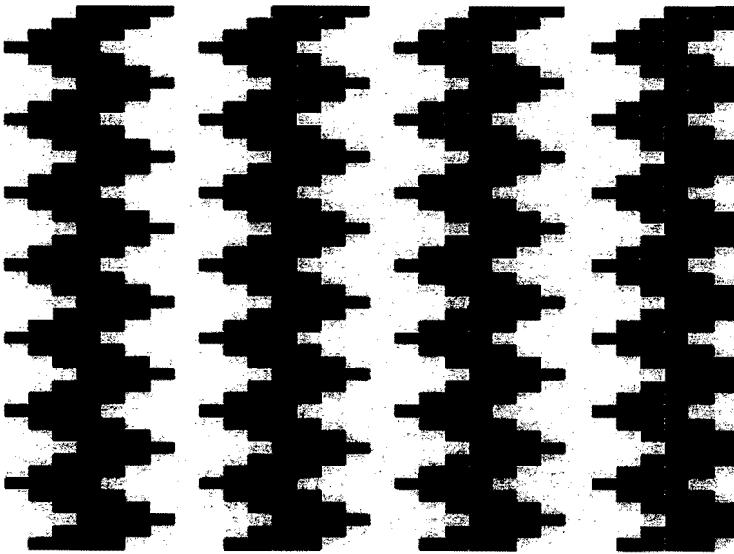
4.2.3.2 การออกแบบลวดลายที่ได้แนวคิดจากธรรมชาติ

การออกแบบลวดลายมีที่มาจากการธรรมชาติและวิถีชีวิตในชุมชนท้องถิ่นบ้านหนองกหอ รูปแบบการออกแบบใช้ตารางกราฟเส้น โดยทำในคอมพิวเตอร์โปรแกรม Illustrator การออกแบบลวดลายนี้ใช้สีที่มีมาจากภาพแนวคิดและแรงบันดาลใจในการออกแบบ (Inspiration Design) และวิเคราะห์จากการทดลองวัสดุที่เหมาะสมในการทอ

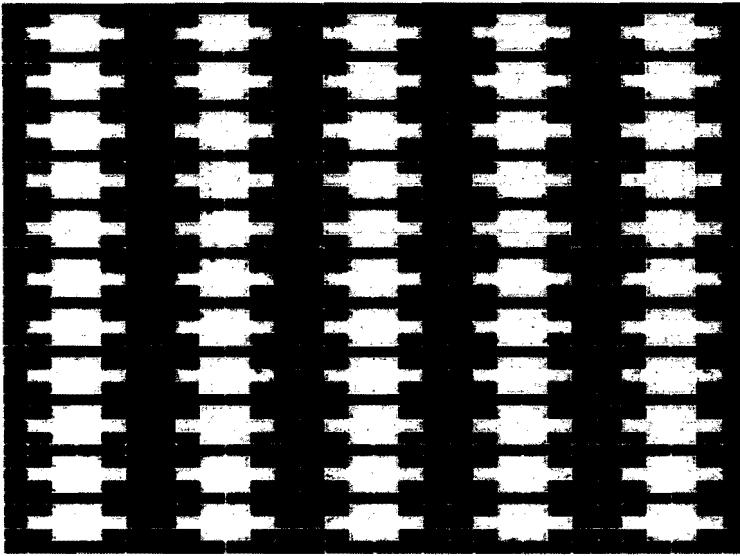
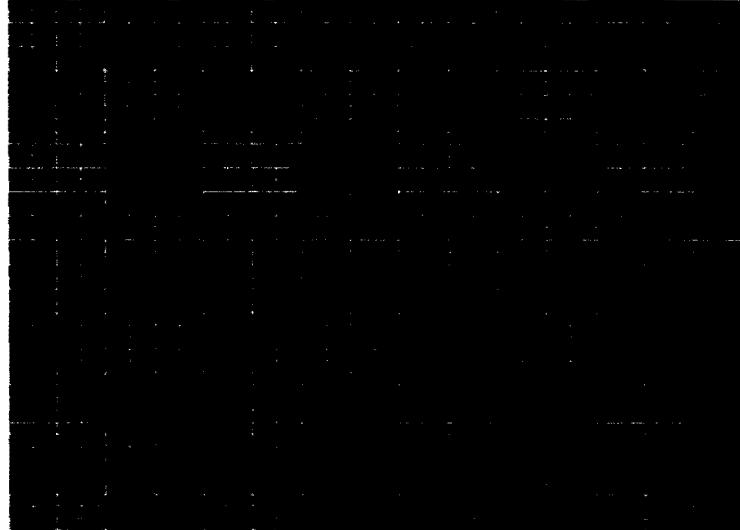
ตารางที่ 15 การออกแบบลวดลายโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Illustrator (ต่อ)

ลำดับที่	ภาพการออกแบบลวดลาย	ชื่อลาย
1		ลายนกหอ 1
2		ลายนกหอผสมลายโคมหนึ่ง

ตารางที่ 15 การออกแบบลายโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Illustrator (ต่อ)

ลำดับที่	ภาพการออกแบบลาย	ชื่อลาย
3		ลายกาน้ำ
4		ลายไหล
5		ลายไหลกุ่

ตารางที่ 15 การออกแบบลวดลายโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Illustrator (ต่อ)

ลำดับที่	ภาพการออกแบบลวดลาย	ชื่อลาย
6		ลายคอกควายเรือง
7		ลายคอกงาน

จากการออกแบบลวดลายโดยการทำในคอมพิวเตอร์โปรแกรม Illustrator ทั้งหมด 7 ลาย การออกแบบได้แนวความคิดจากชาวบ้านที่ใช้วิถีชีวิตในหมู่บ้านหนองนกหอ โภนสีมาจากสีของธรรมชาติและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอีสานลวดลายประยุกต์มานากราชพื้นฐานประสบการณ์ของ

ชาวน้ำที่เคยท่องนานาประเทศแบบสมมารยาณ์มาเป็นครัวญาณกหอ 1 ลายนกหอสมลายโคงหนึ่ง ลายนกหอย ลายไหลุ่ย ลายคอคาวเรือง ลายคอจาน เป็นต้น

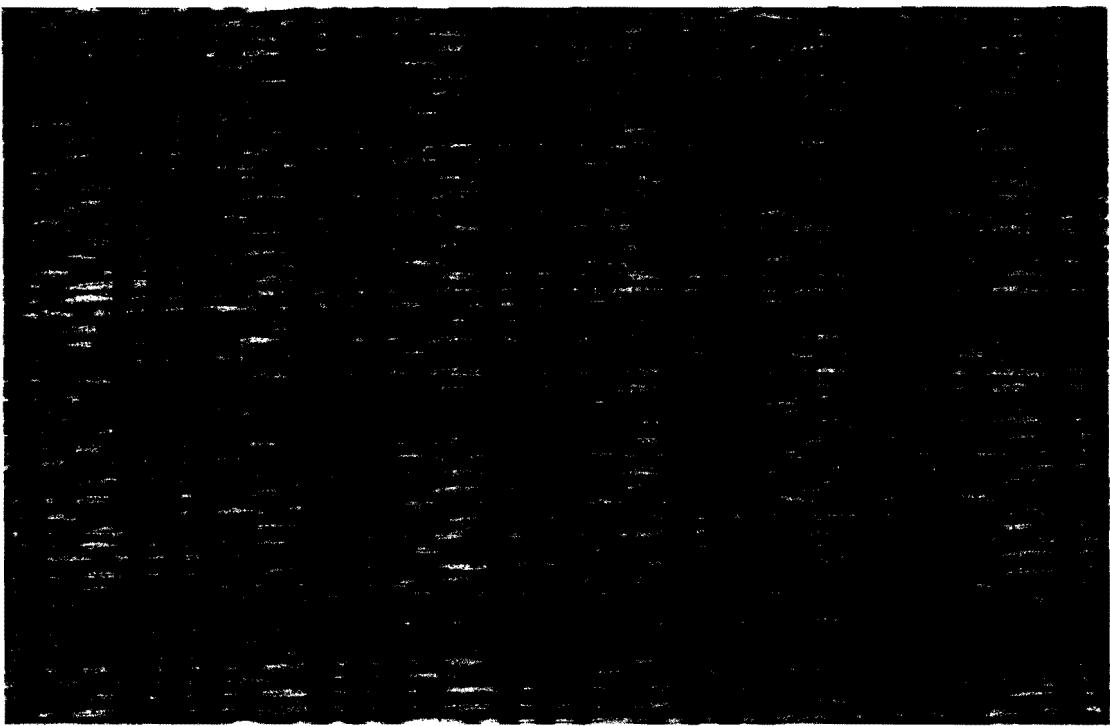
4.3 การพัฒนารูปแบบ

4.3.1 การพัฒนาครัวญาณเสื่อ กก

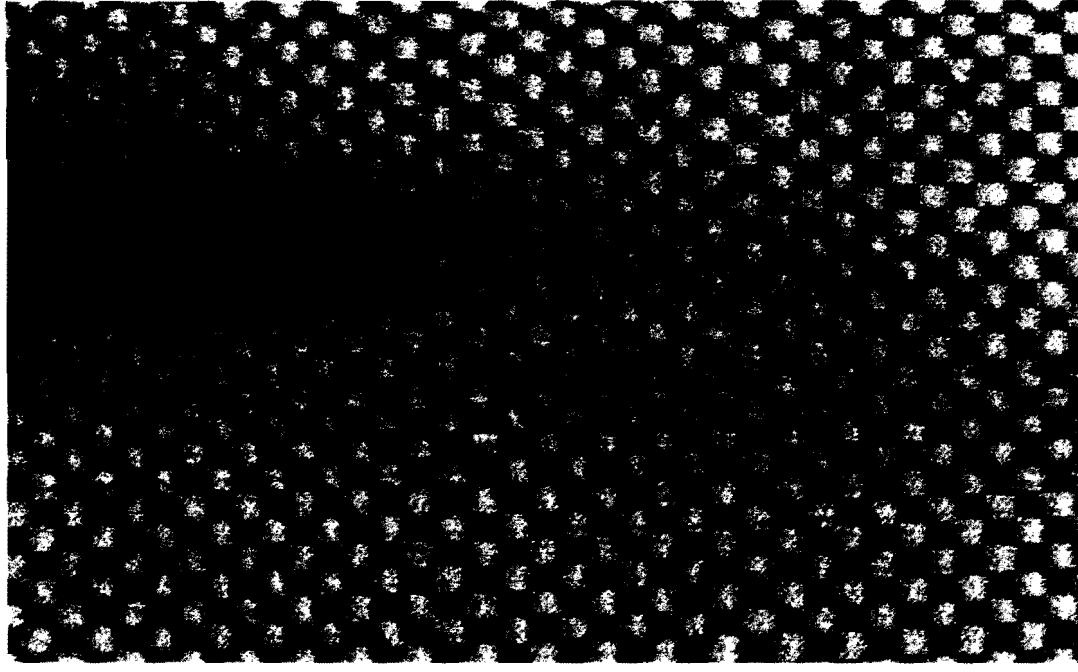
ตารางที่ 16 รูปแบบลายธรรมชาติ

รูปแบบที่ 1 ลายธรรมชาติ	
แนวคิด	เรื่องราวของธรรมชาติ ดันไม้ หญ้า นาข้าว ดอกไม้ ดินและหิน
เทคนิคการหอ	เทคนิคการหอน้ำครัวลายพื้นฐาน ได้แก่ ลายขัดและลายตุ่มน้ำหอร่วมกันใช้เทคนิคการมัด ปرمเพื่อให้เทคนิคการหอมีเรื่องราวของธรรมชาติ
สีสัน	สีน้ำตาล สีเขียวและสีเหลือง
วัสดุ	กอกและไหนพรມ

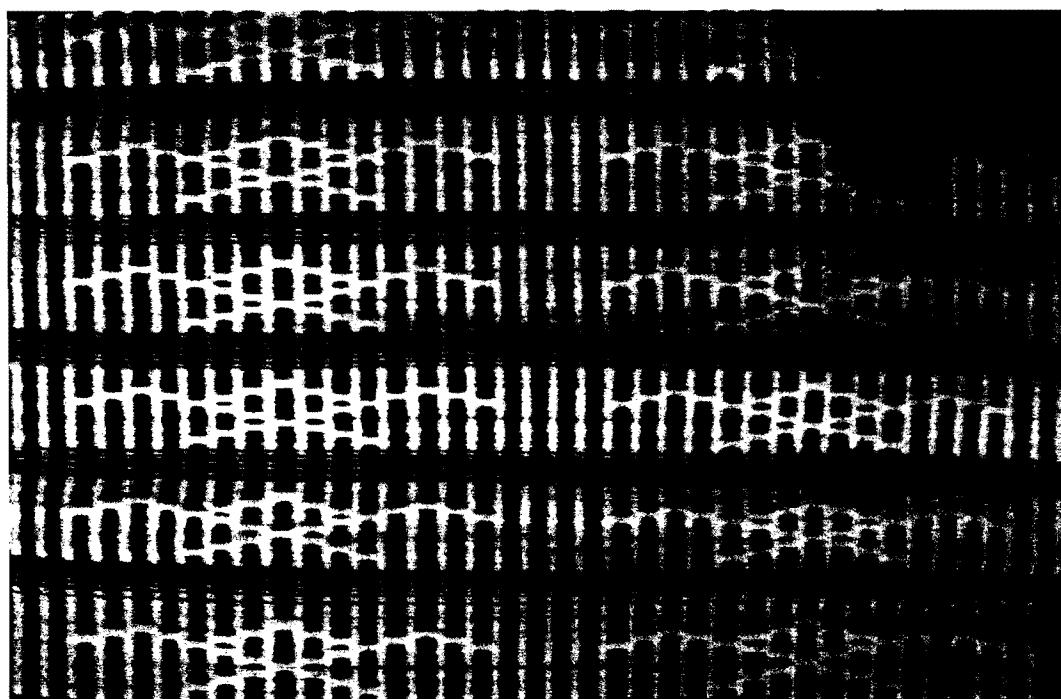
ตารางที่ 17 รูปแบบลายน้ำไวล์ด

รูปแบบที่ 2 ลายน้ำไวล์ด	
	
แนวคิด	หนอนน้ำ โคลน การไวลดของน้ำที่เป็นคลื่น ภูมิปัญญาการล่าชีวิต
เทคนิคการทอ	เทคนิคการทอลายไวลดและลายขัดผสมกัน ทอสลับสีโทนสีน้ำตาล
สีสัน	สีน้ำตาลเข้ม สีน้ำตาลอ่อน สีเทา คินและหิน
วัสดุ	กอกและฝ้าย

ตารางที่ 18 รูปแบบลายคอกดาวเรือง

รูปแบบที่ 3 ลายคอกดาวเรือง	
	
แนวคิด	คอกงานสีเหลืองเอกลักษณ์ประจำชั้งหัวด้านจากเริญ คอกดาวเรืองที่ชาวบ้านปลูกเพื่อบุชาพะระและพิธีทางศาสนา ใบไม้ตันไม้ตันหนู
เทคนิคการก่อ	การนำเส้นกอกและไนมพรนมาห่อร่วมกัน หอด้ายขั้ด 5 ชั้นเพื่อให้คอกล้ำคอกไม้
สีสัน	สีเหลืองและสีเขียว
วัสดุ	กอกและไนมพรน

ตารางที่ 19 รูปแบบลายนกหอ

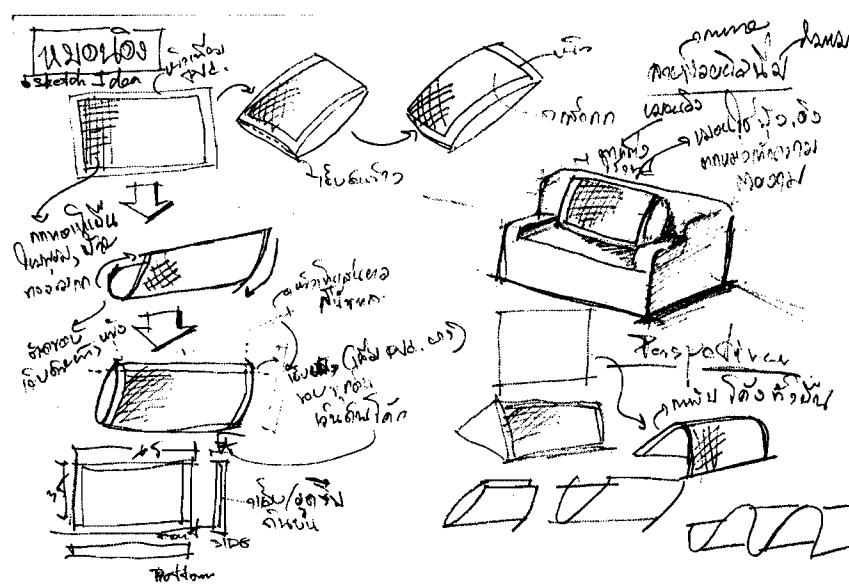
รูปแบบที่ 4 ลายนกหอ	
	
แนวคิด	นกผู้ใหญ่บินเหนือนอกองน้ำ
เทคนิคการหอ	การนำเส้นกอกซ้อนสีน้ำตาลมาห่อร่วมกับไนพร์ฟลีชิว่า ทกลายนกสลับกับลายเส้า 10 ชั้น ลักษณะลายคล้ายนกบินเหนือนอกองน้ำ
สีสัน	สีขาวและสีน้ำตาล
วัสดุ	กอกและไนพร์

4.3.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อออก

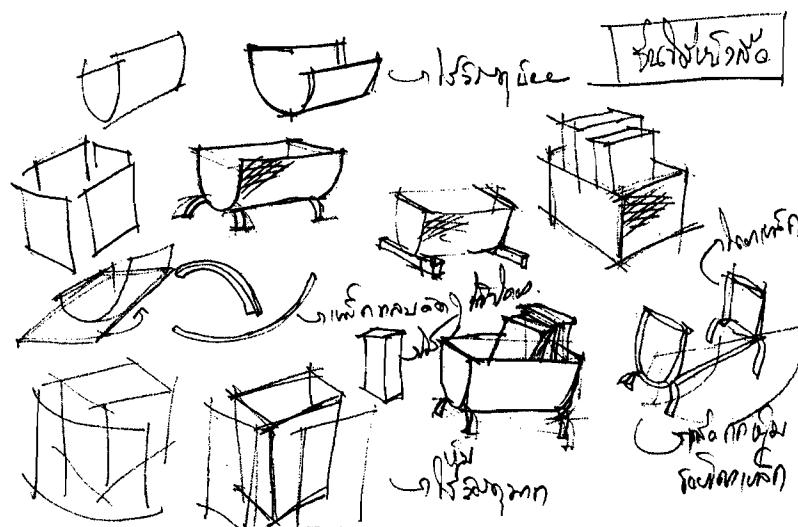
รูปแบบ Sketch Idea การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อออก มีทั้ง 5 แบบ ดังนี้

ตารางที่ 20 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อออก Sketch Idea

รูปแบบที่ 1 หมอนอิงพื่องงานตกแต่ง

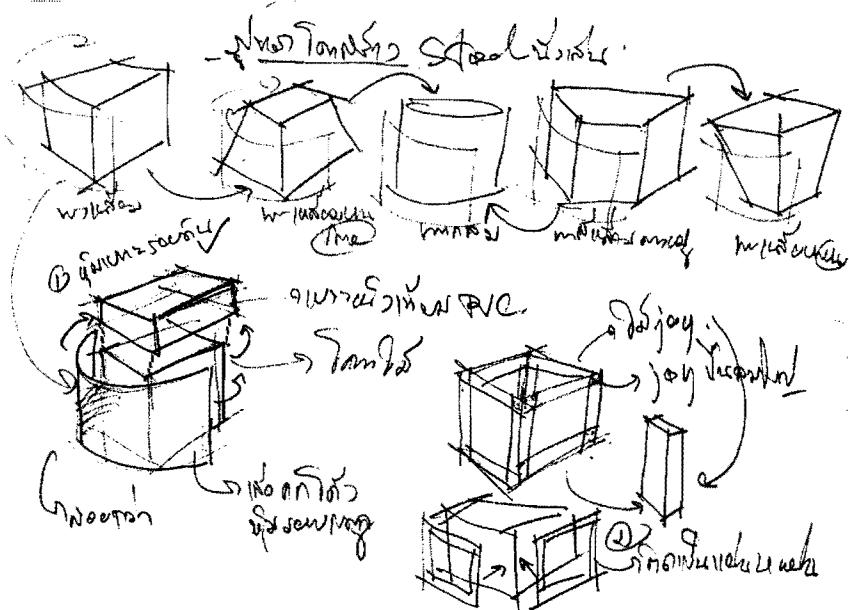

รูปแบบที่ 2 ชั้นใส่หนังสือ

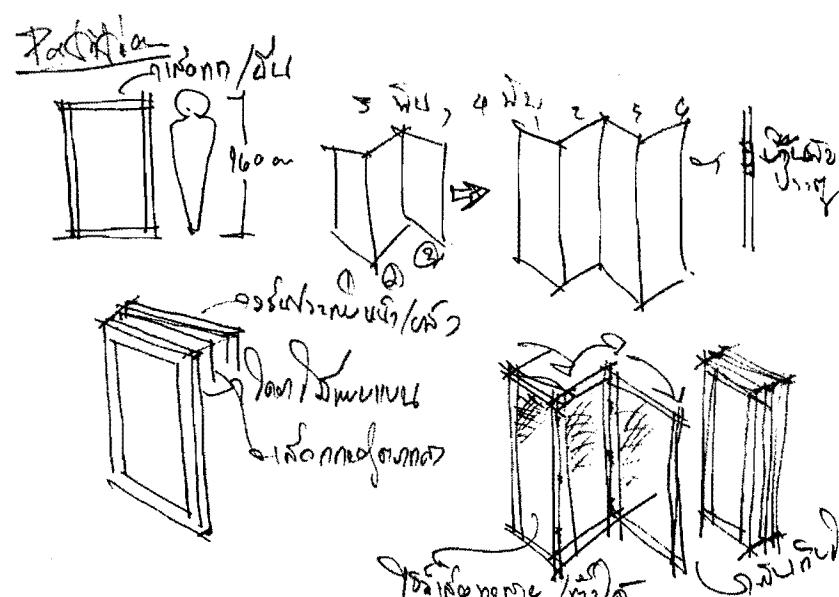

ตารางที่ 20 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อ ก็อต Sketck Idea (ต่อ)

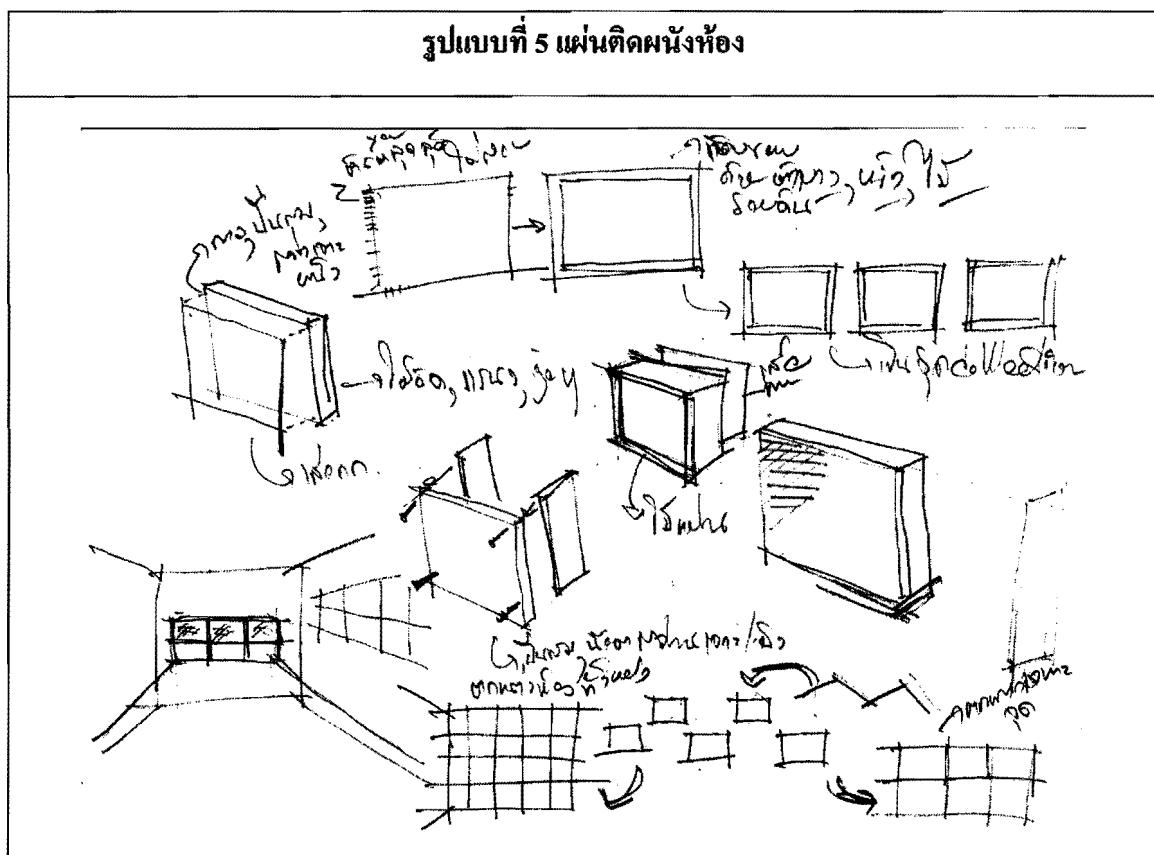
รูปแบบที่ 3 สะลันนั่งเล่น

รูปแบบที่ 4 ฉากกั้นสัดส่วนของห้อง

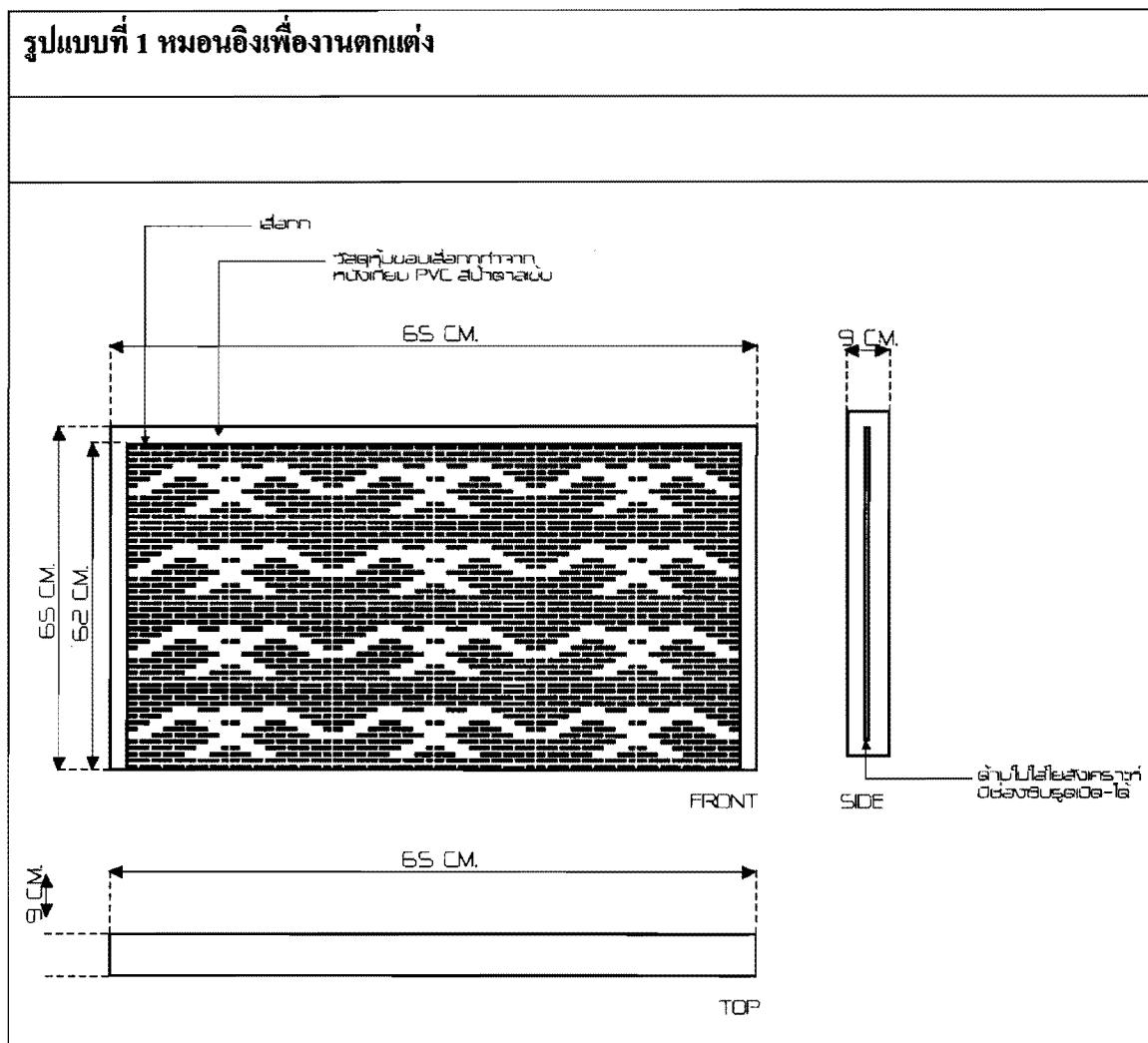

ตารางที่ 20 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อออกแบบ Sketch Idea (ต่อ)

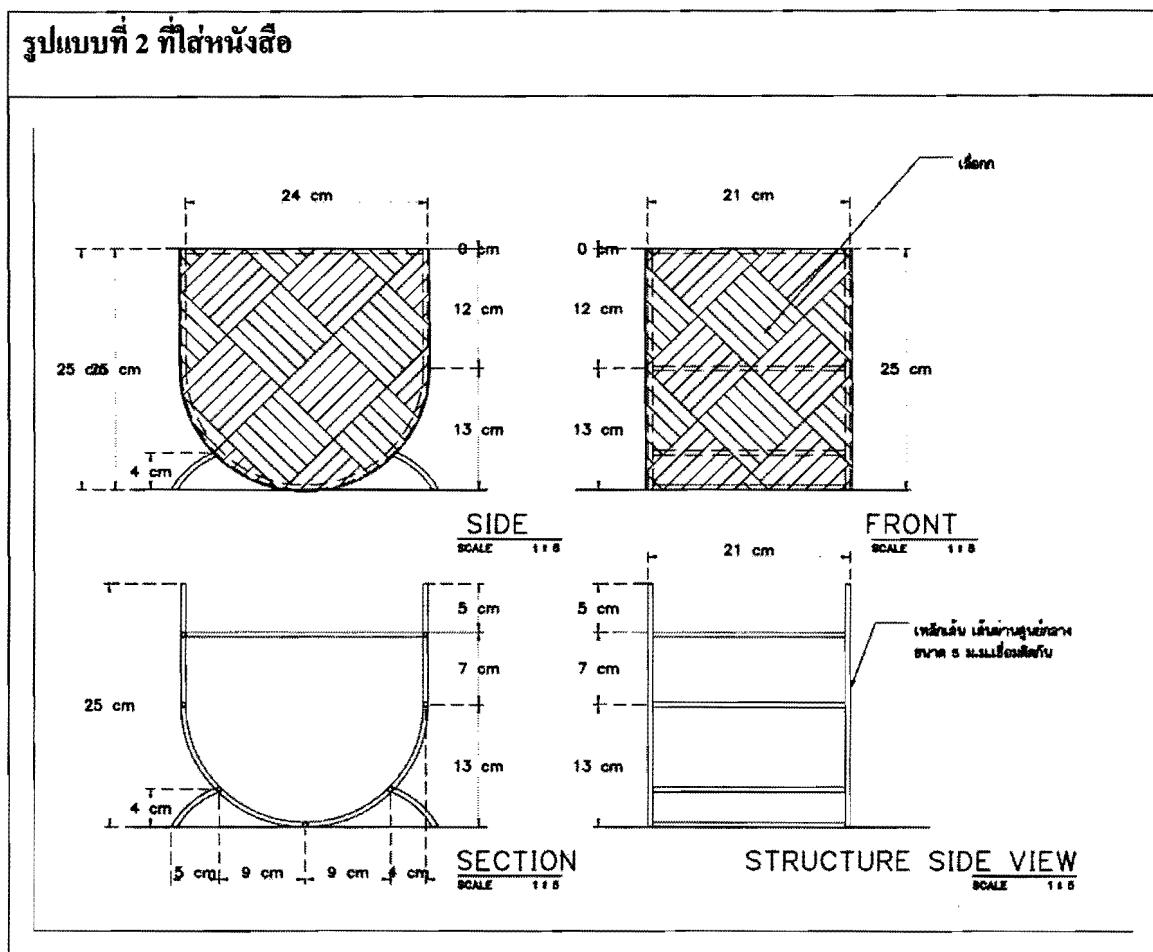

4.3.2.1 การออกแบบรูปด้าน (Sketch Design)

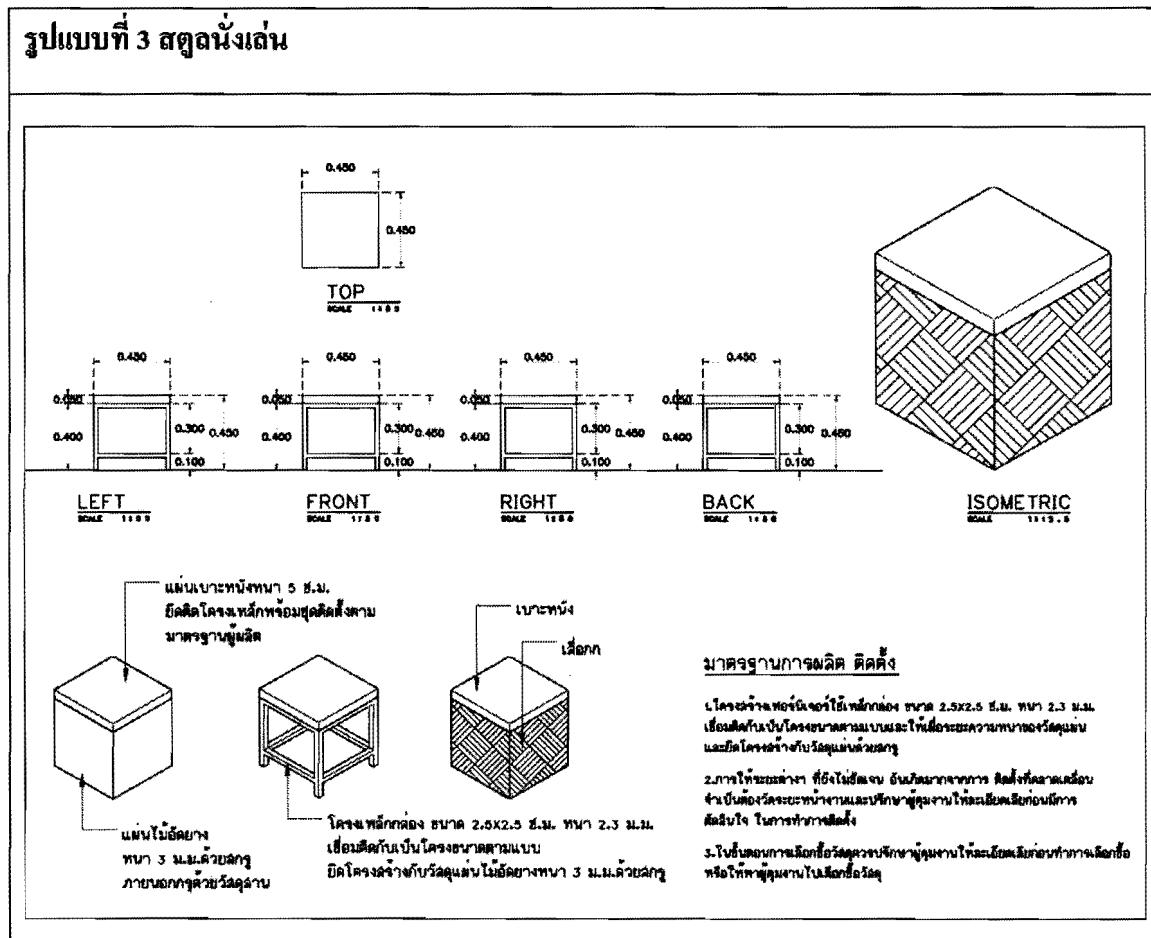
ตารางที่ 21 การออกแบบหมอนอิงเพื่องานตกแต่ง (Sketch Design)

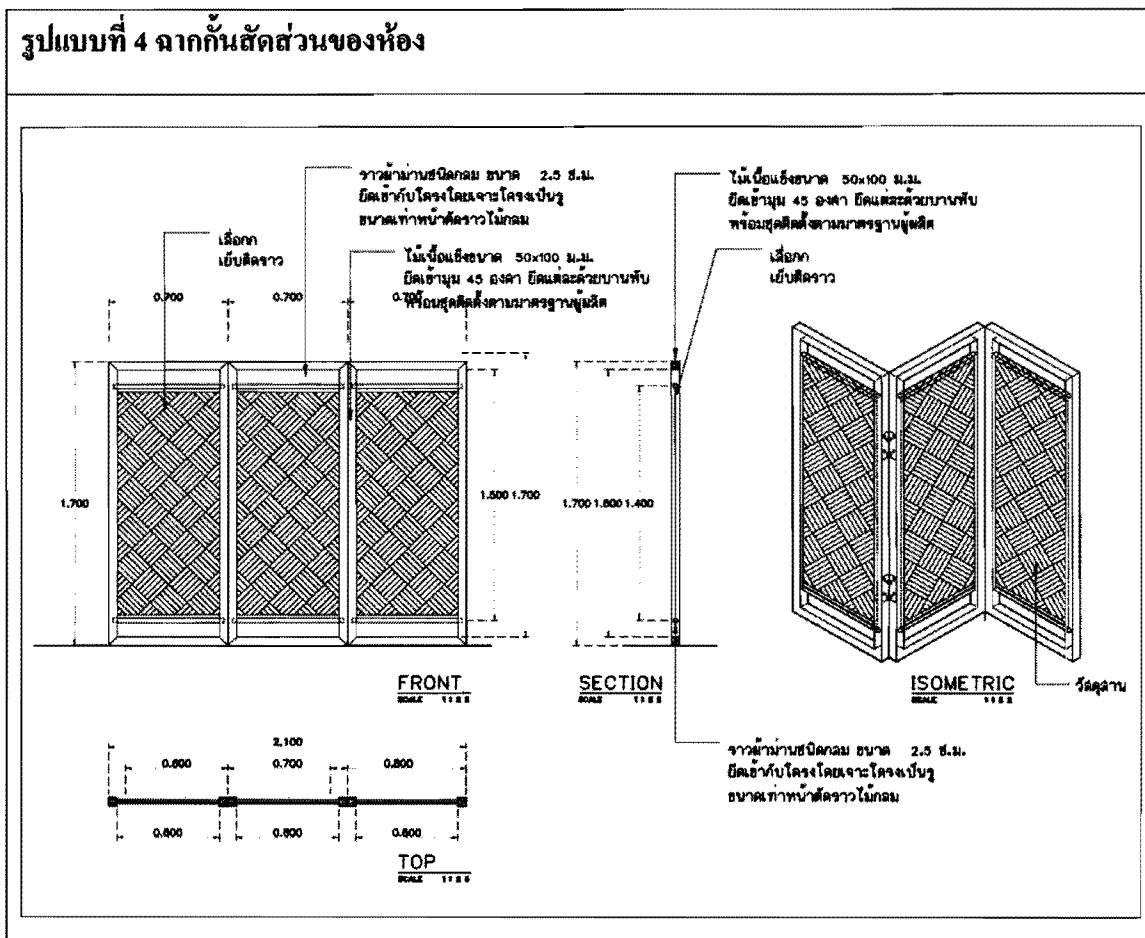
ตารางที่ 22 การออกแบบที่ใส่หนังสือ (Sketch Design)

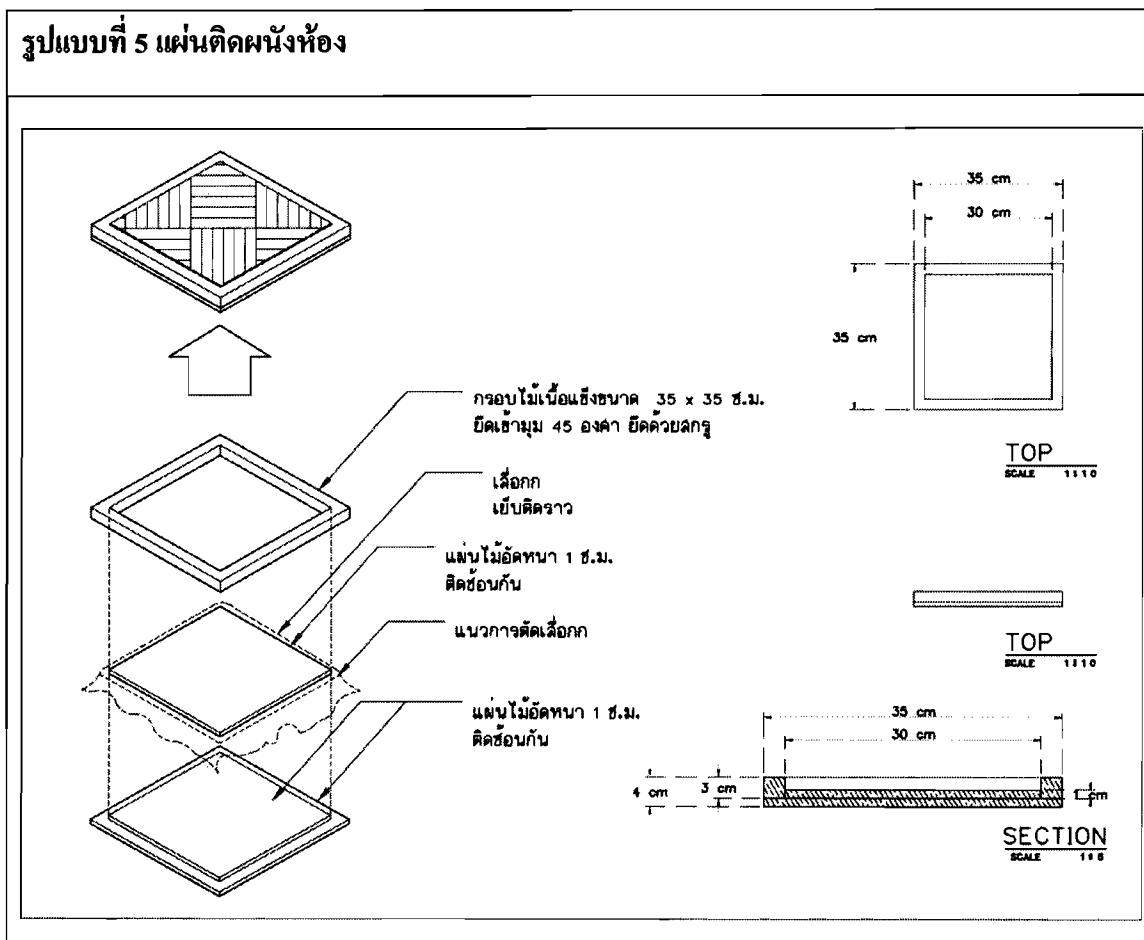
ตารางที่ 23 การออกแบบสตูลนั่งเล่น (Sketch Design)

ตารางที่ 24 การออกแบบจากกันสักส่วนของห้อง (Sketch Design)

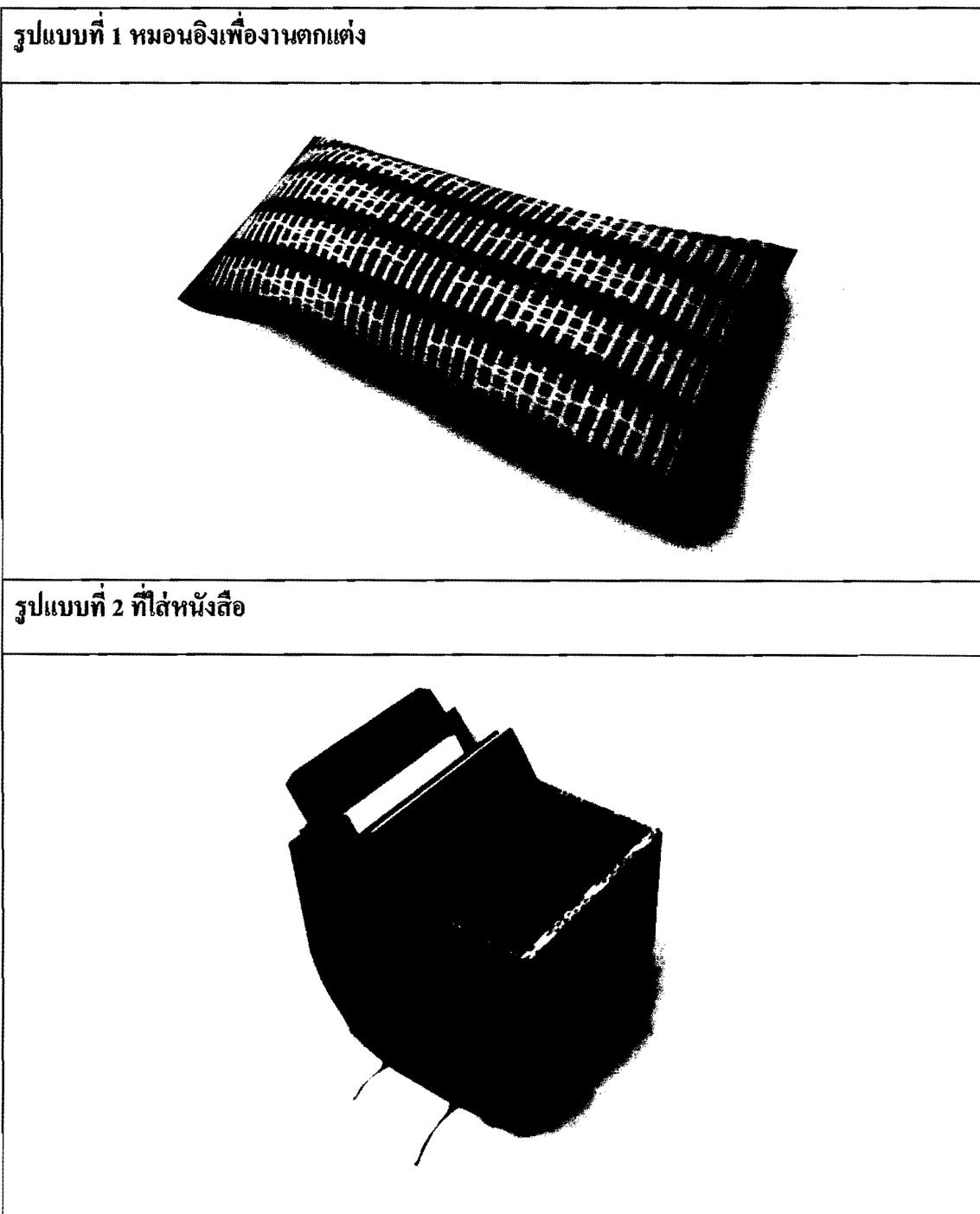

ตารางที่ 25 การออกแบบแผ่นติดผนังห้อง (Sketch Design)

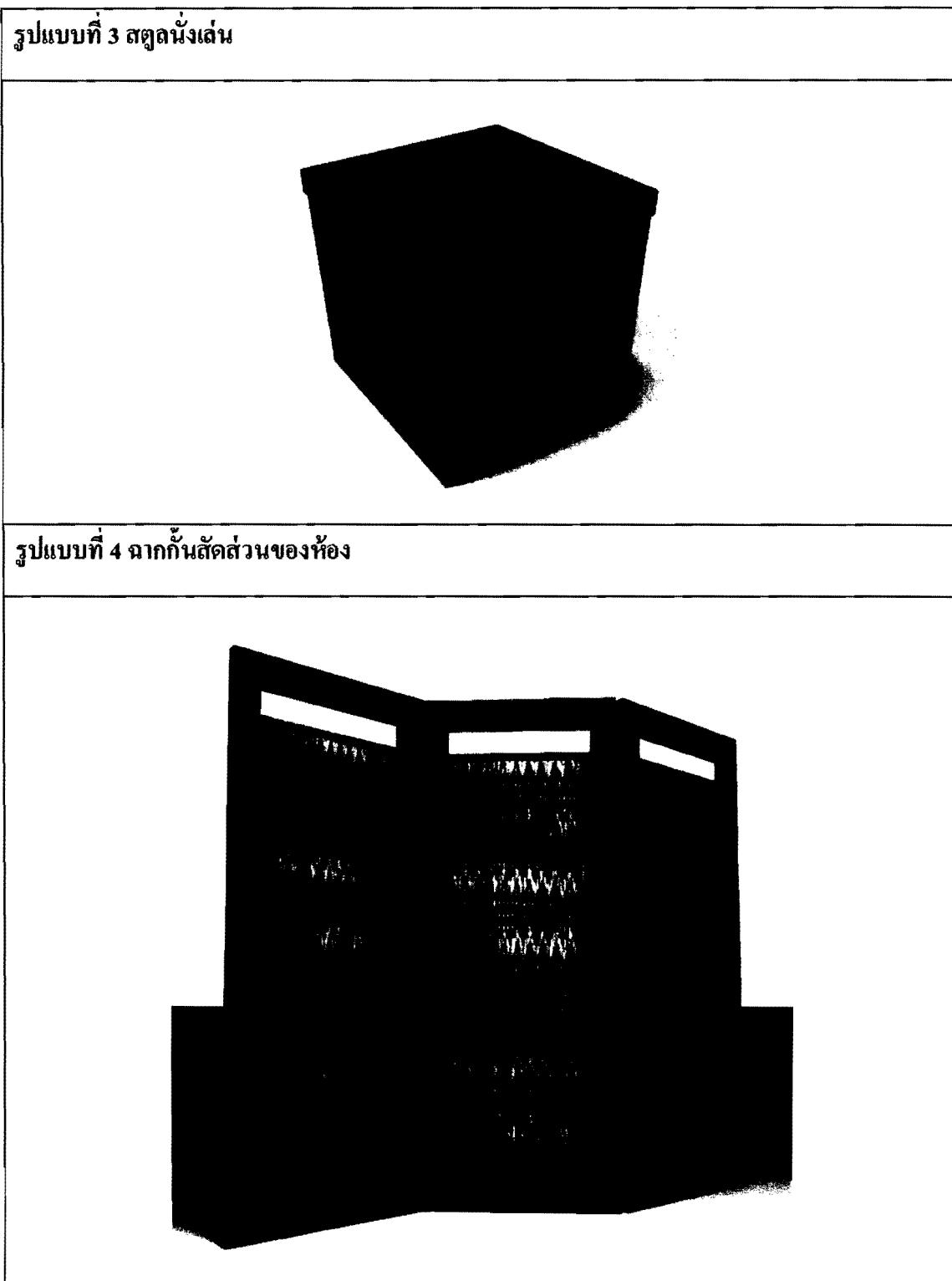

4.3.2.1 รูปแบบภาพแสดงสามมิติ (Perspective)

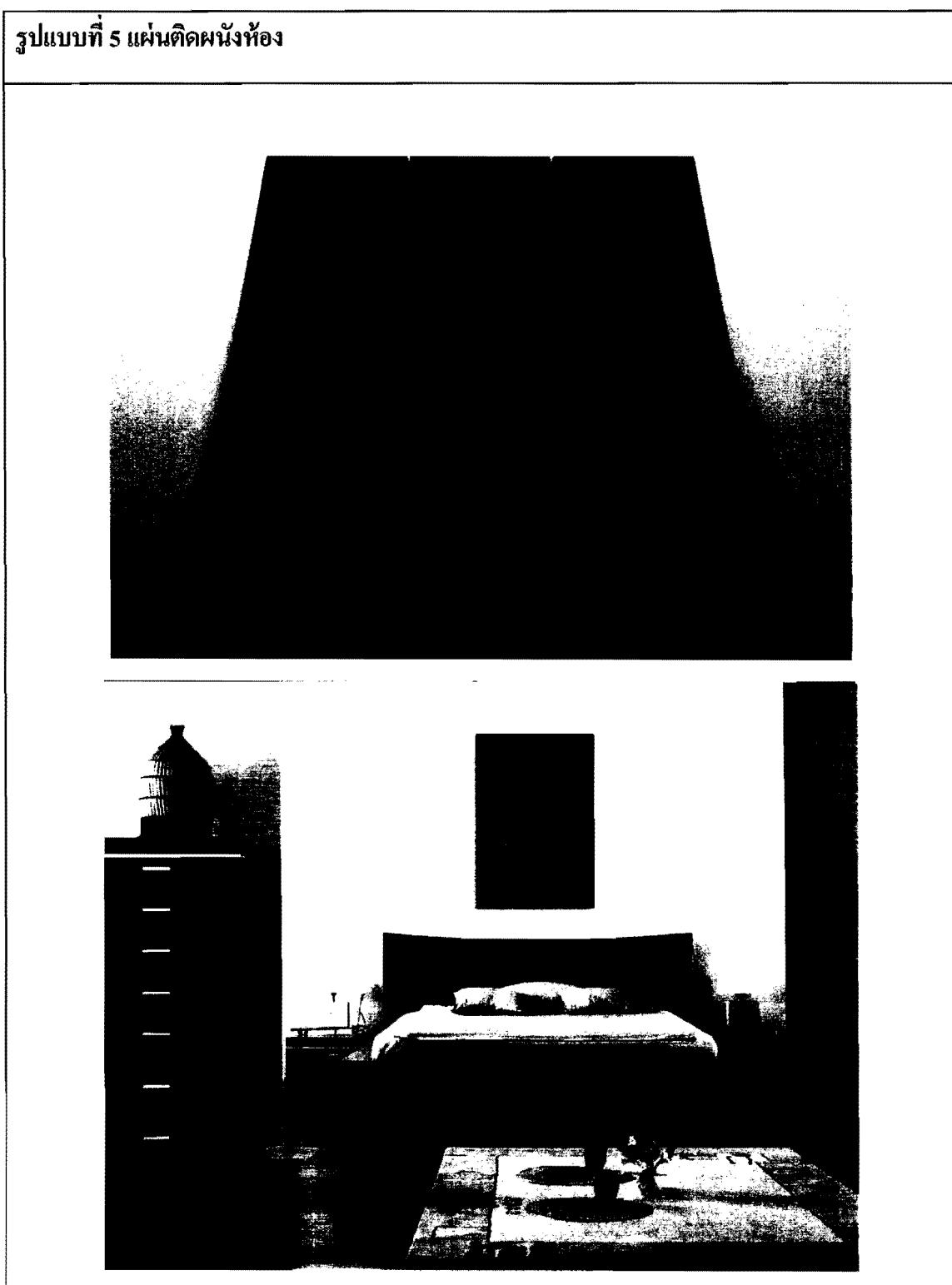
ตารางที่ 26 รูปแบบภาพแสดงสามมิติ (Perspective)

ตารางที่ 26 รูปแบบภาพแสดงสามมิติ (Perspective) (ต่อ)

ตารางที่ 26 รูปแบบภาพแสดงสามมิติ (Perspective) (ต่อ)

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์

ผลจากการวิเคราะห์ทดลองวัสดุเพื่อการออกแบบลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จาก การทดลองสรุปว่า ใน การทดลองการทดสอบกับวัสดุอื่นที่ได้ทดลองแล้วนั้นการทดสอบมีความ ละเอียดและสวยงามมากกว่าการทดสอบเพียงอย่างเดียว ชาวบ้าน ได้เทคนิคการทดสอบที่เป็นมืออาชีพ ของหนูบ้านหนองกหอเองชาวบ้าน ได้เรียนรู้กระบวนการออกแบบและได้เทคนิคการทดสอบรูปแบบ

สรุปผลการประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยทำการสำรวจ กลุ่มผู้ทดสอบและผลิตผลิตภัณฑ์จากการทดลอง กลุ่มผู้บริโภค กลุ่มผู้นำยสินค้าหัตถกรรมจังหวัดใน พื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญออกแบบเป็นรูปแบบแบบสอบถามตามรูปแบบแบบสอบถาม การประเมินผล การประเมินความพึงพอใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทดสอบ ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนสูงสุดคือ มากก็น้อย โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สูงน้อยเล่นส่วน ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ หมอนอิง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านเอกสารภายนอกที่ห้องถ่ายรูปบ้านหนองกหอ จังหวัดอําเภอเจริญวนการท่องเที่ยวและอันจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ท่องถิน การพัฒนาลักษณะและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการท่องเที่ยวที่เป็นลิสต์ท่องถินใหม่ คุณภาพมากที่สุด โดยเป็นแนวทางการเพิ่มมูลค่าและศักยภาพในการจัดทำหน่วย การประเมินความ พึงพอใจของผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการก่อเพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของห้องตลาดในอนาคต โดยใช้ กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และจาก การตอบแบบสอบถามงานวิจัย ในการตอบแบบสอบถามใช้กู้น้ำใจประชากรเป้าหมายจำนวน 50 คน แบ่งเป็นผู้จ้างหน่วยผลิตภัณฑ์หัดกรรมท่องถินในจังหวัดอําเภอเจริญและผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากการ ท่องเที่ยวบ้านหนองกหอ ตำบลคงมะยาง อําเภอสืออําเภอ จังหวัดอําเภอเจริญผู้บริโภคและ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และด้านสิ่งที่สามารถสำรวจและศึกษาข้อมูลจากแหล่งผลิต ผลิตภัณฑ์ที่กล่าวมานำมาข้อมูลมาวิเคราะห์ทดลองเพื่อพัฒนาลักษณะและออกแบบผลิตภัณฑ์ ผลการ ทดลองพบว่า

5.1.1 การศึกษาเอกสารภายนอกที่ห้องถินบ้านหนองกหอ จังหวัดอําเภอเจริญ การท่องเที่ยว จังหวัดอําเภอเจริญ จังหวัดอําเภอเจริญ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สรุปได้ว่า ชาวบ้านหนองกหอใช้ ภูมิปัญญาท่องถินการท่องเที่ยวที่สืบทอดมาจากปู่ย่า ตา ยายจนถึงปัจจุบัน วิถีชีวิตร่วมเป็นอยู่ของ ชาวบ้านในหมู่บ้านหนองกหอใช้ชีวิตรีบง่ายมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ หลังจากการดำเนิน ชาวบ้านจะท่องเที่ยวอยู่บ้านเรือนได้รับเงินเดือนทุกหลังค่าเรือน วัสดุที่ชาวบ้านนำมาก่อเพื่อต่อ ตันกอก กลม ในอดีตตันกอกกลมเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติบริเวณข้างหนอน้ำเพราะตันกอกชอบความชื้น ปัจจุบันชาวบ้านเก็บตันกอกมาท่องมากกอที่เกิดขึ้นเองนั้นจึงหมด จากนั้นชาวบ้านจึงขยายพันธุ์ตันกอก โดยปลูกต้นกอกไว้ในนาข้าวของตนเองเพื่อใช้ในการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวในอดีตชาวบ้านท่อไว้ใช้งาน เอง เช่น ปูร่องน้ำ บังಡเดคเป็นต้น จากนั้นชาวบ้านหมู่บ้านอื่นเช่น บ้านหัวตะพาน เป็นต้น ชาวบ้าน ก่อรากน้ำมาพับชาวบ้านหนองกหอกำลังท่องเที่ยวจากน้ำจึงขอซื้อและทอยขาขันถึงปัจจุบันการท่อง

เสื่อน้ำชาวบ้านใช้โงเงเป็นโครงสร้างหลักในการทอซึ่งต่างจากการทอผ้าที่ใช้กีในการทอ ลวดลาย การทอเสื่อกกของชาวบ้านหน่องนกหอมีความคล้ายคลึงกับหมู่บ้านอื่นหรือภูมิภาคอื่นเมื่อชาวบ้านนำผลิตภัณฑ์จากเสื่อกกไปจำหน่ายในสถานที่ต่างๆ ผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านหน่องนกหอมีลวดลายที่คล้ายกับหมู่บ้านอื่นจึงทำให้ลวดลายและสีสันผลิตภัณฑ์ไม่โดดเด่นและไม่มีเอกลักษณ์ประจำบ้านหน่องนกหอ

5.1.2 พัฒนาลวดลายและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก็เป็นสินค้าท้องถิ่นให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยเป็นแนวทางการเพิ่มมูลค่าและศักยภาพในการจัดจำหน่าย สรุปได้ว่า สีสันเสื่อกกบ้านกหอนองนกหอในครั้งนี้เป็นการนำเอกลักษณ์และวิธีชีวิตที่เรียบง่ายมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ การออกแบบลวดลายเสื่อกกได้นำเอกลักษณ์ที่มีในหมู่บ้านและลวดลายดั้งเดิมที่ชาวบ้านเคยทอมาผสมผสานกัน เช่น ลายกหอ ลายไทย ลายดอกดาวเรือง ลายขั้คสีและลายประยุกต์เป็นต้น จากการสำรวจพื้นที่บริเวณหมู่บ้านหน่องนกหอมีวัสดุหลากหลายชนิดที่สามารถนำมาทอร่วมกับเสื่อกก การนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาทอร่วมกับเสื่อกกนั้น เป็นการสร้างเอกลักษณ์และเป็นการทอรูปแบบใหม่ให้กับชาวบ้านหน่องนกหอ วัสดุที่ใช้ในการทัดลงทอร่วมกับก็เป็นวัสดุที่มีในท้องถิ่นได้แก่ เส้นฝ้าย เส้นไหมพรมชนิดต่างกัน เศษผ้า เชือกประเททต่างๆ และหนังเทียมเป็นต้น จากการทัดลงทอกร่วมกับวัสดุดังกล่าวพบว่า การทอกร่วมกับวัสดุใหม่พื้นผิวนมีความนิ่มและเอื้ด ปราณีมากที่สุด จากการสำรวจตลาดใหม่พรมเป็นวัสดุที่มีสีสันหลากหลายโทนสีเจิดจรัส ตอนในการข้อมสีแต่ราคาใหม่พรมแพงกว่าวัสดุอื่น วัสดุฝ้ายเมื่อทอร่วมกับปูนภูเขา เส้นฝ้ายเป็นลักษณะเส้นเล็กหลายเส้นนำมาพันกันเป็นเส้นใหญ่จึงทำให้ใช้เวลาในการทอมากกว่าวัสดุใหม่พรม เส้นฝ้ายนั้นมีในท้องตลาดไม่มีสีสันชาวบ้านจึงนำฝ้ายมาข้อมสี การข้อมสีฝ้ายเป็นการข้อมสีธรรมชาติไม่ใช้สีเคมี การทอวัสดุผ้านั้นจะต้องคัดเศษผ้าที่มีความยาวเท่ากันนำมาพันให้เป็นลักษณะเส้นยาวจึงจะสามารถทอได้ การทอกร่วมกับเศษผ้าจึงใช้เวลาในการทอมากกว่าใหม่พรมและฝ้ายวัสดุเชือกที่ใช้ทัดลงเป็นเชือกคู่สีขาวไม่ข้อมสี วัสดุเชือกมีราคาแพงและหาซื้อได้ยากกว่าวัสดุอื่น ลวดลายที่ทัดลงทอร่วมกับก็เป็นปูนภูเขาซึ่งเป็นสีขาวไม่ข้อมสี วัสดุนั้นน้ำหนักมากกว่าวัสดุอื่น ราคาแพงและเพิ่มขั้นตอนในการผลิตมากกว่าวัสดุอื่น

5.1.3 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการก็เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของห้องตลาดในอนาคต สรุปได้ว่า เมื่อทำการประเมินผลการประเมินเฉพาะด้านผู้ประเมินได้คะแนนสูงสุดในด้านวัสดุ ($\bar{x} = 3.97$) อันดับรองลงมา คือในด้านรูปแบบความสวยงาม ($\bar{x} = 3.95$) และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับ แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าวัสดุที่เหมาะสม

มาก และด้านรูปแบบความสวยงามมีความหมายสมนาคัยในการพัฒนาลวดลายการทอรูปแบบที่ 5 การออกแบบ ชื่อผลงาน : แผ่นดิคผังห้อง ลวดลาย : นกหอ สี : สีน้ำตาล เทคนิค : ตันก้าไหมพรม โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.90$) อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการประมวลผลการประเมินความพึงพอใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก ก ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ลูกกันห้อง โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาคือ สถาลันส์เล่น โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.07$) ส่วน ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ หมอนอิง โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.78$)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การออกแบบลวดลายและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการทอ ก ก กรณีศึกษาบ้านหนองนกหอ จังหวัดอุบลราชธานีได้ศึกษาข้อมูลด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นบ้านหนองนกหอที่มีความเรียบง่าย ปัจจุบันชาวบ้านหนองนกหอทอเสื้อกันน้อบลงเกิดจากรายได้น้อยแต่ความต้องการด้านการตลาดยังคงมีมากขึ้น เพราะกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาและออกแบบเสื้อกันจึงควรคำนึงถึงด้านเอกสารลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อวัฒนธรรมและสังคมที่มีในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการทอ ร่วมกับวัสดุด้านก่อสร้างที่มีในท้องถิ่นนำมาทดลองทอและขวนการทอเสื้อกัน การข้อมูลศึกษาและการประชุมเสื้อกันที่แตกต่างจากตลาดทั่วไปด้วยการศึกษาผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกอกในท้องตลาดที่มีอยู่ในประเทศไทยเพื่อสามารถสร้างผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมถึงตรงกับความต้องการของผู้บริโภคได้

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ก่อให้เกิดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการออกแบบลวดลายที่มีเอกสารลักษณ์ของบ้านหนองนกหอ ด้านขวนการทอเสื้อกัน การประชุมผลิตภัณฑ์เสื้อกัน ให้ตรงตามความต้องการของตลาดโดยได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ผลการออกแบบตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

ด้านการทดลองวัสดุ การเพิ่มน้ำคล้ำให้กับผลิตภัณฑ์นั้นจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี และความรู้ด้านการออกแบบนำมามากขึ้นในการพัฒนาภูมิปัญญาของชาวบ้านที่มีอยู่แล้วนั้นเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับชาวบ้านมากขึ้น การนำวัสดุที่มีในห้องถินมาห่อร่วมกับกอกเป็นแนวทางในการพัฒนาเทคนิคการห่อต่อไป เนื่องจากวัสดุที่มีในห้องถินนั้นยังมีอิมพานาอย่างสามารถนำมาห่อร่วมกับวัสดุกอกได้ สามารถพัฒนาเทคนิคการห่อใหม่ๆ ได้ด้วยนวัตกรรมและวิธีชีวิตของชุมชนในแต่ละหมู่บ้านหรือภูมิภาคมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการออกแบบลวดลายและสีสันของเต๋าจะมีความน่าสนใจมากขึ้น ไม่ใช่แค่ชุมชนเดียวเท่านั้น แต่จะเป็นของคนเอง เพราะผลิตภัณฑ์นี้สร้างความแตกต่างและความน่าสนใจให้แก่ชุมชนได้

5.3.3 การผลิตและการจัดจำหน่ายเสื้อ กางเกง กระโปรงถึงการใช้งานที่เหมาะสมเป็นหลัก ปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากนั้นยังต้องพัฒนาด้านการออกแบบให้มากขึ้น การออกแบบที่เหมาะสมและเทคนิคการห่อรูปแบบใหม่นั้นมีโอกาสสร้างรายได้ในการจัดจำหน่ายที่แตกต่างมากขึ้น

5.3.4 ด้านทุนการผลิตผลิตภัณฑ์จากกอก ในอดีตชาวบ้านใช้กอกในการห่อเพียงอย่างเดียว มีการลงทุนที่ไม่สูงมาก กำไรที่ชาวบ้านได้มากกว่าดันทุนไม่มากทั้งยังใช้ระยะเวลาในการห้อมาก แนวทางการนำวัสดุที่มีน้ำคล้ำแตกต่างจากกอกและมีเทคนิคในการห่อรูปแบบใหม่นำมาพัฒนาการห่อและแปรรูปผลิตภัณฑ์ราคาดันทุนจะสูงขึ้นมากกว่าการหอกรูปแบบเดิม สามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านมากขึ้น

5.3.5 ศักยภาพของชาวบ้าน ปัจจุบันชาวบ้านหนึ่งในนักหอมีความสามารถด้านการห่อเสื่อและหอลวดลายมาก ปัจจุบันผู้ที่หอเสื่อ กอกมีจำนวนลดลงจากอดีตมากเนื่องจากรายได้ในการหอเสื่อน้อยทำให้ภูมิปัญญาในการหอเสื่อเหลือน้อยลง ชาวบ้านที่หกเสื่อมีแรงน้อยเนื่องจากอาชญากรรม การหอเสื่อสามารถพัฒนาการหอได้อีกมากหากมีหน่วยงานหรือนักออกแบบเข้าไปช่วยชาวบ้านในการพัฒนาการหอและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ເອກສາຣອ້າງອີງ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. เฟอร์นิเจอร์ไทยหังโตกดีจากงาน Tiff. ฉบับที่ 541.

กรุงเทพมหานคร : สำนักข่าวพาณิชย์กรมส่งเสริมการส่งออก, 2553.

กองส่งเสริมเทคโนโลยี สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

เทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์จากก๊อก. กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2535.

คณะกรรมการศิลปะมหาวิทยาลัยศิลปากร. คลองนกกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

เจร. จุฬารัตนกุล. ศูนย์ส่งเสริมศิลปะชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน). Living Thai.

ตลาดนัดศิลปหัตถกรรม. ฉบับที่ 3. กรุงเทพมหานคร :

ศูนย์ส่งเสริมศิลปะชีพระหว่างประเทศ. 2553.

มัตยาพร เสมอใจ. พฤติกรรมผู้บุริโภค. กรุงเทพมหานคร : ชีเอ็ดьюเคชั่น, 2550.

ชวิติ ลาภสมบูรณานนท์. การแยกก๊าซเพื่ออุดสาหร่ายสิ่งทอ. งานวิจัยสำหรับหลักสูตร

วิทยาศาสตรบัณฑิต : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2535.

ดวงเงิน พูนผล. โครงการวิจัยอย่างของชุดโครงการวิจัย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนและนิเวศวิทยา

วัฒนธรรมการอยู่อาศัยที่ยั่งยืนของคนไทยในภาคตะวันตก.

กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

นวน้อย บุญวงศ์. ขบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร : โอดีเยนสโตร์, 2542.

นายศิริพร มงคลพรวิทยา. โครงการออกแบบสิ่งทอจากเส้นใยกล้วยสำหรับโครงการหนึ่งตำบล

หนึ่งผลิตภัณฑ์. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ :

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2545.

พิทักษ์ น้อบวงคลัง. ศิลปกรรมท้องถิ่น. ภาควิชาทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์ :

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.

รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุชาดา ศรีเพ็ญ. พรรณไม้น้ำในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์อัมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชิชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2542.

รัตนะ อุทัยผล. หัตถกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์, 2523.

วศิน เนียมหอม. หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2542.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

ศิวรัตน์ ณ ปทุม สุรกิจ เทวากุล และปริญ ลักษิตานนท์. พฤติกรรมผู้บุริโภคชั้นสูง.
กรุงเทพมหานคร : พิม พรีนติ้ง เท็นเตอร์, 2550.

สาคร คันธ โชค. การออกแบบเครื่องเรือน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2528.

สิงห์ศักดิ์ รัญศรีสวัสดิ์. การออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2529.

อนุชา แบ่งเกษตร. รายงานโครงการวิจัยการพัฒนาฐานรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน
กลุ่มชุมชน. สถาบันวิจัยและพัฒนา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ข้อมูลแบบสอบถาม

เอกสารประกอบงานวิจัย	
หัวข้อ	การพัฒนาลักษณะและออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก กรณีศึกษาน้ำหนอนกหอ จังหวัดอํานาจเชียงใหม่
ข้อมูลผู้วิจัย	นางสาวเทพิญ แก้ววรสุตร นักศึกษาปริญญาโท คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

รูปแบบของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน

1. แบบสอบถามที่ 1 แบบสัมภาษณ์กุ่มความต้องการของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากการทอ ก
2. แบบสอบถามที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ท่อเสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ท่อเสื่อผลิตภัณฑ์จากการทอ ก
3. แบบสอบถามที่ 3 ข้อมูลในการดำเนินการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย/ลงในช่องสี่เหลี่ยมหรือกรุณากรอกความคิดเห็นในข้อต่างๆ ที่กำหนดให้คำถานบานงข้อสามารถถูกได้มากกว่า 1 ข้อ

แบบสอบถามที่ 1 แบบสัมภาษณ์กู้นความต้องการของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากกอก

ก. ข้อมูลกู้นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากกอก

1. ชื่อกุ่น

.....

2. ที่อยู่

.....

3. อารีพหลัก ..... อารีพรอง .....

.....

4. จำนวนสมาชิกในกุ่น ( ) เพศชาย ( ) เพศหญิง รวม

..... คน

ข. ข้อมูลกู้นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากกอก

1. ชื่อผู้สัมภาษณ์ ..... อายุ

..... ปี

ประสบการณ์ทอเสื่อ ..... ปี

2. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง สถานภาพ .....

3. อายุ ( ) 20-25 ( ) 26-30 ( ) 31-39 ( ) 40 ปีขึ้นไป

4. การศึกษา ( ) ระดับประถมศึกษา ( ) ระดับมัธยมศึกษา

( ) ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ( ) ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท

5. รายได้/ต่อเดือน ( ) ต่ำกว่า 3,000 บาท ( ) 3,001-6,000 บาท

( ) ต่ำกว่า 6,001-10,000 บาท ( ) มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

6. แหล่งที่มาของรายได้ ( ) รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ( ) ลูกจ้างทั่วไป

( ) พนักงานหรือผู้ประกอบการ ( ) อื่นๆ .....

ขอขอบพระคุณ

ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ท่อเสื่อผลิตภัณฑ์จากอก

1. วัสดุที่ใช้ทำเสื่อ

.....
.....
.....

3. ราคาต่อกิโล

.....
.....
.....

5. ขั้นตอนการท่อเสื่อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. รูปแบบผลิตภัณฑ์มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

8. ลายที่ขายและผลิตมากที่สุด

.....

9. สีที่ใช้ท่อนากที่สุด .....

.....
10. สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์

.....
11. ผลิตภัณฑ์ที่ขาดที่สุดคือ ..... เหตุผล.....

.....
12. อื่นๆ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามที่ 3 ข้อมูลในการดำเนินการออกแบบแบบผลิตภัณฑ์จากการทอ ก

1. รูปแบบของผลิตภัณฑ์และการจัดจำหน่ายควรเป็นแบบใด
 ของตกแต่งบ้าน   ของตกแต่งร่างกาย   ของที่ระลึก
 อื่นๆ (โปรดระบุ)
-

2. ควรจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกอกในลักษณะใด
 จำหน่ายในประเทศ   จำหน่ายต่างประเทศ ระบุ _____
-

3. ผู้บริโภคเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ด้านใด
 ซื้อไปใช้เอง   ซื้อเพื่อเป็นของฝาก   ซื้อเพื่อการ
 จำหน่ายต่อ

4. ผลิตภัณฑ์จากการกมีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร
 ข้อดี (โปรดระบุ)
-

( ) ข้อเสีย (โปรดระบุ)

---

5. ผลิตภัณฑ์จากการทอ กควรพัฒนาเรื่องสีหรือไม่ ควรพัฒนาสีอะไร
 ควรพัฒนาต่อไป (โปรดระบุ)
-

( ) ไม่ควรพัฒนา (โปรดระบุ)

---

6. ผลิตภัณฑ์จากการทอ กควรพัฒนาเรื่องลวดลายหรือไม่ ควรพัฒนาอย่างไร
 ควรพัฒนาให้มีเอกลักษณ์ของห้องถ้่น   ไม่ควรพัฒนา
 อื่นๆ
-

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ข
ผลการประเมินผลการออดแบบ

การประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยทำการสำรวจกลุ่มผู้ทดสอบผลิตภัณฑ์จากกลุ่มผู้ใช้จริง จำนวนเจริญอุดมเป็นรูปแบบแบบสอบถามรูปแบบสอบถาม (ธีรยุทธ พึงพีระ, 2543 : 35) ได้แบ่งเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 50-5.00 หมายความว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมน้อย ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมน้อยที่สุดซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 27 ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 1 หมอนอิง

ความพึงพอใจในการพัฒนาลดลายการทอ		ภาพรูปแบบที่ 1 : หมอนอิง		
ประเด็นคำถาม		จำนวน (N=50)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{X}$	SD	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย		3.67	0.67	มาก
1.1 รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งาน		3.86	0.64	มาก
1.2 ใช้งานสะดวก		3.66	0.75	มาก
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบใหม่		3.48	0.61	ปานกลาง
2. ด้านรูปแบบความสวยงาม		3.58	0.69	มาก
2.1 มีความสวยงาม		3.66	0.77	มาก
2.2 มีความคิดสร้างสรรค์		3.62	0.67	มาก
2.3 มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น		3.46	0.65	ปานกลาง
3. ด้านวัสดุ		3.79	0.78	มาก
3.1 การผสมผสานวัสดุใหม่		3.96	0.75	มาก
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุในการทอ		3.62	0.81	มาก
4. ด้านการทอ/ผลิต		3.78	0.71	มาก
4.1 ความประณีต		3.68	0.68	มาก
4.2 เทคนิคการทอ		3.88	0.75	มาก
รวม		3.78	0.38	มาก

จากตารางที่ 27 สรุปผลได้ดังนี้ เมื่อทำการประเมินผลการประเมินเฉพาะด้านผู้ประเมินได้คะแนนสูงสุดในด้านวัสดุ ($\bar{X} = 3.79$) อันดับรองลงมาคือในด้านการทอ/ผลิต ($\bar{X} = 3.78$) และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับแสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าวัสดุที่เหมาะสมมากและด้านการทอ/ผลิตมีความเหมาะสมมากในการพัฒนาลดลายการทอ รูปแบบที่ 1 การออกแบบ ชื่อผลงาน : หมอนอิงลดลาย : ลายนกหอ สี : สีน้ำตาล สีขาว เทคนิค : ตันกอก ไหนพร โดยการรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.78$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 28 ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 2 สตูดิ้นจ์เล่น

ความพึงพอใจในการพัฒนาลดลายการทอ	ภาพรูปแบบที่ 2 สตูดิ้นจ์เล่น		
	จำนวน (N=50)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.03	0.73	มาก
1.1 รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งาน	4.38	0.73	มาก
1.2 ใช้งานสะดวก	4.24	0.85	มาก
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบใหม่	3.48	0.61	ปานกลาง
2. ด้านรูปแบบความสวยงาม	3.94	0.80	มาก
2.1 มีความสวยงาม	4.14	0.88	มาก
2.2 มีความคิดสร้างสรรค์	3.62	0.67	มาก
2.3 มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น	4.06	0.84	มาก
3. ด้านวัสดุ	3.92	0.82	มาก
3.1 การผสมผสานวัสดุใหม่	4.02	0.74	มาก
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุในการทอ	3.82	0.90	มาก
4. ด้านการทอ/ผลิต	3.92	0.78	มาก
4.1 ความประณีต	3.92	0.78	มาก
4.2 เทคนิคการทอ	3.92	0.78	มาก
รวม	4.07	0.41	มาก

จากตารางที่ 28 สรุปผลได้ดังนี้ เมื่อทำการประมวลผลการประเมินเฉพาะด้านผู้ประเมินได้คะแนนสูงสุดในด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{X} = 4.03$) อันดับรองลงมาคือในด้านรูปแบบความสวยงาม ($\bar{X} = 3.94$) และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับ แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่ามีประโยชน์ใช้สอย ที่เหมาะสมมากและรูปแบบความสวยงามที่เหมาะสมมากในการพัฒนาลดลายการทอรูปแบบที่ 2 การออกแบบ ชื่อผลงาน : สตูดิ้นจ์เล่น ลดลาย : น้ำไทย สี : สีน้ำตาลอ่อน สี

น้ำตาลเข้ม เทคนิค : ต้นกอกและเส้นฝ้ายโดยการรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$) อุ่นในระดับมาก

ตารางที่ 29 ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 3 แผ่นติดผนัง Wall

ความพึงพอใจในการพัฒนาลดลายการห่อ	ภาพรูปแบบที่ 3		
	จำนวน (N=50)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.15	0.68	มาก
1.1 รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งาน	4.06	0.51	มาก
1.2 ใช้งานสะดวก	4.04	0.75	มาก
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบใหม่	4.36	0.78	มาก
2. ด้านรูปแบบความสวยงาม	4.10	0.83	มาก
2.1 มีความสวยงาม	4.18	0.90	มาก
2.2 มีความคิดสร้างสรรค์	4.14	0.81	มาก
2.3 มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น	3.98	0.80	มาก
3. ด้านวัสดุ	3.88	0.84	มาก
3.1 การผสมผสานวัสดุใหม่	4.08	0.75	มาก
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุในการห่อ	3.68	0.94	มาก
4. ด้านการห่อ/ผลิต	3.71	0.84	มาก
4.1 ความประณีต	3.78	0.74	มาก
4.2 เทคนิคการห่อ	3.64	0.94	มาก
รวม	3.88	0.39	มาก

จากตารางที่ 29 สรุปผลได้ดังนี้ เมื่อทำการประมวลผลการประเมินเฉพาะด้านผู้ประเมินได้คะแนนสูงสุดในด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{X} = 4.15$) อันดับรองลงมา คือในด้านรูปแบบความสวยงาม ($\bar{X} = 4.10$) และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับแสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่ามี

ประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมมากและด้านรูปแบบความสวยงามมีความเหมาะสมมาก ในการพัฒนา ลวดลายการหอ รูปแบบที่ 3 การออกแบบ ชื่อผลงาน : ที่ใส่หนังสือ ลวดลาย : ดอกดาวเรือง สี : สี เงิน ตัวอักษร : ตันกอกและเส้นไหนพรอมโดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.88$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 30 พลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 4 จากกันห้อง

ความพึงพอใจในการพัฒนาลวดลายการหอ	ภาพรูปแบบที่ 4 จากกันห้อง		
	จำนวน (N=50)		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.09	0.72	มาก
1.1 รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งาน	4.32	0.74	มาก
1.2 ใช้งานสะดวก	4.04	0.75	มาก
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบใหม่	3.92	0.67	มาก
2. ด้านรูปแบบความสวยงาม	4.31	0.80	มาก
2.1 มีความสวยงาม	4.26	0.88	มาก
2.2 มีความคิดสร้างสรรค์	4.24	0.77	มาก
2.3 มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น	4.44	0.76	มาก
3. ด้านวัสดุ	4.26	0.87	มาก
3.1 การผสมผสานวัสดุใหม่	4.38	0.73	มาก
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุในการหอ	4.14	1.01	มาก
4. ด้านการหอ/ผลิต	4.23	0.81	มาก
4.1 ความประณีต	4.12	0.77	มาก
4.2 เทคนิคการหอ	4.34	0.85	มาก
รวม	4.34	0.43	มาก

จากตารางที่ 30 สรุปผลได้ดังนี้ เมื่อทำการประมวลผลการประเมินเฉพาะด้าน ผู้ประเมินได้คะแนนสูงสุดในด้านรูปแบบความสวยงาม ($\bar{x} = 4.31$) อันดับรองลงมาคือในด้านวัสดุ ($\bar{x} = 4.26$) และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับ แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่ามีด้านรูปแบบความสวยงามที่เหมาะสมมากและด้านวัสดุมีความเหมาะสมมาก ในการพัฒนาลักษณะการหอรูปแบบที่ 4 การออกแบบ ชื่อผลงาน : จักกันห้อง ลวดลาย : ลายนกหอ สี : สีน้ำตาล เทคนิค : ตันและเส้นฝ่าย โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.34$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 31 ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบที่ 5 แผ่นติดผนังห้อง

ประเด็นคำถาม	ภาระรูปแบบที่ 5 แผ่นติดผนังห้อง		
	$\bar{x}$	<i>SD</i>	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย	3.95	0.69	มาก
1.1 รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งาน	3.88	0.66	มาก
1.2 ใช้งานสะดวก	4.04	0.75	มาก
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบใหม่	3.92	0.67	มาก
2. ด้านรูปแบบความสวยงาม	3.97	0.81	มาก
2.1 มีความสวยงาม	3.76	0.82	มาก
2.2 มีความคิดสร้างสรรค์	4.44	0.81	มาก
2.3 มีเอกลักษณ์ห้องถูก	3.72	0.78	มาก
3. ด้านวัสดุ	4.12	0.83	มาก
3.1 การผสมผสานวัสดุใหม่	4.38	0.73	มาก
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุในการหอ	3.86	0.93	มาก
4. ด้านการหอ/ผลิต	3.78	0.78	มาก
4.1 ความประณีต	3.66	0.69	มาก
4.2 เทคนิคการหอ	3.90	0.86	มาก
รวม	3.90	0.39	มาก

จากตารางที่ 31 สรุปผลได้ดังนี้ เมื่อทำการประมวลผลการประเมินเฉพาะด้าน ผู้ประเมินได้คะแนนสูงสุดในด้านวัสดุ ($\bar{x} = 3.97$) อันดับรองลงมา คือในด้านรูปแบบความสวยงาม ($\bar{x} = 3.95$) และคะแนนในข้ออื่นๆ ตามลำดับ แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าวัสดุที่เหมาะสมมาก และด้านรูปแบบความสวยงามมีความเหมาะสมมากในการพัฒนาลวดลายการห่อรูปแบบที่ ๕ การออกแบบ ชื่อผลงาน : แผ่นติดผนังห้อง คลอดาย : นกหอ สี : สีน้ำตาล เทคนิค : ตันกอก ใหม่พรน โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.90$) อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการประมวลผลการประเมินความพึงพอใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการหอ ก ก ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนสูงสุดคือ หากก้นห้อง โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาคือ ศูนย์เด่น โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.07$) ส่วน ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ หมอนอิง โดยภาพรวมของระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.78$)

ภาคผนวก ๑
ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย

รายชื่อและกลุ่มผู้ผลิต พลิตภัณฑ์จากการทอสีอกก ผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 32 รายชื่อและกลุ่มผู้ผลิต พลิตภัณฑ์จากการทอสีอกก (ผู้ให้สัมภาษณ์)

ลำดับที่	ชื่อ สกุล	ที่อยู่
1	นางสมศรี จันทรวรรณ (หัวหน้ากลุ่มสตูวิสหกรรมทอสีอกกบ้านหนองนกหอ)	52 หมู่ 2 บ้านหนองนกหอ ตำบลลดงมะยาง อำเภอเดือดอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
2	นางประยูร บุญมณี	72 บ้านหนองนกหอ ตำบลลดงมะยาง อำเภอเดือดอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
3	นางซัณ พิสารราช	55 บ้านหนองนกหอ ตำบลลดงมะยาง อำเภอเดือดอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
4	นางทอง พรมศิลป์	62 บ้านหนองนกหอ ตำบลลดงมะยาง อำเภอเดือดอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
5	นางอมร บุญมณี	72 บ้านหนองนกหอ ตำบลลดงมะยาง อำเภอเดือดอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
6	คุณบุญไส จันทะโชค (กลุ่มแม่บ้านหนองกระเตา)	24 หมู่ 9 บ้านหนองกระเตา ตำบลโโคกกลาง อำเภอเดือดอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
7	นางสมใจ วามะถุน (วิสาหกิจกลุ่มทอสีอกก)	66/1 หมู่ที่ 1 บ้านคำพระ ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
8	คุณสุนีย์ ทานนท์ (กลุ่มทอสีอกกเดือดอำนาจ หมู่ 2)	229 หมู่ 2 บ้านอำนาจ ตำบลอำนาจ อำเภอเดือดอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
9	นางนิมิ นวลขาว (กลุ่มทอสีอกกบ้านนาหม้อม้า)	61 หมู่ 7 ตำบลนาหม้อม้า อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
10	นางอุตาม พินหอม (กลุ่มแม่บ้านเกยตรกรบ้านแพง)	15 หมู่ 1 บ้านแพง ต.แพง อ.โภสุนพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
11	นางสุดา ใจ ยศพล	หมู่ 1 บ้านลาด ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
12	นางอุตาม พิณหอม	หมู่ 1 บ้านลาด ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 32 รายชื่อคุณผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อออก (ผู้ให้สัมภาษณ์) (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ สกุล	ที่อยู่
13	นางอกริราวรรัณ กินวงศ์	44 หมู่ 2 บ้านเสียว ตำบลรัตตารี อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
14	นางดาวา พื้นพา	หมู่ 7 บ้านหนองห้าง ตำบลนาคำใหญ่ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
15	นางเดิน บุญหลาย	หมู่ 8 บ้านโนนจิก ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 33 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์)

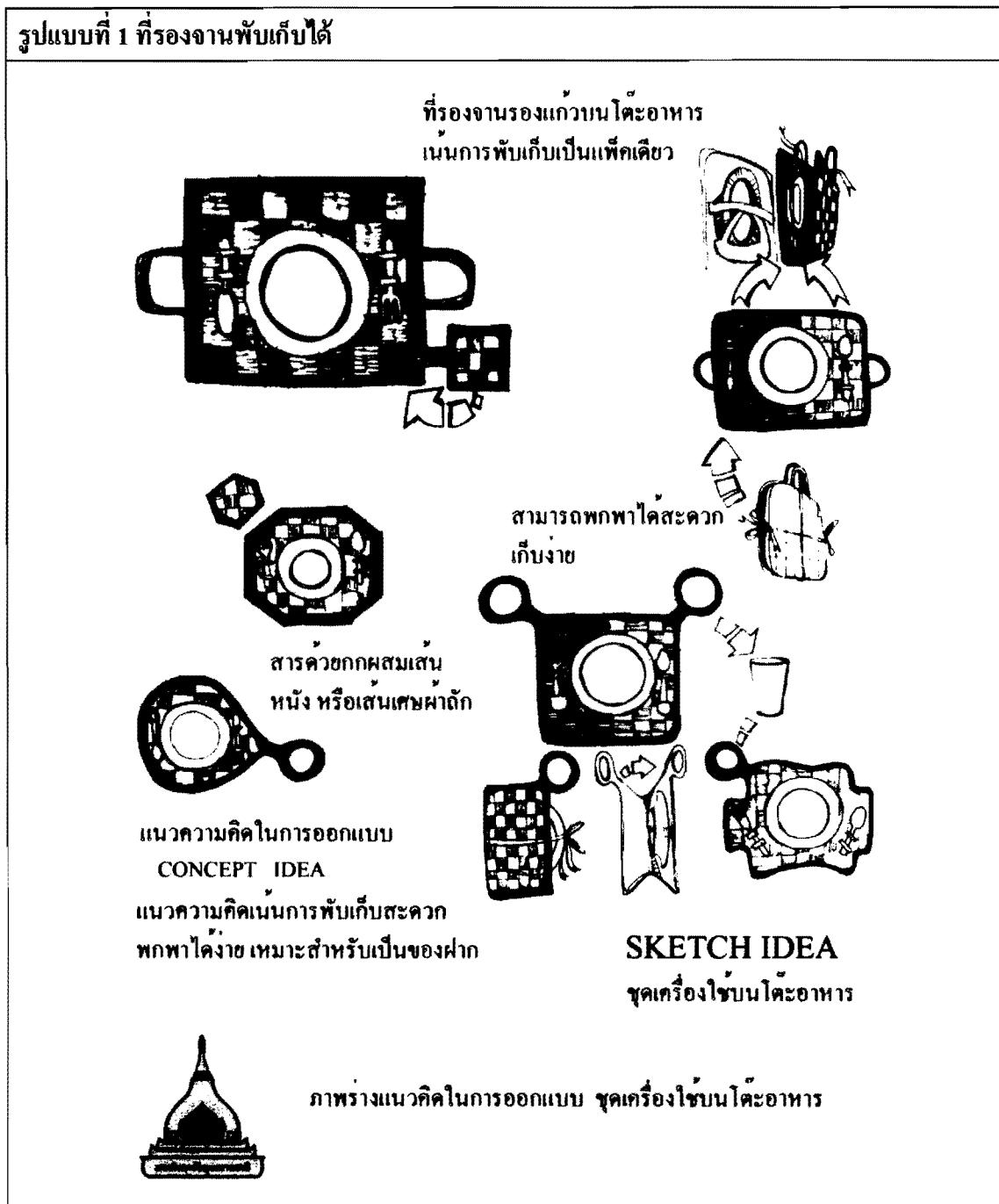
ลำดับที่	ชื่อ สกุล	ที่อยู่
1	ดร.กัญญา จึงวิมุติพันธ์ (อาจารย์เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผลิตภัณฑ์)	คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2	อาจารย์ประภาศิล แก้วรากมุข (อาจารย์เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสิ่ง ทอ)	คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
3	อาจารย์เสน ศรีสุโตร (อาจารย์เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผลิตภัณฑ์)	คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ภาคผนวก ง
ข้อมูลการออกแบบผลิตภัณฑ์

การออกแบบผลิตภัณฑ์จากการทบทวน

การออกแบบ (Idea Sketch)

รูปแบบที่ 1 ที่ร่องงานพับเก็บได้

ภาพที่ 26 การออกแบบ (Idea Sketch) ที่ร่องงานพับเก็บได้

รูปแบบที่ 2 ชั้นใส่หนังสือ

ภาพที่ 27 การออกแบบ (Idea Sketch) ชั้นใส่หนังสือ

รูปแบบที่ 3 กระเป้าสุภาพสตรี

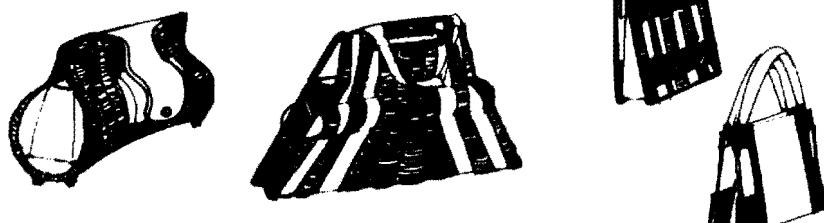

หนังสืออ่านกับการห่อหกันส่วนหนึ่ง
หนังคัพ

**แนวความคิดในการออกแบบ
CONCEPT IDEA**

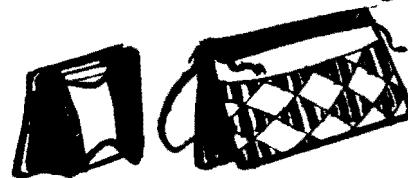
การออกแบบกระเป้าร่วมสมัย เน้นการ
ห่อหกงานหนังเป็นหลัก เน้นให้เกิดที่เป็น
ธรรมชาติ

การห่อหกันกับส่วนหนึ่ง หรือส่วนห้าหกซึ่งดูจะดีกว่ากัน

SKETCH IDEA

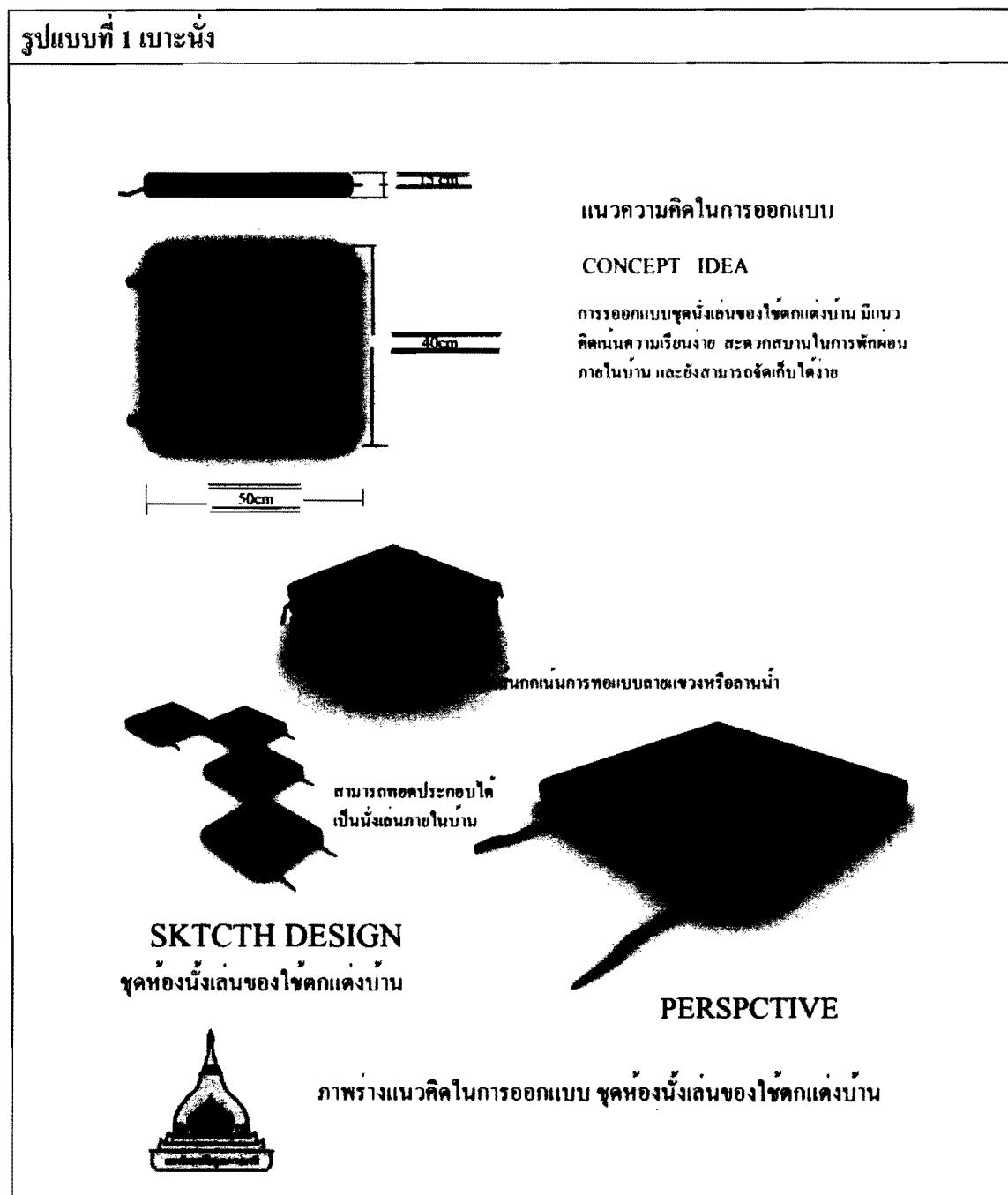
กระเป้าร่วมสมัย

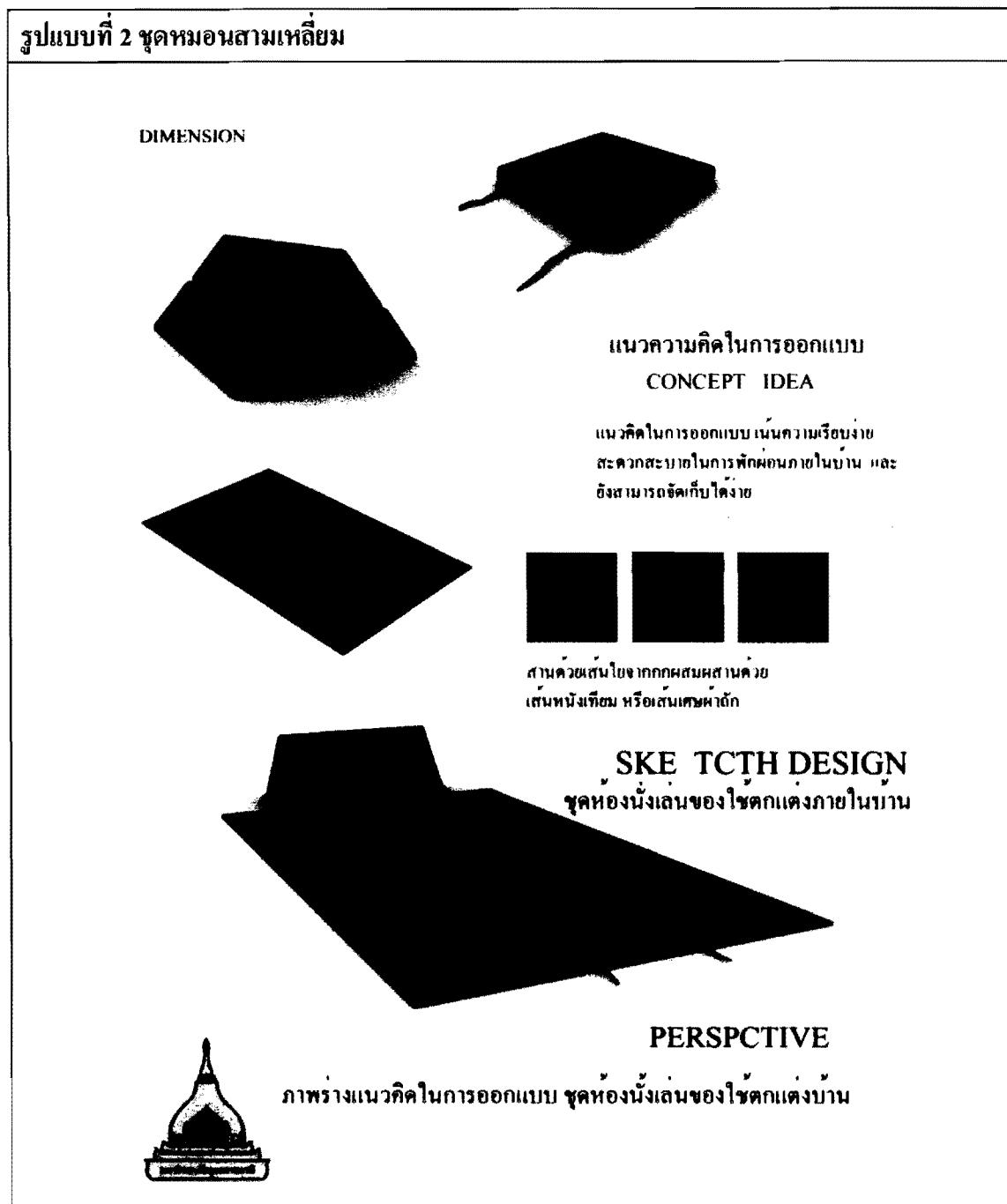
ภาพร่างแนวคิดในการออกแบบ กระเป้าร่วมสมัย

ภาพที่ 28 การออกแบบ (Idea Sketch) กระเป้าสุภาพสตรี

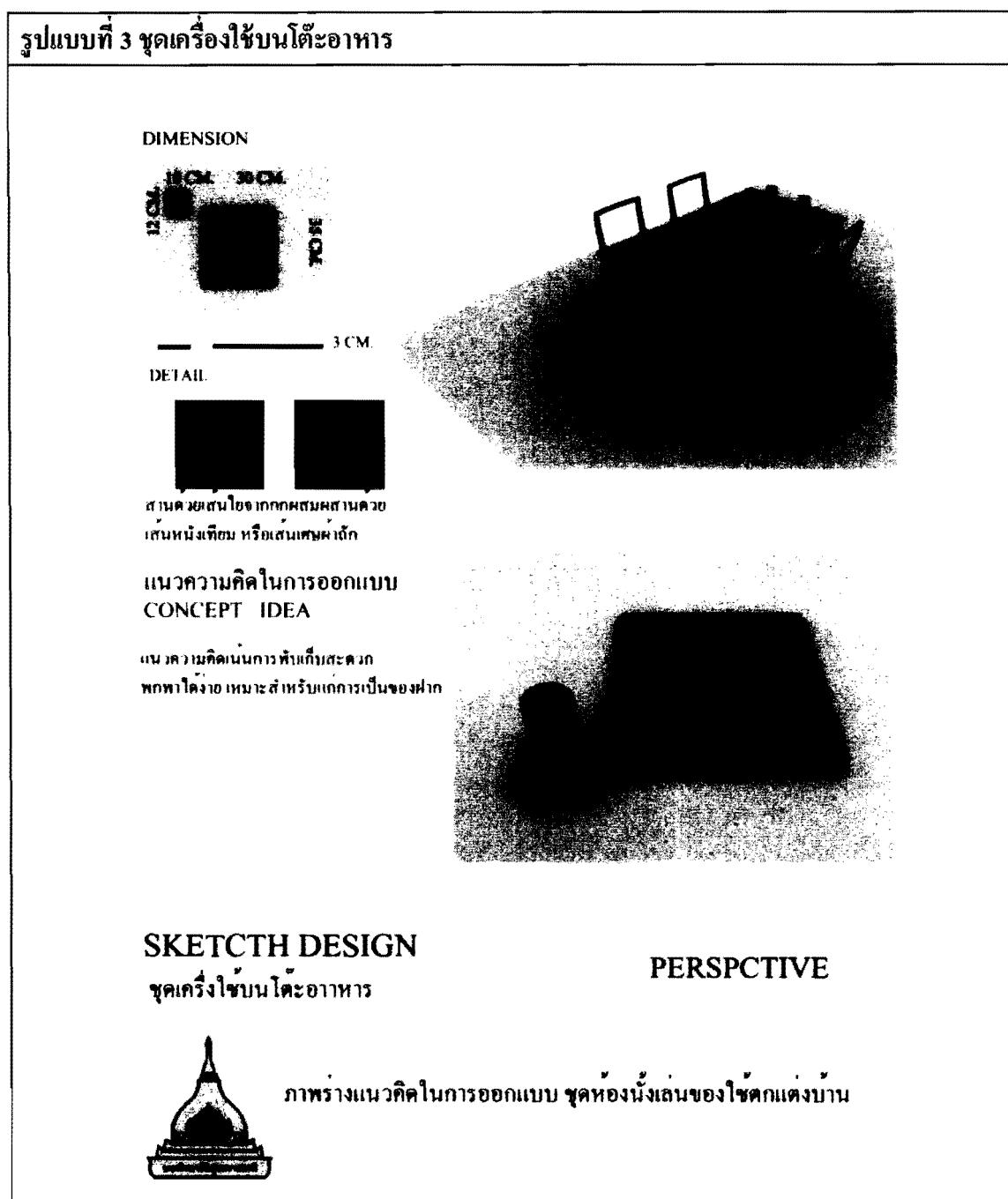
การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Sketch Design)

ภาพที่ 29 การออกแบบผลิตภัณฑ์เบาน้ำ (Sketch Design)

ภาพที่ 30 การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดหมอนสามเหลี่ยม (Sketch Design)

ภาพที่ 31 การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร (Sketch Design)

ภาคผนวก จ
ข้อมูลต้นแบบ

ตารางที่ 34 ลักษณะของกอกแต่ละพันธุ์มี 8 ชนิด

ลำดับที่	ชื่อต้นกอก	ภาพลักษณะต้นกอก
1	กอกแก้ว	
2	กอกขี้หมา	
3	กอกด่างหรือไหล	

4	กอกปานีรุส	
5	กอกนางหرشือกอก กลม	
6	กอกทราย	
7	กอกลังกา	
8	กอกอีบิตต์	

การปลูกกอกและภาชนะรักษาภัย

กอกเป็นพืชที่ปลูกง่ายอกรากเร็วโดยไม่ต้องระบายน้ำนานนัก เพราะเมื่อต้นกอกเจริญออกตามต้นหัวที่ขึ้นอยู่จะตายหมด โดยทั่วไปเกณฑ์กรณีของปลูกกอกกันประมาณรายละ 1-2 ไร่ เกษตรจะใช้ส่วนหัวหรือเหง้ากอกซึ่งเป็นลำต้นใต้ดินมาตัดต้นส่วนบนออกให้เหลือยาวประมาณ 50 ซม. แล้วแบ่งเหง้าออกเป็นส่วน ส่วนละประมาณ 2-3 เหง้า เรียกว่า 1 ปัก หัวกอกเหล่านี้อาจรื้อมาจากแปลงเก่าหรือซื้อมาเป็นกำ กำหนั่งประมาณ 50 ปัก เวลาคำชาจะนานะปลูกประมาณ 1 คืน หรือ 20 ชม. ดังนั้น กอก 1 ไร่ จะใช้หัวกอกประมาณ 800 กำ หรือ 40,000 ปัก การปลูกกอก หรือที่เรียกว่า “การดำเนินการ” นั้น ตามปกติจะต้องໄอดีพื้นดอนให้ชุ่ยแบบทำนาข้าวแล้วนำหัวออกซึ่งมีรากเหง้าติดอยู่ประมาณ 1 คืน และแห้งน้ำไว้แล้วนำไปปลูกลงในดินที่ໄอดีแบบคำนาในระยะหันห่างกันประมาณ 1 คืน หากกนีเมื่อปลูกครั้งหนึ่งแล้วก็องานไปป่วยปี จนดินจืดหรือรากเหง้าเลือยกำยันเกินไป ปลูกแล้วประมาณ 6 เดือนก็งองานพอจะตัดต้นกอกไปใช้ได้ปีหนึ่งตัดได้ 3 ครั้ง เป็นอย่างมาก กอกใน 1 ไร่ จะได้ต้นกอกประมาณ ปีละ 10-12 ตัน การปลูกกอกโดยทั่วไปแล้วจะเป็นการปลูกโดยอาศัยน้ำตามธรรมชาติ ต้นกอกจะปลูกได้คีดีและเจริญอุดงาในฤดูฝน รวมๆ ต้นฤดูฝน (ประมาณเดือนเมษายน หรือเดือนพฤษภาคม) หรือจนตลอดฤดูฝน คือประมาณเดือนพฤษภาคมแต่ถ้าปลูกล่าช้าเกินไป ต้นกอกจะไม่สูงหรือไม่งาม เพราะต้นกอกเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก จึงต้องรอให้กอกใหม่ในฤดูฝนของปีต่อไป

การเตรียมดิน สำหรับขึ้นตอนในการเตรียมดินเพื่อการปลูกกอกนั้นลักษณะของการเตรียมดินนั้นจะคล้ายคลึงกับการทำนาข้าวและการเตรียมดินให้ดีมากน้อยเพียงใดต้องขึ้นอยู่กับสภาพของดินและฝนฟ้าอากาศจะนั้นควรมีการไถคราดพื้นดิน เช่นเดียวกับการทำนา โดยทั่วไปจะ 2 ครั้ง โดยวิธีการ ไถคง ไถแปร คราดหัวที่กีบหัวและวัชพืชต่างๆ ออกให้หมด แต่ในบางแห่งถ้าเป็นดินราย อาจจะทำการ ไถเพียงครั้งเดียว การเตรียมดินควรจะทำการ ไถในขณะที่ดินยังชื้นๆ ไม่มีน้ำแข็ง และควรพิจารณาถึงที่ถุ่มและที่ดอนด้วยโดยขณะที่ทำการ ไถนั้นก็พลิกซึ่งออกจากที่ดอนเข้าหาที่ถุ่มๆ เพื่อช่วยปรับระดับพื้นที่ให้เสมอ กันหลังจากนั้นก็ตากดินทึ่งไว้ประมาณ 5-10 วัน เพื่อให้ดินได้รับออกซิเจน และให้วัชพืชที่สามารถออกในดินแห้งออกเป็นต้อนอ่อนแสวงจึงทำการ ไถแปรและไถคราดหรือใช้ถุงทุบตีจะช่วยทำลายวัชพืชที่งอกมาเป็นต้นอ่อนได้ ทำการคราดหัว กีบหัวและวัชพืชต่างๆ ออกให้หมด การเตรียมดินที่ดีจะช่วยลดปัญญาและค่าใช้จ่ายในการจำกัดวัชพืชซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทำนา กอกถ้ามีหัวเหลืออยู่ เหง้ากอกอาจตายได้ไม่สามารถออกใหม่ และเจริญเติบโตในฤดูถัดไปได้ การเตรียมดินปลูกหลังจากคราดหัวแล้วควรใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยคอกของพื้นบ้างแห่งใช้ปุ๋ยกากน้ำปลา ประมาณ 300-500 กก./ไร่ การขยายพันธุ์กอก ต้นกอกขยายพันธุ์จากเหง้าหรือหัวซึ่งเป็นส่วนของลำต้นให้ดิน การดูแลรักษาต้นกอก การปลูกกอกให้เจริญอุดงาและได้ผลดีนั้น ควรจะต้องให้การดูแลรักษาที่ดีด้วยโดยอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ดิน น้ำ ปุ๋ย ลม

พื้นที่อากาศ เรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นมากในการปฎิบัติการแม้ว่าการปฎิบัติจากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเป็นการปฎิบัติโดยอาศัยน้ำใจธรรมชาติก็ตาม การปฎิบัติในที่ลุ่มหรือลำคลอง กอกกลนของที่ลุ่มโคลนเด่น เช่น ริมแม่น้ำลำคลอง ยังน้ำกร่อยขึ้นมาดี กอกในลำคลองมีคุณภาพในการหอยเสือคือกว่ากอกที่ปฎิบัติบนดอนเพาะได้กอกที่มีลำต้นสูง เนื้อนิ่มจักเป็นเส้นท่อได้ง่ายและเนื้อของเส้นทอก็นิ่มกว่ากอกบนดอนจึงท่อได้เสือที่มีเนื้อแน่นได้คือกว่ากอกปฎิบัติต้องเตรียมดินก่อนโดยยกคันกันน้ำไปตามชายคลอง กันน้ำให้ลึกประมาณ 1 ศีบะ ใช้ปุ๋ยคอกเท่าส่วนไปในแปลงปฎิบัติที่ทึ่งไว้ประมาณ 2-3 วัน จึงนำพันธุ์กอลงปฎิบัติให้ห่างกันพอสมควร เริ่มปฎิบัติเดือน 2 จะทำการตัดใช้ได้ในเดือน 5 แล้วปล่อยให้เข็นใหม่จากต่อเดือนอีกรุ่นหนึ่งแล้วจะไปตัดใช้ใหม่ได้อีกรังหนึ่งในราวดีเดือน 7 เป็นครั้งที่ 2 แล้วบุคคลนำไปชำไว้ในที่นา เพราะเข้าหน้าฝนน้ำจะหลอกหัวกหัวหางระหว่างน้ำทำให้กอกที่ปฎิบัติในลำคลองตายหมด กอกที่นำมาชำไว้ในที่นา น้ำกอกจะติดตันกอกจะติดตันตัวที่ปฎิบัติไปเมื่อปฎิบัติแล้วไห้เข้าแปลงให้หัวกหัวหางแต่ยังไห้หัวหางของลำต้นตันกอกจะค่อยๆ เจริญงอกงามยาวขึ้นมาหนึ่งคูแลกกำจัดพืชในช่วงที่ตันกอกยังไม่สูงเต็มที่ กอกจะเติบโตแตกกอกมาซันกันในที่สุดโดยทั่วไปก็จะซ่อนระดับน้ำลึกประมาณ 20 ซม. ถ้าลึกมากจะต้องช้ำถ้าน้ำน้อยก็จะงอกในปีหนึ่งจะไห้ปุ๋ยประมาณ 2-3 ครั้ง ครั้งที่ 1 และ 2 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยกาหน้าปลาหรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตรทั่วๆ ไป เช่น ปุ๋ยนา แต่ครั้งที่ 3 นิยมใช้ปุ๋ยในตอเรเจนในระยะแรก เพราะจะทำให้ตันกอกยาวอ่อนและล้มง่ายซึ่งจะเน่าเสียตัดไม่ทันเมื่อ กอกมีอายุมากขึ้น จำนวนเหง้าหรือตันจะเจริญเป็นคันมากขึ้นทำให้กอกไม่สมบูรณ์ ตันสัน ดังนั้น กอกจันทนบูรณ์ที่ปฎิบัติกันทางภาคตะวันออกจึงนิยมถอนล้างแปลงเพื่อปฎิบัติใหม่หรือปฎิบัติพืชอื่นหมุนเวียนเสียทีหนึ่ง แต่บางครั้งพบว่าแปลงกอบางแปลงมีอายุ 10-12 ปี ก็ยังสามารถให้ผลผลิตได้พอใช้ตลอดปี

การเก็บเกี่ยว กอก

โดยปกติจะตัดตันกอกเมื่ออายุประมาณ 3-4 เดือน คงความสูงประมาณ 2 เมตร ก็สามารถตัดได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ การดูแลรักษายาวยุของแปลง กอกวัตถุประสงค์ในการใช้กอกความสะอาดและเวลาว่างของผู้ตัด เวลาตัดเกยตกรากจะใช้มีดหรือเครื่องตัดตัดลำต้นเหนือดินประมาณ 1 ศีบะเป็นกอกยาว ปีหนึ่งจะตัดได้ 1-2 ครั้ง ถ้าเป็นกอกสันปีหนึ่งจะตัดได้ 2-4 ครั้ง โดยเฉลี่ยแล้วกอกที่จังหวัดจันทบุรีจะได้ผลผลิต กอกเส้นแห้งจักแล้วประมาณ 300-600 กิโลกรัมต่อไร่

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเทพิณ แก้ววรสุตร
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2543 วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี สาขาศิลปกรรม แผนกออกแบบพานิชศิลป์
	ปี พ.ศ. 2545 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2547 เข้าหน้าที่ออกแบบกราฟิก บริษัทแพลทโกจำกัด กรุงเทพมหานคร
	ปี 2548 ตำแหน่งอาจารย์คณะศิลปประยุกต์ และการออกแบบ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	ตำแหน่งอาจารย์คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 23021-2 ถนนพหลโยธิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
ที่อยู่	